

FAGRAPPORT LANDSKAP

Konsekvensutredning for 420 kV kraftledning Ertsmyra-Fagrafjell

OPPDRAGSGIVER

Statnett SF

EMNE

Fagrapport landskap

DATO / REVISJON: 30. januar 2026/ 00

DOKUMENTKODE: 10263674-01-LARK-RAP-001

Forside: Ørsdalen

Foto, illustrasjoner og figurer: Multiconsult om annet ikke er oppgitt.

Dette dokumentet har blitt utarbeidet av Multiconsult på vegne av Multiconsult Norge AS eller selskapets klient. Klientens rettigheter til dokumentet er gitt i den aktuelle oppdragsavtalen eller ved anmodning. Tredjeparter har ingen rettigheter til bruk av dokumentet (eller deler av det) uten skriftlig forhåndsgodkjenning fra Multiconsult med mindre annet følger av norsk lov. Multiconsult påtar seg intet ansvar for bruk av dokumentet (eller deler av det) til andre formål, på andre måter eller av andre personer eller enheter enn det som er godkjent skriftlig av Multiconsult. Deler av dokumentet kan være beskyttet av immaterielle rettigheter og/eller eiendomsrettigheter. Kopiering, distribusjon, endring, behandling eller annen bruk av dokumentet er ikke tillatt uten skriftlig forhåndssamtykke fra Multiconsult eller annen innehaver av slike rettigheter med mindre annet følger av norsk lov.

Rapport

OPPDRAG	Konsekvensutredning 420 kV kraftledning Ertsmyra-Fagrafjell	DOKUMENTKODE	10263674-01-LARK-RAP-001
EMNE	Fagrapport landskap	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAGSGIVER	Statnett SF	OPPDRAGSLEDER	Hans Inge Bjormyr
KONTAKTPERSON	Erik Roall Roalsø	UTARBEIDET AV	Amund Hareland
		ANSVARLIG ENHET	10232031 FE Sør

00	30.01.2026	Endelig leveranse	Amund Hareland	Eva Hjerkin	Lars Smeland
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

INNHOLDSFORTEGNELSE

0	Sammendrag	6
1	Bakgrunn og utredningskrav	9
1.1	Bakgrunn for prosjektet	9
1.2	Føringer og planer for området.....	10
2	Metode	11
2.1	Utredningskrav	11
2.2	Influensområdet for landskapsutredningen	11
3	Alternativer	13
3.1	Nullalternativet	13
3.2	Utbyggingsalternativ.....	13
3.2.1	Skadebegrensende tiltak som inngår i tiltaket	15
4	Kunnskapsgrunnlaget	16
4.1	Eksisterende kunnskap – oversikt	16
4.2	Befaring	17
4.3	Synlighetskart for alternativ 1.0	18
4.4	Visualisering av tiltaket og utvalgte visualiseringspunkt.....	20
4.5	Landskapsregioner	21
4.6	Landskapstyper - Naturtyper i Norge landskap (NiN landskap)	22
4.7	Verneområder	26
4.8	Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (tidligere KULA) og verdifulle/utvalgte kulturlandskap	27
4.9	Vakre landskap i Rogaland.....	29
4.10	Inngrepsfrie områder	30
5	Trinn 1: Beskrivelse, verdi, påvirkning og konsekvens for delområder	31
5.1	Influensområdet og inndeling i delområder	31
5.2	Verdikart	32
5.3	Beskrivelse og vurdering av områder	35
5.3.1	LA1a, Stakkhom, Floskedalshei og Grønheia	35
5.3.2	LA2a, Ovdal-Tonstad-Mydland	42
5.3.3	LA1b, Røynesheia-Middagsknuten	50
5.3.4	LA1c, Storfjellet-Brekkeknuten-Hommeknuten	55
5.3.5	LA1d, Dyrdalsknuten-Nystølhei-Brendamønet	60
5.3.6	LA2b, Ørsdalen	64
5.3.7	LA1e, Rambjørheia-Storafjellet	73
5.3.8	LA2c, Austrumdalen-Øvrebygd-Birkeland	79
5.3.9	LA1f, Rambjørheia	88
5.3.10	LA1g, Faurefjellet.....	92
5.3.11	LA1h, Raggfjellet-Tverrfjellet	97
5.3.12	LA1i, Kringtelia-Kydland-Fitjanuten	101
5.3.13	LA2d, Kyllingstad-Skurve-Edlandsvatnet	107
5.3.14	LA1j, Edlandsfjellet-Fjermestad-Bråstein	115
5.3.15	LA3, Orstad-Kverneland	124
5.3.16	Vurdering av varianter mot hovedalternativet	129
5.4	Midlertidige virkninger	130
6	Trinn 2: Konsekvens av alternativer	131
6.1	Sammenstilling av konsekvenser	131
6.1.1	Nasjonale miljømål.....	132
6.1.2	Miljøverdier av nasjonal eller vesentlig regional verdi	133
6.2	Rangering av alternativer	133
6.3	Ytterligere skadebegrensende tiltak.....	134
6.4	Vurdering av samlet belastning	135
6.5	Usikkerhet.....	135
6.5.1	Usikkerhet ved konsekvensutredningen	135
6.5.2	Usikkerhet ved skadebegrensende tiltak	135
7	Referanser	136
8	Vedlegg	137
8.1	Metodikk konsekvensutredning (M-1941, Miljødirektoratet).....	137
8.2	Definisjoner og avgrensning	137

8.2.1	Definisjon av landskap	137
8.2.2	Tiltaksområde	137
8.2.3	Influensområdet	137
8.2.4	Teoretisk synlighetskart	138
8.2.5	Avgrensning mot andre fagtema	138
8.3	Inndeling i delområder	140
8.4	Verdisetting av delområder	141
8.5	Vurdering av påvirkning for delområder	143
8.6	Vurdering av konsekvensgrad for delområder	144
8.7	Vurdering av konsekvens for alternativer	146

0 Sammendrag

Statnett planlegger å erstatte dagens 300 kV-ledning mellom Ertsmyra og Fagrafjell med en 420 kV-ledning. Traseen går hovedsakelig gjennom naturområder og veksler mellom ulike landskapstyper. Influensområdet strekker seg ytterligere ut fra selve tiltaksområdet og påvirker noen delområder som tiltaket ikke går gjennom.

Det er definert 15 delområder i influensområdet. Seks er gitt stor verdi, åtte har middels verdi og ett har noe verdi. Tiltaket påvirker et kulturlandskap av nasjonal verdi (Ørsdalen) og sju områder tatt med i vurdering av vakre landskap i Rogaland (1). Ett av disse sammenfaller med kulturlandskapet med nasjonal verdi i Ørsdalen, og ett er landskapsrommet langs Bjerkreimsvassdraget som går gjennom delområde LA2c. Fire ligger helt vest i influensområdet i delområdene LA1j og LA3, mens det siste ligger delvis innenfor LA2d. I tillegg er delområdene LA2a og LA1b vurdert å ha stor verdi. Begge i østenden av tiltaket der førstnevnte domineres av det særegne Sirdalsvannet med variasjon mellom bare fjellvegger skogkledde dalsider, og sistnevnte er et helhetlig og variert fjellandskap med svært få påvirkninger.

Selv om tiltaket skal følge samme trasé er det flere steder flyttet opp i terrenget sammenlignet med eksisterende, og enkelte steder så mye som 150 høydemeter. Det gir økt synlighet med nær- og fjernvirkninger. Det er særlig seks steder der justeringen gir økt synlighet, men siden disse påvirker flere delområder hver så får totalt ni delområder negativ konsekvens som resultat av økt synlighet. I tillegg til flere eller mer synlige master gir høy plassering i terrenget også flere steder silhuettvirkning mot horisont og mer åpen plassering, som øker tiltakets synlighet ytterligere.

Samlet konsekvens for alternativ 1.0 er noe negativ konsekvens. Nullalternativet rangeres som klart bedre enn alternativ 1.0. Det er også vurdert 6 varianter på deler av strekningen til 1.0, og to av dem gir noe forbedret situasjon, to litt dårligere, mens to er uendret (tabell 0-1).

Det er etablert 3D-modell av tiltaket som sammen med synlighetsanalyser, befaring og kartlegginger gir en god forutsetning for å vurdere påvirkningen av tiltaket. Det gir lav usikkerhet i vurdering av påvirkning og i rangeringen. Usikkerhetene i utredningen handler om hvorvidt landskapsverdiene i området er godt nok fanget opp og vurdert korrekt. Usikkerheten forsterkes noe på grunn av tiltakets store utstrekning som gjør datamengden stor, men generelt vurderes usikkerheten som lav.

Statnett har planlagt tiltak for å redusere skadevirkninger. Ny ledning legges parallelt med eksisterende, og eksisterende veier og traseer benyttes midlertidig. Masteplassering er justert for å unngå myr, og gamle fundamenter fjernes til 30 cm under bakken og dekkes med stedegne masser. Ved videre detaljering vurderes plassering i ytterkant av jordbruksområder og i skog for å redusere utslipp ytterligere. I tillegg foreslås det i denne utredningen at det gjøres noen justeringer av trasé (lavere ledning gjennom landskap, samt å følge terreng- eller vegetasjonsformasjoner litt bedre), siden mindre justeringer kan gi sterkt redusert synlighet. Det bør også vurderes farge og type mast for å redusere visuell virkning. Tiltakene er kun vurdert for landskapshensyn, og det er usikkerhet rundt eventuelle negative konsekvenser for andre temaer.

Utover bygging av ny E39 fra Bue til Ålgård, og nytt datalagringscenter på Ertsmyra, er vi ikke kjent med andre tiltak som vil bidra til en vesentlig samlet virkning for landskapet i influensområdet. Begge disse vil i sitt område ha større betydning for friluftsliv på grunn av arealinngrep og fysisk omfang.

Viktige midlertidige virkninger for landskap vurderes å være sår i landskap fra anleggsveier og riggområder, samt dobbelt hogstbelte frem til vegetasjon i eksisterende trasé er tilgrodd.

Tabell 0-1 Oppsummering av varige konsekvenser for landskap for delområder og samlet for hele strekningen. Til venstre sammenlignes hovedalternativet 1.0 med nullalternativet. Til høyre vurderes variantene av 1.0 på delstrekningene. Virkninger i anleggsfasen inngår ikke i tabellen.

Delområder	Alt. 0	Alt. 1.0	Variantvurdering											
			1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6						
LA1a	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)	■	■										
LA2a	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)												
LA1b	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)												
LA1c	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)												
LA1d	Ingen konsekvens	Middels negativ konsekvens (2-)	■											
LA2b	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)												
LA1e	Ingen konsekvens	Middels negativ konsekvens (2-)												
LA2c	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)							■					
LA1f	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)												
LA1g	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)												
LA1h	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)												
LA1i	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)					■	■						
LA2d	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)					■	■						
LA1j	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)	■											
LA3	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)												
Samlet konsekvens	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens	Litt dårligere	Lik	Lik	Litt dårligere	Litt bedre	Litt bedre						

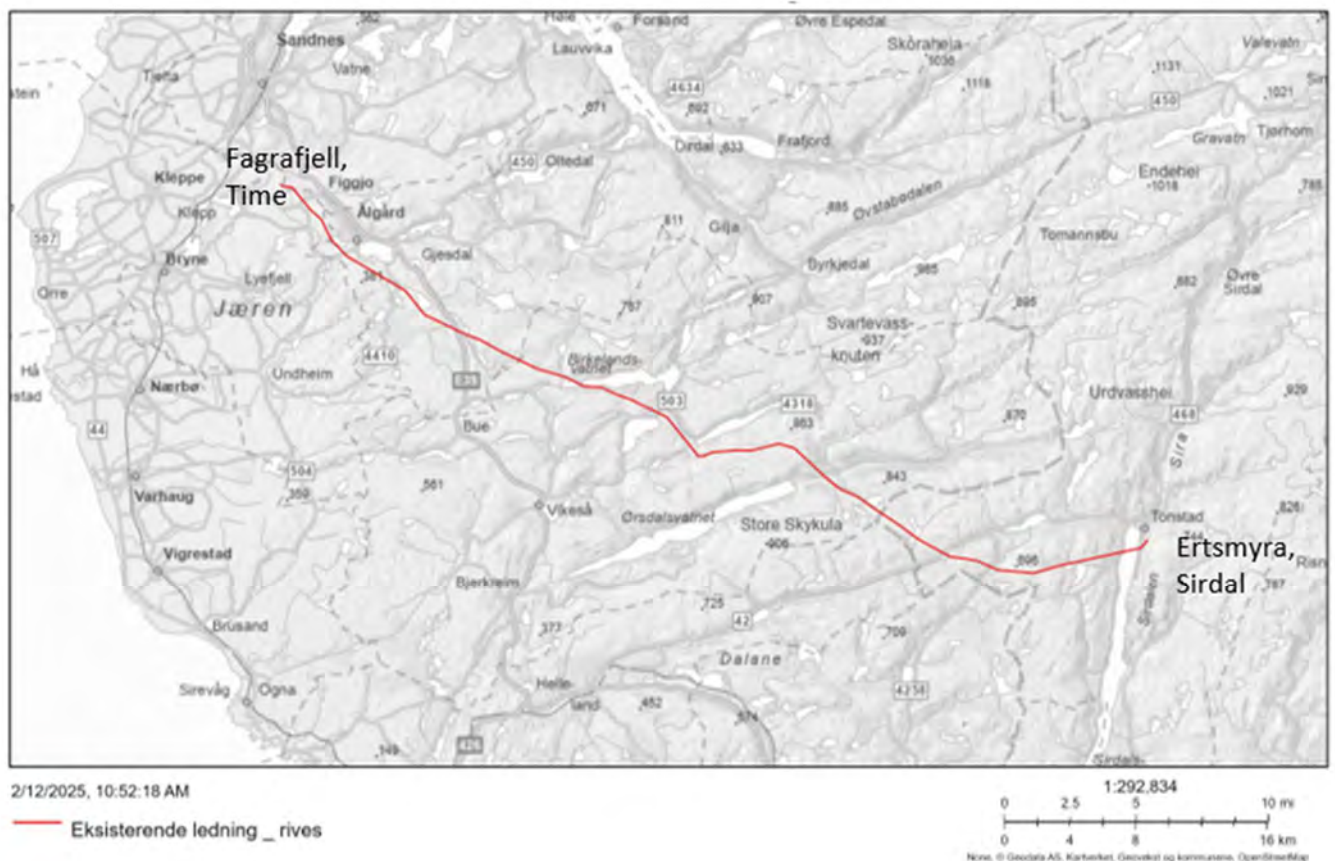

Begrunnelse for samlet konsekvensgrad		Tiltaket har klar overvekt av delområder med noe negativ (1-) eller ubetydelig konsekvens (0), noe som samsvarer godt med samlet konsekvens på noe negativ. Det er mulig med inntil to delområder med middels negativ konsekvens (2-), som er tilfelle for alt. 1.0. Begge delområdene med middels negativ konsekvens (2-) er gitt middels verdi, uten at kartleggingen har funnet noen spesielt hensyns som bør vektlegges ytterligere.	Økt synlighet for LA1a og LA2a			Økt synlighet med silhuettvirkning for LA2c	Noe lavere synlighet for viktige områder i LA2d	Lavere synlighet for LA1i og LA2d
Rangering	1	2						

1 Bakgrunn og utredningskrav

1.1 Bakgrunn for prosjektet

Dagens 300 kV luftledning mellom Ertsmyra transformatorstasjon i Sirdal kommune i Agder fylke, og Fagrafjell transformatorstasjon i Time kommune, Rogaland fylke, ble bygget på 1970-tallet av Lyse og overtatt av Statnett på 2000-tallet. Ledningen berører også areal i kommunene Bjerkreim, Gjesdal, og Sandnes (figur 1-1).

Figur 1-1: Dagens kraftledningstrasé mellom Ertsmyra transformatorstasjon i Sirdal kommune og Fagrafjell transformatorstasjon i Time kommune, som planlegges oppgradert fra 300 kV til 420 kV.

Kraftledningen nærmer seg maksimal levetid, og det er behov for oppgradering og økt spenningsnivå for å styrke forsyningssikkerheten og øke kraftforsyningen i Sør-Rogaland. Statnett har igangsatt arbeid med planlegging av ny 420 kV kraftledning på strekningen. Ny ledning blir på ca. 65 km. Tiltaket er nærmere beskrevet på prosjektets [nettside hos Statnett](#) (2), og i hovedrapporten for konsekvensutredningen (3). Utredningen omfatter et hovedalternativ 1.0, som i hovedsak er parallellføring av dagens ledning (figur 1-1). På seks delstrekninger er det varianter til denne. Oversiktskart over ledningstrasé med varianter er vist i figur 3-1.

Multiconsult er engasjert av Statnett til å utarbeide konsekvensutredning for tiltaket. Formålet med konsekvensutredningen er å sikre at beslutningsrelevant kunnskap om miljø og samfunn blir hensyntatt i utarbeidelse av konsesjonssøknad og videre prosjektering av tiltaket. Utredningsområdet omfatter areal der det planlegges nye tiltak, og areal utenfor dette, der tiltakene kan få virkninger. Influensområdet defineres som «*det området der midlertidige eller permanente virkninger forventes å kunne opptre, og definerer avgrensningen av konsekvensutredningen*», jf. Miljødirektoratets KU-veileder (4).

1.2 Føringer og planer for området

Influensområdet for ny kraftledning er i hovedsak ubebygd utmark med fjell, hei, skog og jordbruksareal, men omfatter også noe bebygd areal og infrastruktur som dagens 300 kV ledning på strekningen. Tiltaks- og alternativbeskrivelsen i kapittel 3.2 og kapittelet om arealbruk og forholdet til andre planer og vern i hovedrapporten (3), beskriver og illustrerer hva slags arealer som blir berørt, og i hvilken grad det planlegges andre tiltak i de samme områdene. I kapittel 3.1 er det redegjort for nullalternativet som nytt tiltak skal sammenlignes med.

2 Metode

I henhold til KU-forskriften § 17 skal utredninger følge anerkjent metodikk og utføres av personer med relevant faglig kompetanse. Overordnet konsekvensutredningsmetodikk er omtalt i hovedrapporten (3) og fagspesifikk metodikk er omtalt i vedlegg. Ellers vises det til utfyllende beskrivelse i [Miljødirektoratets håndbok M-1941](#) (4).

I dette prosjektet vurderes først verdi, påvirkning og konsekvens av Statnetts hovedalternativ 1.0 fra Ertsmyra til Fagrafjell etter standard metodikk. For å vurdere variantene 1.1-1.6 1 opp mot 1.0 på delstrekningene, er det benyttet en forenklet konsekvensskala med fem trinn (tabell 2-1). Her er poenget å få fram i hvilken grad varianten er bedre eller dårligere enn hovedalternativet på hver delstrekning, med sikte på å rangere kombinasjoner av 1.0 med varianter på hele strekningen fra Ertsmyra-Fagrafjell.

Tabell 2-1 Forenklet konsekvensskala for vurdering av varianter mot hovedalternativet på seks delstrekninger.

Mye dårligere enn 1.0	Litt dårligere enn 1.0	Likt	Noe bedre enn 1.0	Mye bedre enn 1.0
--------------------------	---------------------------	------	----------------------	----------------------

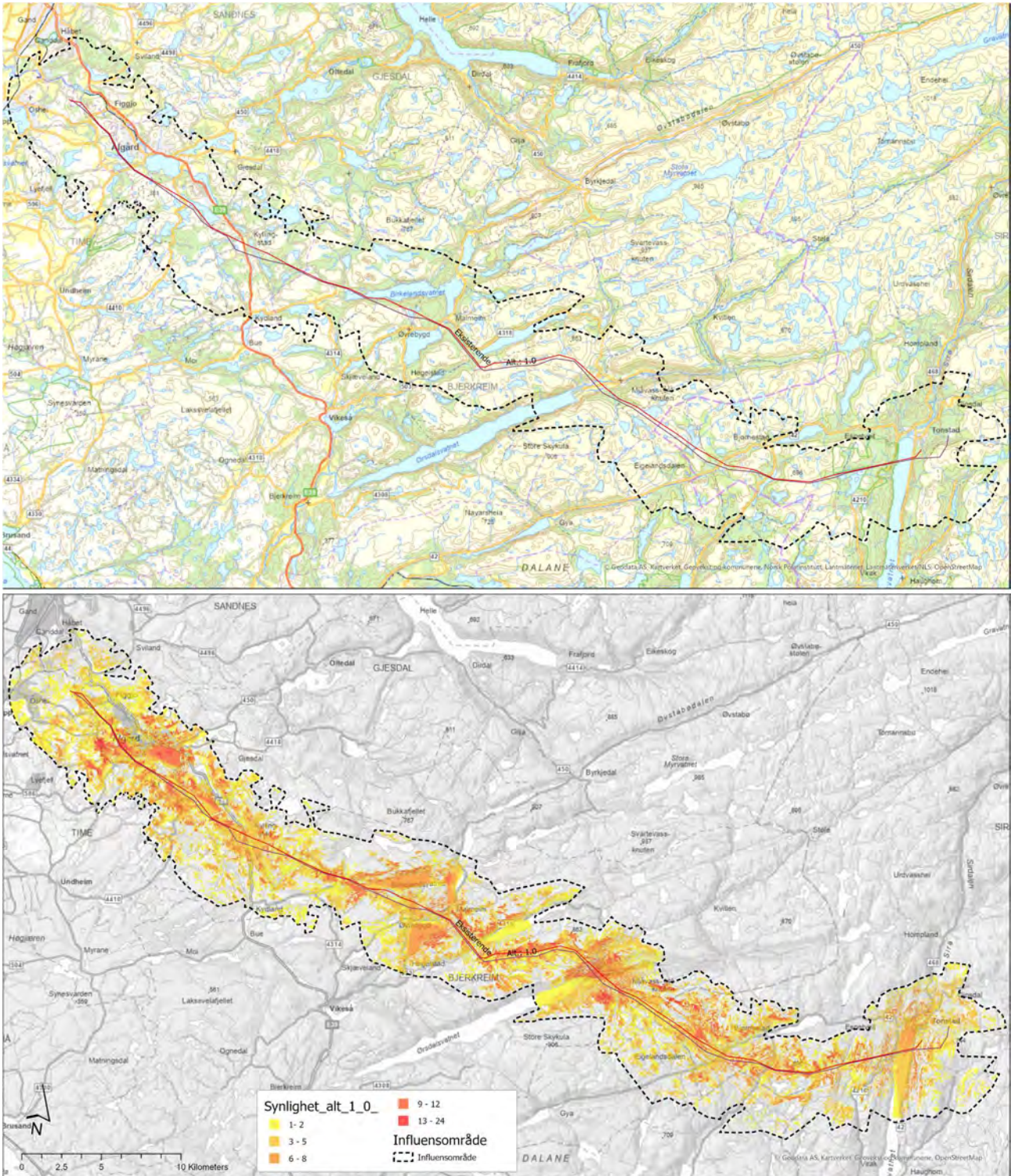
Konsekvensutredningen er utarbeidet av Amund Hareland som er utdannet landskapsarkitekt (NMBU, 2009) og har 16 års erfaring bl.a. innen planlegging, fra offentlig og privat virksomhet. Han har den siste tiden arbeidet mye med konsekvensutredninger (hovedsakelig friluftsliv og landskap) og også tatt videreutdanning innen temaet. Eva Hjerkin, som også er landskapsarkitekt, har kvalitetssikret arbeidet.

2.1 Utredningskrav

Siden det ikke foreligger fastsatt utredningsprogram fra NVE for dette tiltaket, har Miljødirektoratets veileder (4) og NVEs veileder kap. 5 (5) vært grunnlaget for utredningen. Etter høring av konsekvensutredningen, kan NVE stille krav om tilleggsutredninger.

2.2 Influensområdet for landskapsutredningen

Basert på beskrivelsen i vedlegget, kapittel 8.2.3, er influensområdet for tema landskap definert som vist i figur 2-1. Det er tatt utgangspunkt i en maksimal visuell siktsone på 4 km, og områder der synlighetskartet viser at det ikke er sikt til tiltaket, er tatt bort. Synlighetskartet framgår i større målestokk i figur 4-3.

Figur 2-1: Kart over tiltaksområdet og influensområdet (utredningsområdet) øverst. Eksisterende trasé vises med rød strek og ny planlagt trasé med lilla strek. Kartskissen nederst viser resultatet fra synlighetsanalysen for tiltaket. Ingen farge betyr at anlegget ikke er synlig, mens synligheten øker fra gul til rød farge basert på antall mastepunkt som er synlig fra arealet.

3 Alternativer

3.1 Nullalternativet

Nullalternativet som det nye tiltaket skal sammenlignes med, er en framskrivning av dagens situasjon, og beskriver sannsynlig utvikling i tiltaksområdet dersom det planlagte tiltaket ikke gjennomføres. For en nærmere beskrivelse av hvordan nullalternativet er definert, henvises til hovedrapportens kapittel 2.1 (3).

Nullalternativet er:

- Nåværende miljøtilstand basert på eksisterende kunnskap i influensområdet inkludert eksisterende nettanlegg Ertsmyra-Fagrafjell
- Følgende vedtatte reguleringsplaner yngre enn fem år anses som utbygd:
- Detaljreguleringsplan Tonstad – Ertsmyran næringsområde i Sirdal med planID 4228_2018002, vedtatt 05.03.2020. Kraftledning vil berøre grøntareal, vei og noe byggeareal ved Ertsmyra transformatorstasjon
- Detaljreguleringsplan for råvannsuttak Birkelandsvatnet IVAR IKS i Bjerkreim med planID 1114_2020003, vedtatt 22.9.2025. Et mastepunkt vil komme innenfor planområdet, i et område regulert til landbruks-, natur- og friluftslivsformål (LNFR) og midlertidig riggområde for etablering av råvannsinntaket. Ny ledning vil krysse over kjørevei til anlegget, samt over arealer regulert til LNFR-formål, midlertidig riggområde, deponi og hensynssone bevaring naturmiljø (naturbeitemark).
- Detaljreguleringsplan E39 Bue-Ålgård i Gjesdal med planID 1122_202001, vedtatt 09.05.2022. Kraftledningen vil krysse over ny motorvei (hovedalternativ 1.0 og variant 1.5). Tiltaket berører areal regulert til motorvei med sidearealer. Hovedalternativet kan gi mast i sideareal til veien.
- Detaljreguleringsplan Eidland massedeponi gnr. 2, bnr. 2 i Gjesdal med planID 1122_201110, vedtatt 10.03.2014. Ingen mastepunkter, kun ev. ryddebelte og ledning over arealet.
- Detaljreguleringsplan Nordravatnet jordbruksområde, gnr. 2, bnr. 3 i Gjesdal med planID 1122_201309, vedtatt 16.06.2014. Ingen mastepunkter, kun evt. ryddebelte og ledning over arealet.
- Detaljreguleringsplan Hovedvannledning vest, Gjesdal med planID 1122_201704, vedtatt 15.06.2020. Ingen mastepunkter, kun ev. ryddebelte og ledning over arealet.

Konsekvensen av nullalternativet er per definisjon satt til **ingen konsekvens**.

3.2 Utbyggingsalternativ

Ny ledning blir på ca. 65 km, og vil som eksisterende ledning berøre areal i Sirdal, Bjerkreim, Gjesdal, Sandnes og Time kommuner. Statnetts hovedalternativ (1.0) er å bygge ny ledning mest mulig parallell med den som skal erstattes. Det er foreslått varianter til 1.0 på seks delstrekninger (figur 3-1).

Det vises til kapittel 2 i hovedrapporten for nærmere beskrivelse av utbyggingsalternativet med varianter (3). Der beskrives rydde- og byggeforbudsbeltet i ulike situasjoner, aktuelle mastetyper, mastefundamenter, behov og løsninger for atkomst til anleggsområder, og kort om anleggsaktiviteter. Denne beskrivelsen er lagt til grunn for konsekvensvurderingene.

Figur 3-1: Oversiktskart over ny kraftledningen med alternativer.

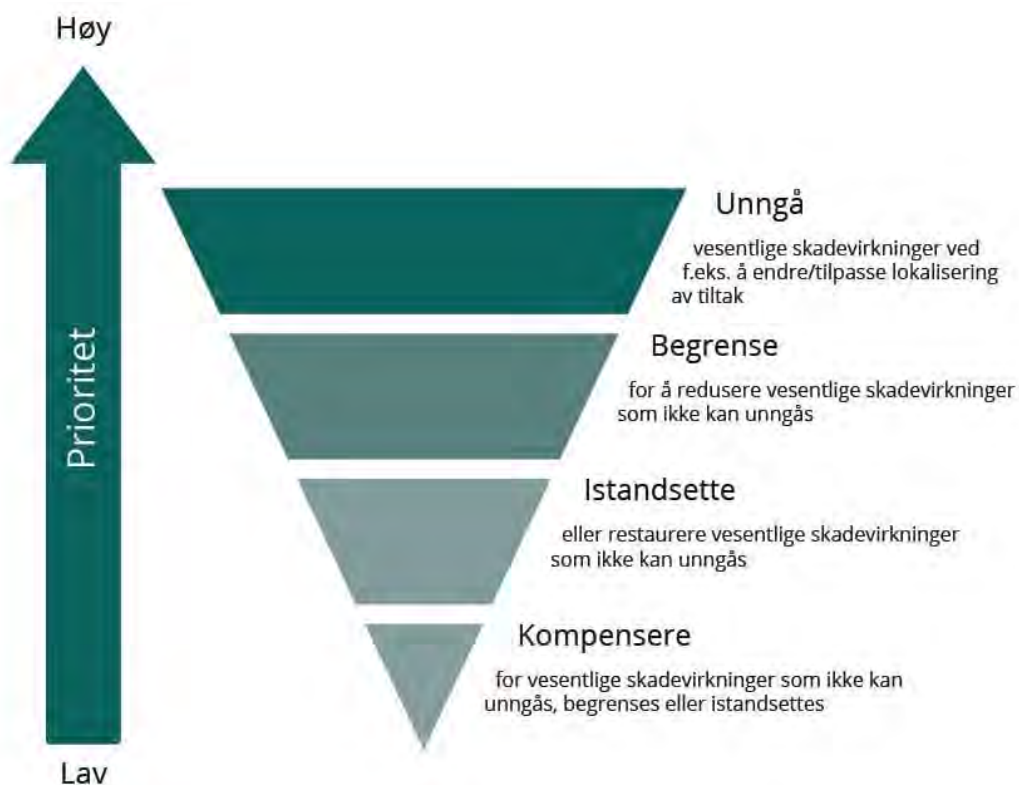
3.2.1 Skadebegrensende tiltak som inngår i tiltaket

Forskrift om konsekvensutredninger setter krav til hvordan forebygge skadevirkninger av et tiltak. I følge § 23 skal konsekvensutredningen «beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompenseres for vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen». Det er en forutsetning at de skadebegrensende tiltakene som presenteres er relevante og realistiske, jf. § 19. Tiltakshierarkiet (figur 3-2) skal ligge til grunn ved vurdering av skadebegrensende tiltak.

Utbyggingsalternativet slik det er omtalt i hovedrapporten (3), inkluderer tiltak som reduserer skadelige virkninger. Disse er lagt til grunn i konsekvensvurderingene i kap. 6. Følgende skadereduserende tiltak som er relevante for fagtema landskap, inngår i utbyggingsalternativet:

- Ny ledning legges parallelt med eksisterende, og Statnett vil benytte eksisterende infrastruktur for anleggstransport og anleggsarbeid. Dette begrenser omfanget av midlertidige inngrep. Det planlegges ikke nye permanente atkomst- eller anleggsveier til bygging eller drift av nytt anlegg, eller til sanering av dagens anlegg.
- Anleggsareal skal istandsettes etter endt bruk, og stedlig toppjord tilbakeføres med tanke på naturlig revegetering. Masteplasseringene er justert for å unngå myr, og gamle fundamenter fjernes til 30 cm under bakken og dekkes med stedegne masser. Ved videre detaljering vurderes plassering i ytterkant av jordbruksområder og skogsarealer, for ytterligere å redusere negative virkninger.
- Fjerning av eksisterende ledningstrasé muliggjør tilbakeføring av ryddebeltet i eksisterende trasé, slik at det kan gro igjen og dempe inngrepene i landskapet.

Ytterligere skadereduserende tiltak er omtalt i kap. 6.3. I kapittel 17 i hovedrapporten [2], er det gjort en tverrfaglig vurdering av alle skadereduserende tiltak som er foreslått i fagutredningene.

Figur 3-2: Tiltakshierarkiet. Først og fremst skal man unngå skadevirkninger for miljø og klima. Der det ikke er mulig skal man begrense skaden, deretter istandsette arealer. Kompensasjon er siste utvei (4)

4 Kunnskapsgrunnlaget

4.1 Eksisterende kunnskap – oversikt

I dette kapitlet er det gitt en beskrivelse av hvilke datakilder som ligger til grunn for områdebeskrivelsen og verdivurderingen. Det er også gjort en vurdering av hvor godt dette datagrunnlaget er. Desto bedre datagrunnlaget/-kvaliteten er, desto mindre usikkerhet er det knyttet til påvirknings- og konsekvensvurderingene.

Datagrunnlaget blir klassifisert i fire grupper:

Klasse	Beskrivelse
1	Svært godt datagrunnlag
2	Godt datagrunnlag
3	Middels godt datagrunnlag
4	Mindre tilfredsstillende datagrunnlag

Kunnskapsinnhenting er gjort gjennom innsamling av foreliggende registreringer og kartlegginger, samt supplerende registreringer og befaring. Grunnlaget for vurderingen, herunder også datagrunnlaget, vurderes å være godt (klasse 2). Grunnen til at det ikke er høyere er den store utstrekningen til tiltaket som gjør det svært tidkrevende å innhente og foredle mer detaljert innsikt.

Følgende hovedkilder til informasjon ligger til grunn for utredningen:

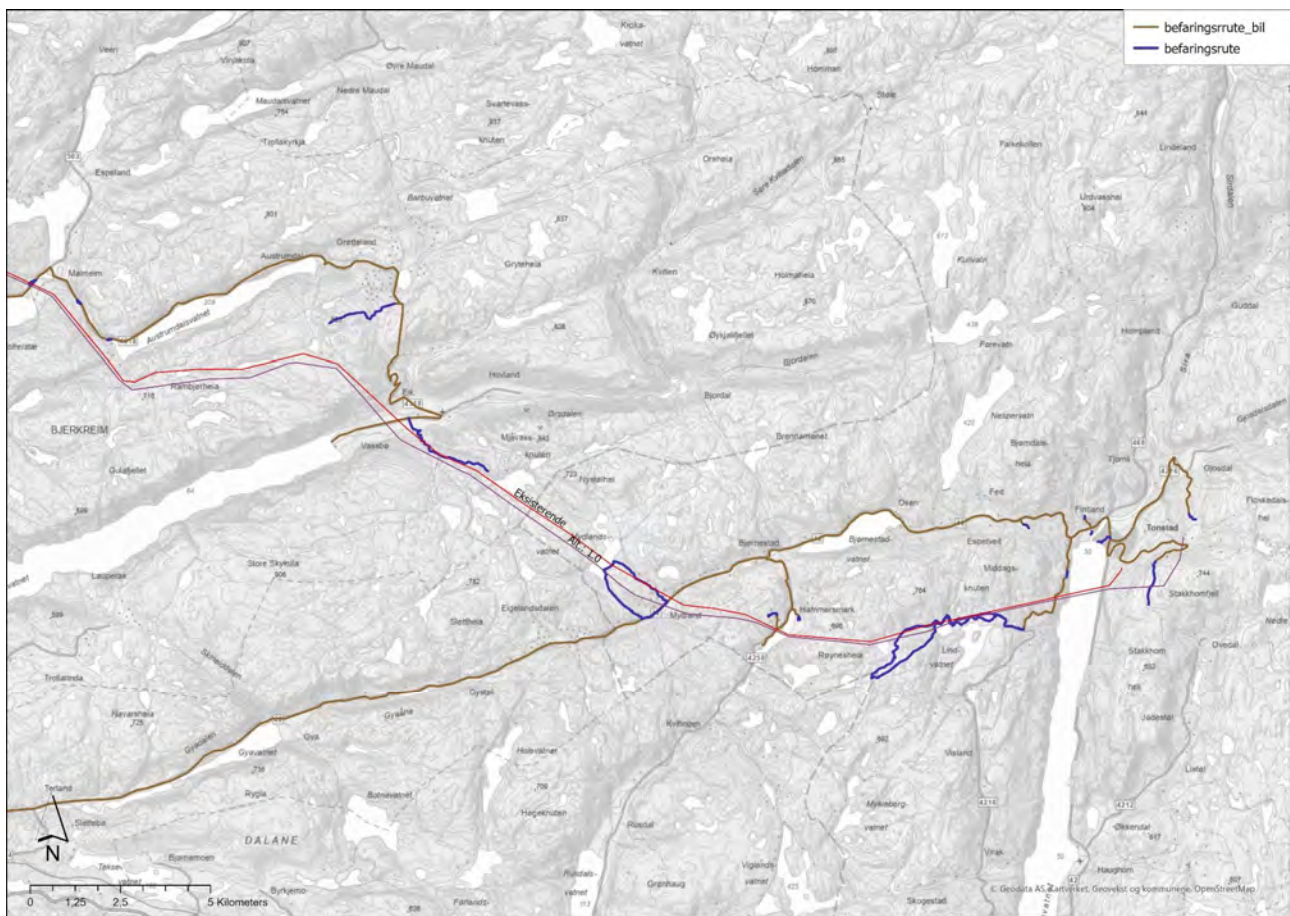
- Beskrivelse av de tekniske planene og oversiktskart
- NIBIOs (NIJOS) beskrivelse av *landskapsregioner*
- Artsdatabankens NiN Landskap
- Kartdata:
 - NIJOS inndeling i landskapsregioner og underregioner
 - NiN Landskap kart
 - Norgeskart, samt ortofoto på nett
 - Temakart Rogaland
 - Kilden, NIBIO
 - Naturbase, Miljødirektoratet
 - Kommunekart.com 3D
- Visualiseringer:
 - Fotovisualiseringer som er fremstilt med master hentet inn i fotografi fra tilsvarende utsnitt hentet fra 3D-modell. Disse viser tiltaket i landskapet.
 - Synlighetskart

4.2 Befaring

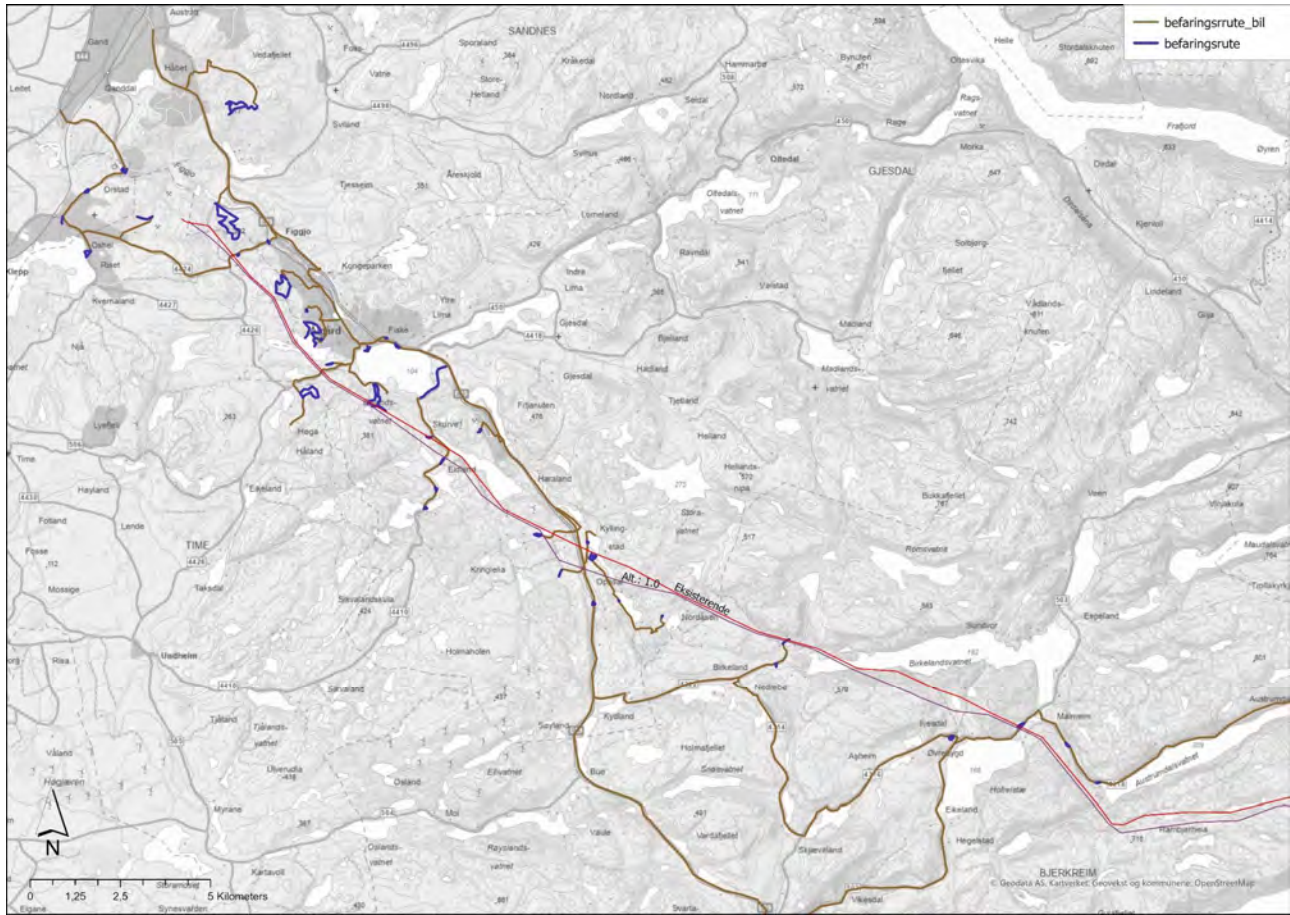
Utredning har gjennomført befaringer av store deler av plan- og influensområdet. Befaringen er delt over totalt fem dager.

- 2. juli 2025 – Sirdal kommune
- 17. september 2025 – Bjerkreim kommune
- 24. september 2025 – Gjesdal, Time og Sandnes kommune
- 16. november 2025 – Time og Sandnes kommuner
- 19. november 2025 – Sandnes, Time og Klepp kommuner

Kartet under viser befaringsrute for befaringene.

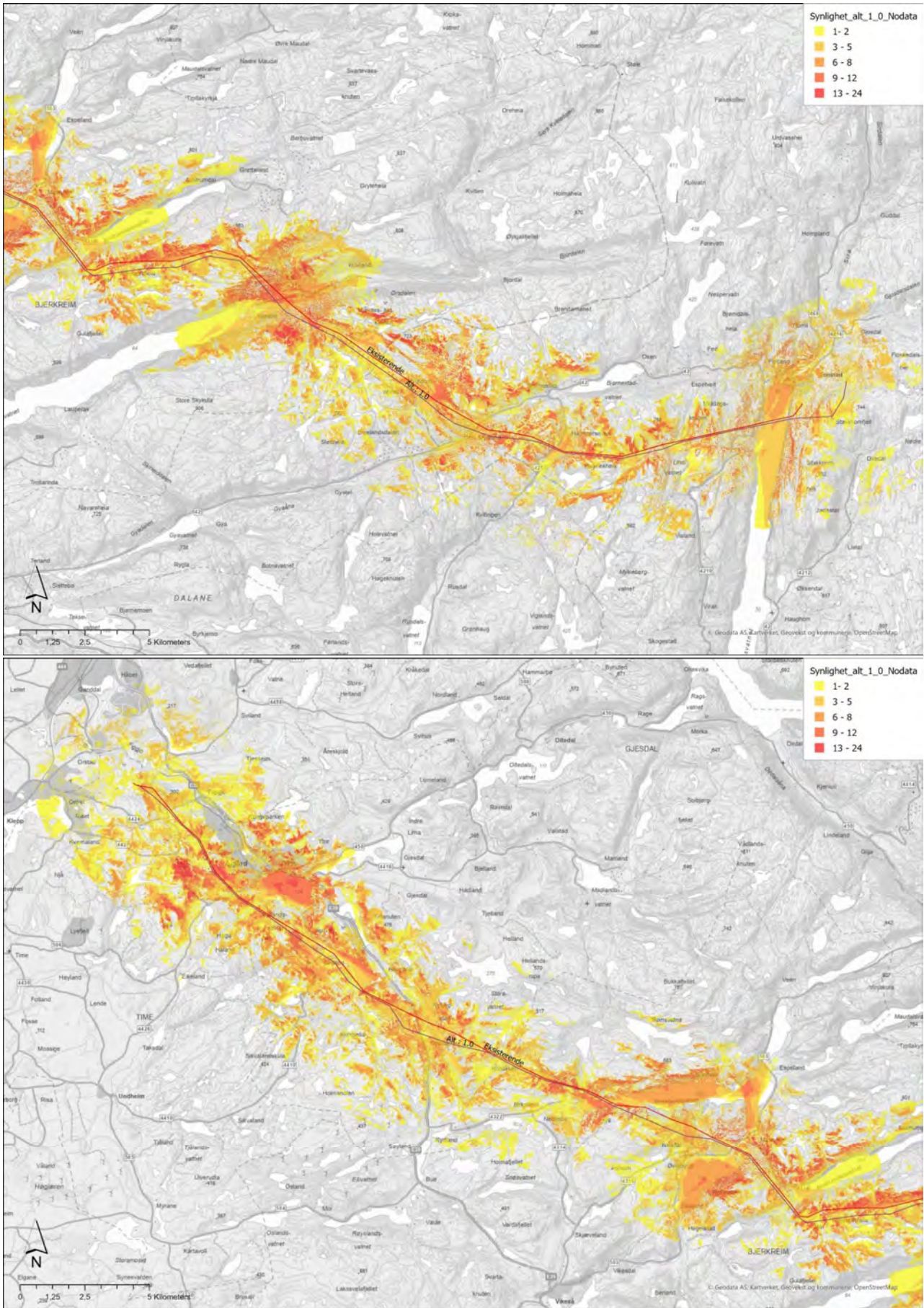
Figur 4-1: Befaringsrute i sørøstre del av delområdet. Blå strek er befaring til fots, brun strek befaring i bil.

Figur 4-2: Befaringsrute i nordvestre del av delområdet. Blå strek er befaringsrute til fots, brun strek befaringsrute i bil.

4.3 Synlighetskart for alternativ 1.0

I figur 4-3 nedenfor vises kart med synlighet for alternativ 1.0, fordelt på to kart.

Figur 4-3: Synlighetsanalyse av alternativ 1.0 viser hvilke områder som har synlighet til en eller flere master. Synligheten øker fra gul til rød farge basert på antall mastepunkter som er synlig fra arealet.

4.4 Visualisering av tiltaket og utvalgte visualiseringspunkt

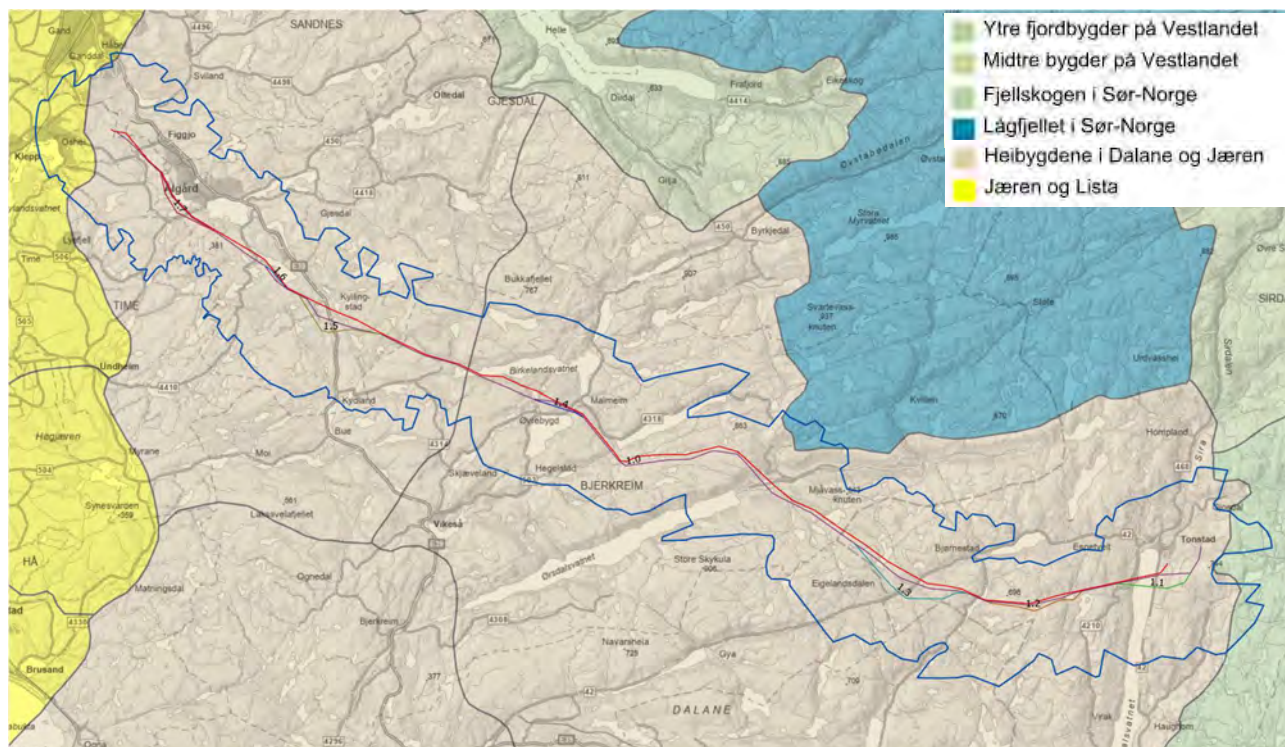
Alle kommunene den nye kraftledningstraseen går gjennom er bedt om å gi innspill til fotostandpunkt som tiltaket bør visualiseres fra. Det er etablert en 3D-GIS-modell for tiltaket som er brukt som grunnlag for å sette inn master og ledninger i fotografiene. Det øker nøyaktigheten på plassering, størrelse og orientering av mastene. Data om mastene og ledningene brukt i 3D-modellen er mottatt fra Statnett, og det er brukt farger angitt av Statnett.

I fotovisualiseringene er master og linjer lagt inn så nøyaktig som mulig med tanke på plassering, utforming, etc. Det er søkt å gjøre visualiseringene naturlige og realistiske, for å gi et godt bilde av hvordan tiltaket vil se ut. Visualiseringene vises sammen med fotografi fra samme ståsted. Der er det mulig å se master, ledninger og vegetasjon slik det framstår i dag. I fotovisualiseringene er eksisterende master og ledninger fjernet. Dette gir samlet sett et godt bilde av hvor synlig det nye tiltaket vil være.

Det er lagd 15 visualiseringer for utvalgte delområder. Disse vises under relevant delområde i kap. 5.

4.5 Landskapsregioner

NIJOS/NIBIO (Norsk institutt for jord- og skogkartlegging, inngår fra 2015 i Norsk institutt for bioøkonomi) har siden 1989 arbeidet med et nasjonalt referansesystem for landskap. I Nasjonalt referansesystemet for landskap deles Norge inn i 45 landskapsregioner, og 444 underregioner, basert på likhetstrekk i landskapet. Figur 4-4 viser tiltaket og influensområdet på kart med aktuelle landskapsregioner og underregioner.

Figur 4-4: Kartet viser influensområdet (blå linje) med de alternative traseer som utredes tegnet med ulike fargete strek. Bakgrunnskartet viser landskapsregioner fra Nibios kartlegging (5). Influensområdet ligger i landskapsregionen 18 (lys brun farge), landskapsregion 19 (gul farge), landskapsregion 14 (lys grønn farge), og landskapsregion 15 (blå farge).

Tiltaket går utelukkende gjennom landskapsregion 18 «Heibydene i Dalane og Jæren». Regionen har to underregioner i området. Vest for Birkelandsvatnet er det underregion «Jæren fjellbygd», mens østre del ligger i underregion «Bjerkreim/Sirdalsvatnet». Noen viktige trekk fra beskrivelsen av heibydene i Dalane og Jæren er at det gjennomgående er et kupert terreng med bergkoller og daler i et rotete mønster med lite løsmasser. Landskapet bærer preg av et virvar av daler, mange små, noen litt større og få store. Det er mer struktur og parallellitet i indre del, mens ytre del av området har mer rot og kaos. Vassdragene, de mange små og store dalene samt fjordsjøene utgjør livsnerven i landskapet. Det er her mennesker tradisjonelt har bosatt seg og levd av ressursene som finnes. I nyere tid har utmarksbruk avtatt slik at landskapet er i ferd med å bli grønnere som resultat av gjengroing og tilplanting, men det er fremdeles et betydelig beitepreg mange steder, særlig nordvest i regionen, med snaue og grasrike heier.

Influensområdet ligger i ytterligere tre landskapsregioner. Helt vest går en mindre del av influensområdet inn i landskapsregion 19 «Jæren og Lista» og underregionen «Låg-Jæren». Her går det rotete hei og dallandskapet brått over til et flatt eller svakt bølgende morenebakketerreng med nesten sammenhengende jordbruksland (kun oppstykket av byer og tettsteder). Helt øst går en mindre del av influensområdet inn i landskapsregion 14 «Fjellskogen i Sør-Norge» og underregionen «Åseralsheiane». Dette er en region med stor utbredelse der selve fjellskogen utgjør den samlende hovedkomponenten, og der landskapet i underregionen ofte består av storkupert hei. Øst for tiltaket

går influensområdet inn i landskapsregion 15 «Lågfjellet i Sør-Norge», og underregionen «Dyraheio». Det er en samlegruppe for store snaufjellsområder opp til 1500 moh., normalt fjellområder hvor det fra gammelt av har vært spredt og lite bebyggelse, og hvor storslagne og ikke minst *treløse* vidder, heier og høytliggende daler har dominert.

4.6 Landskapstyper - Naturtyper i Norge landskap (NiN landskap)

Artsdatabanken har en nasjonal heldekkende registrering av landskapstyper (NiN landskap) som er en viktig kilde, og som ofte legges til grunn i registreringsarbeidet for landskap (Artsdatabanken, 2019). Hovedtypenivået i NiN landskap har et skalanivå som er godt tilpasset landskapet langs traseen. Dette hovedtypenivået er derfor benyttet i denne utredningen. På introduksjonssiden om temaet omtales landskapstypene på følgende måte:

Landskapstype er i NiN-systemet definert som «større geografisk område med enhetlig visuelt preg, skapt av enhetlig dominans av store landformer og kjennetegnet ved karakteristisk fordeling av landformer, natursystemkomplekser, natursystemer og andre landskapselementer.»

Figur 4-5: Kartet viser influensområdet (blå linje) med de alternative traseer som utredes tegnet med ulike farger. Bakgrunnskartet viser landskapstyper fra NiN landskap (6). Tiltaket, med influensområde, går i hovedsak gjennom «Innlandsdallandskap» og «Innlandsås- og fjellandskap». Helt nordvest krysser influensområdet inn i «Innlandsslettelandskap».

Under følger en beskrivelse av de tre hovedlandskapstypene influensområdet krysser. Alle tre er en del av hovedtypegruppa «Innlandslandskap». For hver av de tre hovedlandskapstypene listes det opp hvilke grunnlandskapstyper som inngår. På grunn av stort omfang gis det ikke en beskrivelse av hver grunntype, men denne beskrivelsen kan finnes sammen med oversikt og beskrivelse av hovedtyper i på Artsdatabankens sider om naturtyper i Norge (6).

Selv om tiltaket er relativt nær kysten, så ligger hele influensområdet i hovedtypegruppen Innlandslandskap, fordelt på tre hovedtyper; innlandsslettelandskap, innlandsdallandskap, og innlandsås- og fjellandskap. Disse beskrives under, med oppstilling av grunntyper som påvirkes:

- **Innlandsslettelandskap** (gule felt på kart)
Hovedtypen innlandsslettelandskap omfatter landskap uten kystlinje, der høydeforskjellene

innenfor et nabolag på 1 kilometer ikke overstiger 50 meter. Hovedtypen omfatter fjellvidder, skog- og forfjellsvidder, leirsletter og lavlandssletter. Utformingen av slettelandskapet er resultatet av et stort mangfold av geologiske og landformdannende prosesser. Følgende grunntyper

- IS-3: Innlandsslettelandskap under skoggrensen med bebygde områder
- IS-6: Innlandsslettelandskap under skoggrensen med tett bebyggelse og jordbruksdominans
- IS-24: Kystnært innlandsslettelandskap under skoggrensen med tett bebyggelse og jordbruksdominans

- **Innlandsdallandskap** (lysegrå felt på kart)

Hovedtypen dallandskap omfatter større sammenhengende langstrakte fordypninger i landskapet, som oftest med U-profil, som i store trekk er skapt av erosjonsprosesser primært knyttet til breer.

- ID-4: Åpent dallandskap under skoggrensen med bebygde områder og jordbruksdominans
- ID-12: Åpent dallandskap under skoggrensen med innsjø
- ID-15: Åpent dallandskap under skoggrensen med innsjø med bebygde områder og jordbruksdominans
- ID-16: Åpent dallandskap under skoggrensen med innsjø og tett bebyggelse
- ID-32: Relativt åpent dallandskap under skoggrensen
- ID-34: Relativt åpent dallandskap under skoggrensen med bebygde områder
- ID-35: Relativt åpent dallandskap under skoggrensen med bebygde områder og jordbruksdominans
- ID-45: Relativt åpent dallandskap under skoggrensen med innsjø
- ID-47: Relativt åpent dallandskap under skoggrensen med innsjø med bebygde områder og jordbruksdominans
- ID-56: Relativt åpent dallandskap under skoggrensen med større innsjø og bebygde områder
- ID-65: Nedskåret dallandskap under skoggrensen
- ID-70: Nedskåret dallandskap med hei under skoggrensen
- ID-76: Nedskåret dallandskap under skoggrensen med innsjø
- ID-77: Nedskåret dallandskap under skoggrensen med innsjø og bebygde områder
- ID-84: Nedskåret dallandskap under skoggrensen med større innsjø

- **Innlandsås- og fjellandskap** (brune felt på kart)

Innlandsås- og fjellandskap omfatter større konkave og konvekse landformer uten kystlinje, med større høydeforskjeller enn 50 meter innenfor et nabolag på 1 kilometer, og som ikke tilfredsstiller kriteriene for verken dal eller innlandsslette. Landformene i ås- og fjellandskap er resultatet av et stort mangfold av geologiske og landformdannende prosesser.

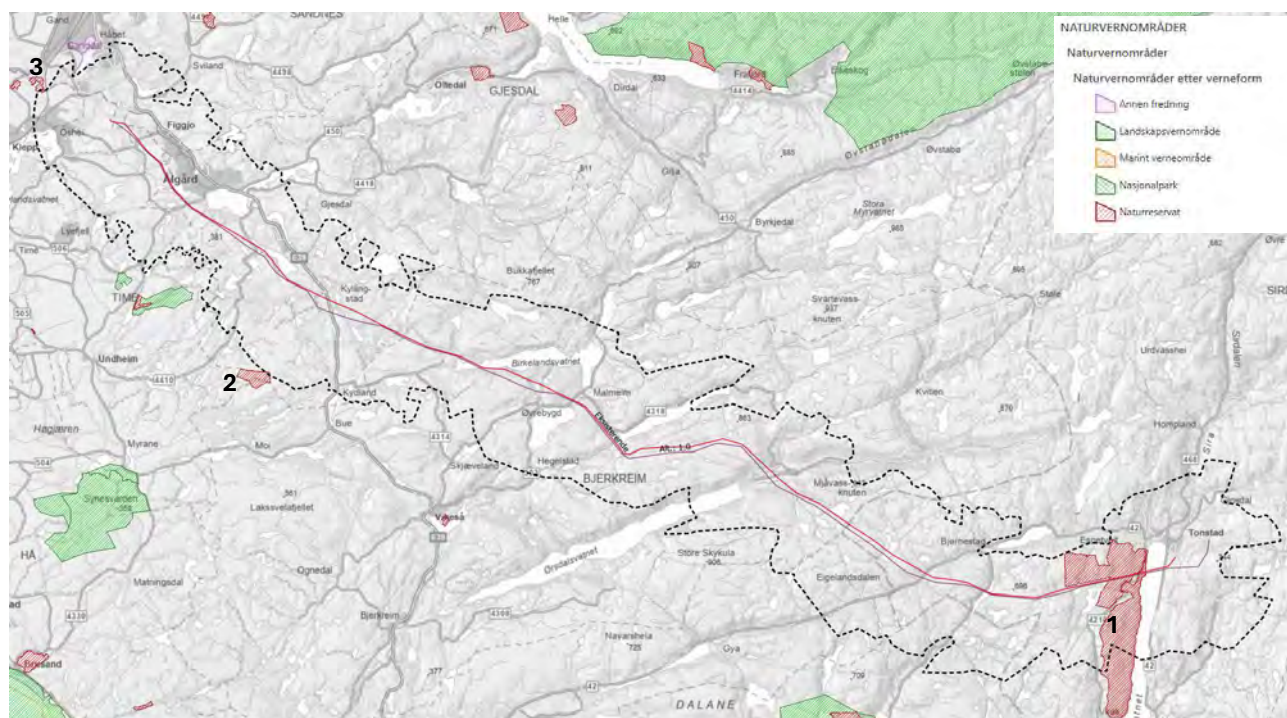
- IA-1: Dalformet ås- og fjellandskap under skoggrensen

- IA-2: Dalformet ås- og fjellandskap under skoggrensen med jordbruksdominans
- IA-3: Dalformet ås- og fjellandskap under skoggrensen med bebygde områder
- IA-4: Dalformet ås- og fjellandskap under skoggrensen med bebygde områder og jordbruksdominans
- IA-5: Dalformet ås- og fjellandskap under skoggrensen med tettbebyggelse
- IA-6: Dalformet ås- og fjellandskap under skoggrensen med tettbebyggelse og jordbruksdominans
- IA-8: Dalformet ås- og fjellandskap med hei under skoggrensen
- IA-15: Slakt til småkupert ås- og fjellandskap under skoggrensen med jordbruksdominans
- IA-17: Slakt til småkupert ås- og fjellandskap under skoggrensen med bebygde områder og jordbruksdominans
- IA-21: Slakt til småkupert ås- og fjellandskap med hei under skoggrensen
- IA-27: Middels kupert ås- og fjellandskap under skoggrensen
- IA-30: Middels kupert ås- og fjellandskap under skoggrensen med bebygde områder og jordbruksdominans
- IA-32: Middels kupert ås- og fjellandskap under skoggrensen med tettbebyggelse og jordbruksdominans
- IA-33: Middels kupert ås- og fjellandskap med hei under skoggrensen
- IA-36: Middels kupert ås- og fjellandskap med hei over skoggrensen
- IA-52: Tindepreget ås- og fjellandskap med hei over skoggrensen
- IA-53: Tindepreget ås- og fjellandskap med bart fjell over skoggrensen

4.7 Verneområder

Det er registrert tre områder med naturvern som delvis ligger i influensområdet, alle tre er naturreservater.

Figur 4-7: Kartet viser naturvernområder med tiltaket og influensområdet inntegnet. Øykjeheia ligger helt øst i delområdet, ved Sirdalsvatnet og er merket med et 1-tall, Trollhaugen ligger nordvest for Bue og er merket med et 2-tall, og Lonavatnet ligger helt nordvest og er merket med et 3-tall.

Tabell 4-1: Oversikt over verneområder i influensområdet.

Navn verneområde	Areal	Beskrivelse
Øykjeheia naturreservat	15 884 daa	Verneformål: Stort sammenhengende barskogsområde på god mark. Innslag av gammel lauvskog med relativt store forekomster av ospeholt samt rik edellauvskog. Generell beskrivelse: Et stort og interessant barskogsområde på vestsiden av Sirdalsvannet. Det opprinnelige området ble vernet i 1993 og ble første gang utvidet i nord i 2014, da med vern på Opplysningsvesenets fonds eiendom og frivillig vern. Her er det store partier med gammel barskog og gamle boreale lauvskoger, bestående av både grov osp, bjørk, rogn og selje. Ved Virak, finnes det også en gammel høstingsskog med eik hvor det finnes et hundretalls gamle, hule eiker. De største naturkvalitetene i utvidelsesområdet er knyttet til store forekomster av gammel osp og gammel storvokst furuskog.
Trollhaug naturreservat	960 daa	Verneformål: Bevare ei flatmyr og noko bakkemyr i eit representativt heilandskap, plantegeografisk interesse. Generell beskrivelse: Området ligg i både Time og Bjerkreim kommunar og grensar til Gjesdal. Landskapet er svakt bølga, med flatmyrar og tjørner som vekslar med knausar med hei. Området er dominert av fattige flatmyrar, mest fastmatte, men og ein god del mjukmatte. Det er berre små ombotrofe tueparti med pors og dvergbjørk. Mindre bakkemyrar med rome-bjønnskjegg, blåtopp og rome, og både utformingar med og utan pors er vanlege. På fastmark dominerer fukthei, det er berre små grunnlendte fragment med tørrhei. I den bratte sørhellinga nord for myra finst små etablerte eikeskogsholt med ungt bjørkekratt rundt. Området sør for verneområdet liknar dette, men her finst nordvende holt med bjørkeskog og røsslyng-blokkebærhei.

Lonavatnet naturreservat	318 daa	<p>Verneformål: Formålet med vernet er å ta vare på eit viktig overvintringsområde for ender og sangsvaner, og eit viktig hekkeområde for ulike våtmarksfuglar.</p> <p>Generell beskrivelse: Lokaliteten ligg mellom tettstadene Klepp og Sandnes, og er ei utviding av Figgjoelva på grensa mellom Klepp og Sandnes kommunar, like vest for jernbanen. Vatnet er omgjeve av dyrka mark, i sørvest skog, og i søraust litt myr. Viktig overvintringslokalitet for ender og svaner. Også viktig hekkeområde med mellom anna tett bestand av sivsanger, fleire par knoppsvaner, sothøner og ender.</p>
--------------------------	---------	--

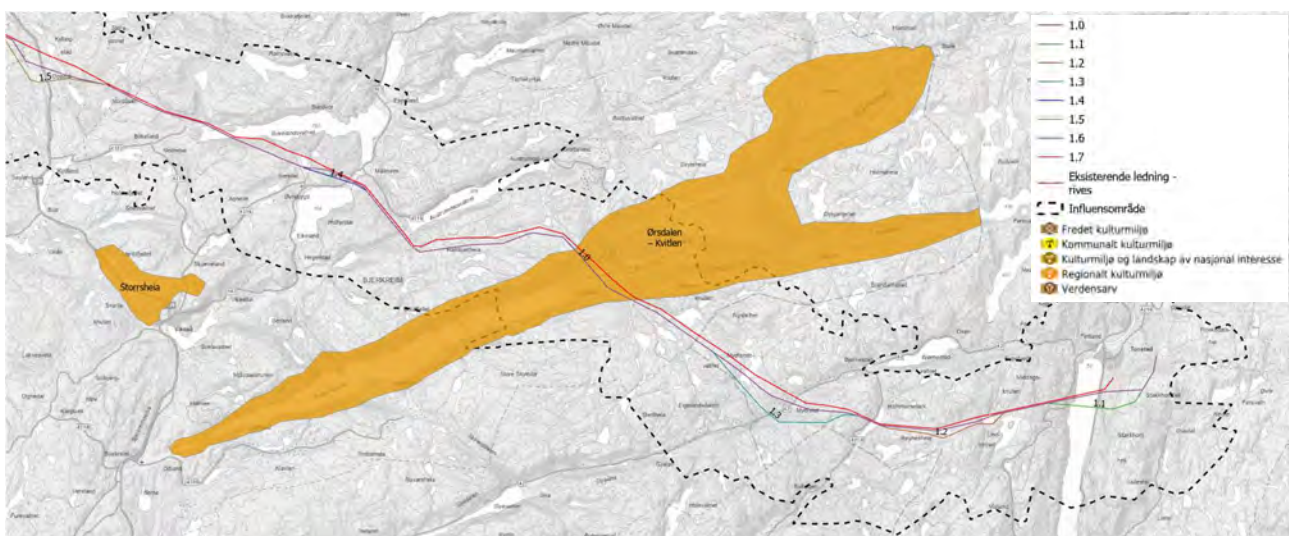
4.8 Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (tidligere KULA) og verdifulle/utvalgte kulturlandskap

Det er et registrert «Kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse» innenfor influensområdet. Ørsdalen – Kvitlen strekker seg langs hele lengden av Ørsdalsvatnet, og videre østover i to dalfører. Den nordligste går til Kvitlen og helt til DNT-hytta Støle, og det sørligste i Bjordalen og inn til Førevatn. Tiltaket krysser på tvers av kulturmiljøet, sentralt i området, rett øst for Ørstdalsvatnet. I Riksantikvarens rapport «Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse i Rogaland» (7) beskrives kulturmiljøet. Der omtales m.a. området Østerdalen, hvor foreslått tiltak passerer gjennom, på følgende måte:

«Ørsdalen er en rik jordbruksbygd, preget av moderne jordbruk. De store fruktbare markene på begge sider av elva Storåna har vært drevet siden jernalderen og dalen har omfattende spor fra fortiden på moene langs elva, fra bredden av Ørsdalsvatnet, og innover hele dalen. Ved Ørsdalsvatnet er dalen bredest, og det er de vestligste delene som i størst grad er preget av moderne jordbruk, med grønne dyrka marker og moderne steingarder. Det østlige og smalere partiet er i mindre grad oppdyrka, og her ligger de største gårdsanleggene, rydnings- og gravfeltene i et helhetlig og i stor grad intakt landskap. De store gravfeltene er spesielt synlige i landskapet.»

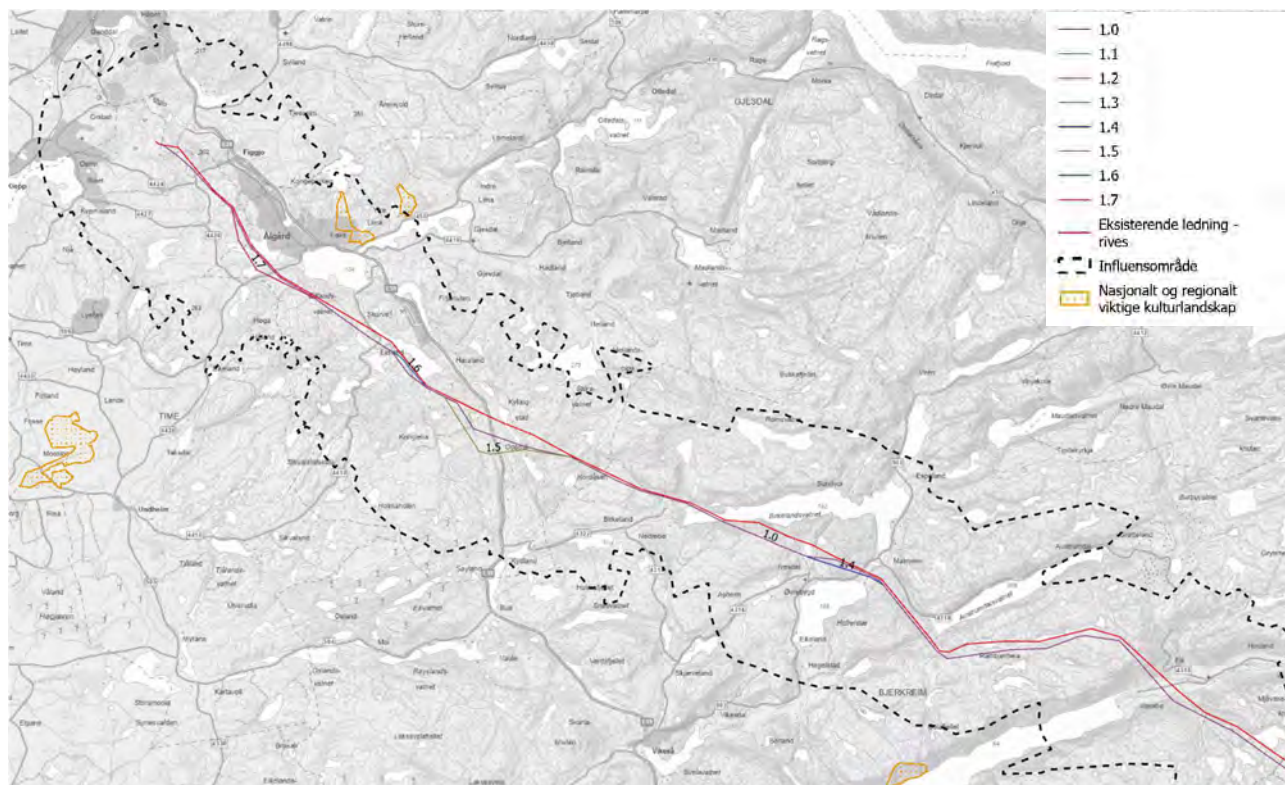
Videre beskrives også landskapskarakter på følgende måte:

«Både Ørsdalen, Bjordal og Kvitladalen kan karakteriseres som markerte og frodige dalrom med bratte og delvis skogkledde fjellsider. Sammen med elver, vann og høye topper framstår landskapet som variert og med store kontraster. Ørsdalsvatnet er en av Rogalands lengste og største fjordsjøer. I de sørvendte liene langs vannet, ligger marginale strand- og fjellgårder. Men i dalbunnen ved vannets østligste bredd, møter man et rikt og moderne jordbrukslandskap med grønne marker, moderne steingarder og gårdstun. Storåna bukter seg gjennom dalen. Mot øst, der dalen smalner inn, ligger store og nærmest sammenhengende gårdsanlegg og gravfelt fra jernalderen, i et dramatisk landskap uten moderne inngrep, preget av steinete beitemark langs elvedeltaet. I dette området finner man også tydelige spor etter gruvedrift, både i dalen og oppetter de stupbratte fjellsidene. Fra dalen kan man følge gamle ferdseisveger til forlatte fjellgårder mot nord og mot øst.»

Figur 4-8: Det er flere «Kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse» i områdene tiltaket planlegges, men kun et som kommer innenfor avgrensingen til influensområdet for landskap. Det er området Ørsdalen – Kvitlen, og som vist på figuren går influensområdet tvers gjennom dette.

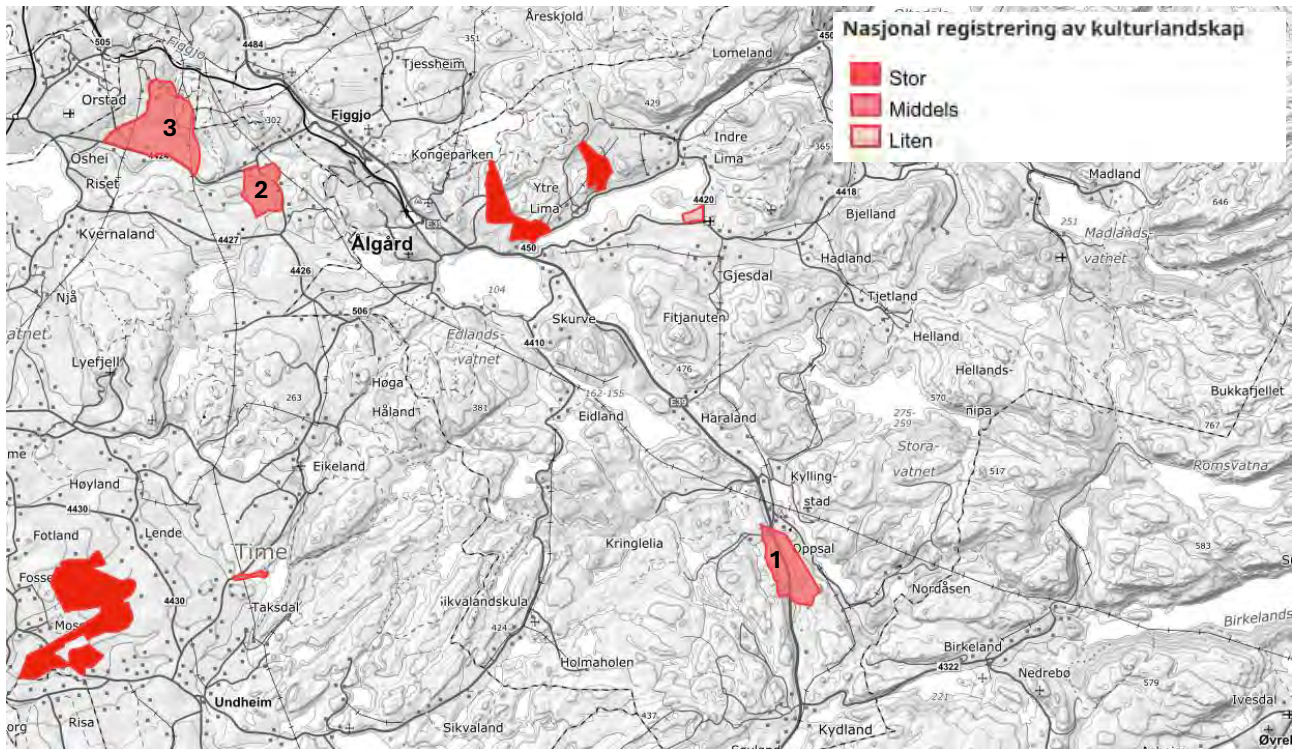
Det er også kartlagt et verdifullt kulturlandskap i influensområdet, nord for Limavatnet i Gjesdal kommune. Lokaliteten er todelt, der vestlig del i helhet er innenfor influensområdet og østre del er delvis i influensområdet. Kulturlandskapet er definert som «svært viktig» og har følgende beskrivelse: «Tradisjonelt, tett tun med 6 bygninger, i skråning ned mot Limavatnet. Mange kulturspor i innmark og utmark. Landskapet åpent og intensivt beitet, med mindre skoger, m.a. eik- og hassel. Fukthei i utmark. Åpent landskap rundt Limavatnet, storskala.»

Figur 4-9: Det er flere verdifulle kulturlandskaper i området, men et som ligger innenfor definert influensområde. Det ligger på nordsiden av Limavatnet, øst for Ålgård sentrum.

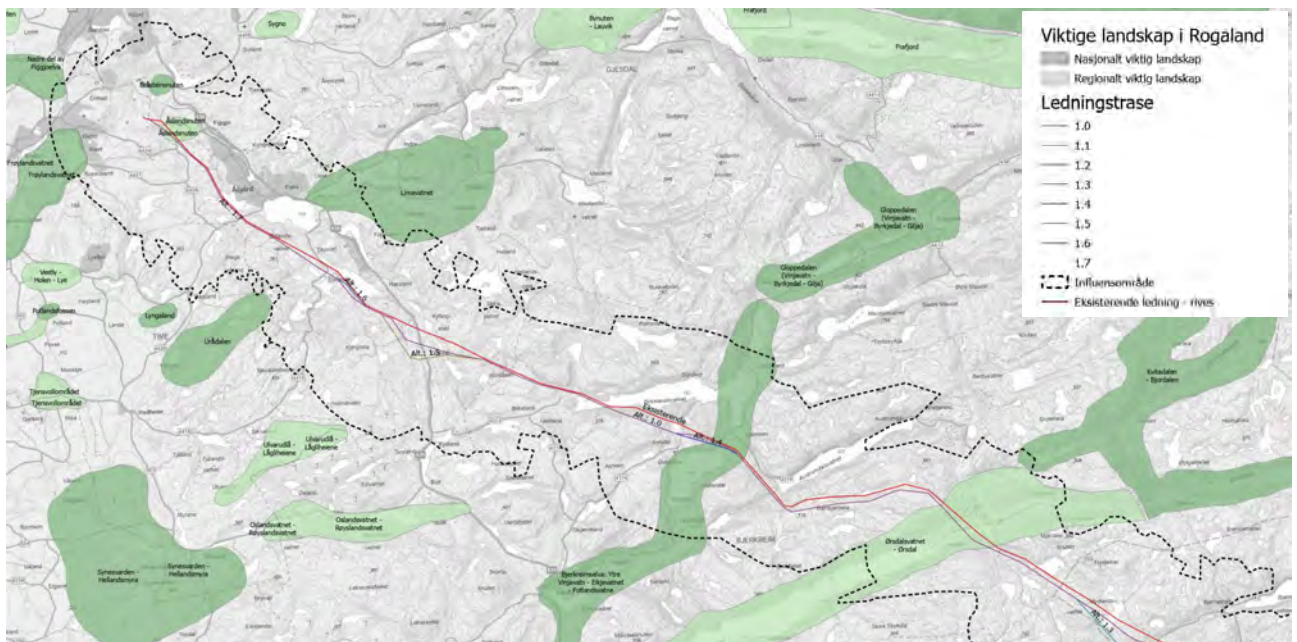
På 90-tallet ble det gjort et kartleggingsprosjekt for å identifisere verdifulle kulturlandskapsområder i Norge. De høyeste prioriterte områdene fra dette arbeidet er innlemmet i dagens nasjonale registrering av kulturmiljøer og landskap av nasjonal interesse (se omtale og kart over). De områdene som var gitt middels eller liten verdi kommer ikke opp i databasen over verdifulle kulturlandskaper, men de kan bl.a. finnes på karttjenesten temakart-rogaland.no. Det er tre områder med middels verdi i influensområdet. Disse beskrives under, med sammenfallende nummer som i figur 4-10.

1. Område på ca. 1 km² rett sør for Oppsal, navngitt Søylandsdalen/ Kyllingstad, som er omtalt slik: «Åpen N-S dal, E-18 tvers gjennom. Fulldyrket ved gårdene, mest beite, grasdom. beite, dalsidene snaue med skoggruller, vesentlig bjørk. Eik på lune plasser. Vassdrag og vann, myrer, fukthei. Stort helhetlig område, storskala-landskap.»
2. Område på ca. 0,7 km², sørvest for Figgjo, navngitt Åsland, som er omtalt slik: «Tresatt beite/beiteskog med bjørk ned mot tjørn. Grasdominert lynghei på motsatt side. Klart avgrensede rom, snaubeita heilt opp. Fleire veiar og veiter, til dels gamle, i området. Nyare vei, ellers få forstyrrende element. Gardane relativt lite synlege i terrenget.»
3. Område på 1,8 km² rett øst for Frøyland som er navngitt Nordre Kalberg og omtalt slik: «Åpent og kupert terreng med mye løsmasser/morenerygger. Stort sett intensiv drift, nytt tun, men med interessante restbiotoper/kulturmark i bratte partier.»

Figur 4-10: Kartet er hentet fra temakart-rogaland.no og viser nasjonalt registrerte kulturlandskap, kartlagt på 90-tallet. De høyeste verdiene fra registreringen er tatt med i dagens registrering av verdifulle kulturlandskap, mens middels og liten verdi ikke er tatt med der. Tre områder som er beskrevet over er merket med nummer.

4.9 Vakre landskap i Rogaland

Figur 4-11: Viktige landskap i Rogaland, delt i nasjonal- og regional viktighet.

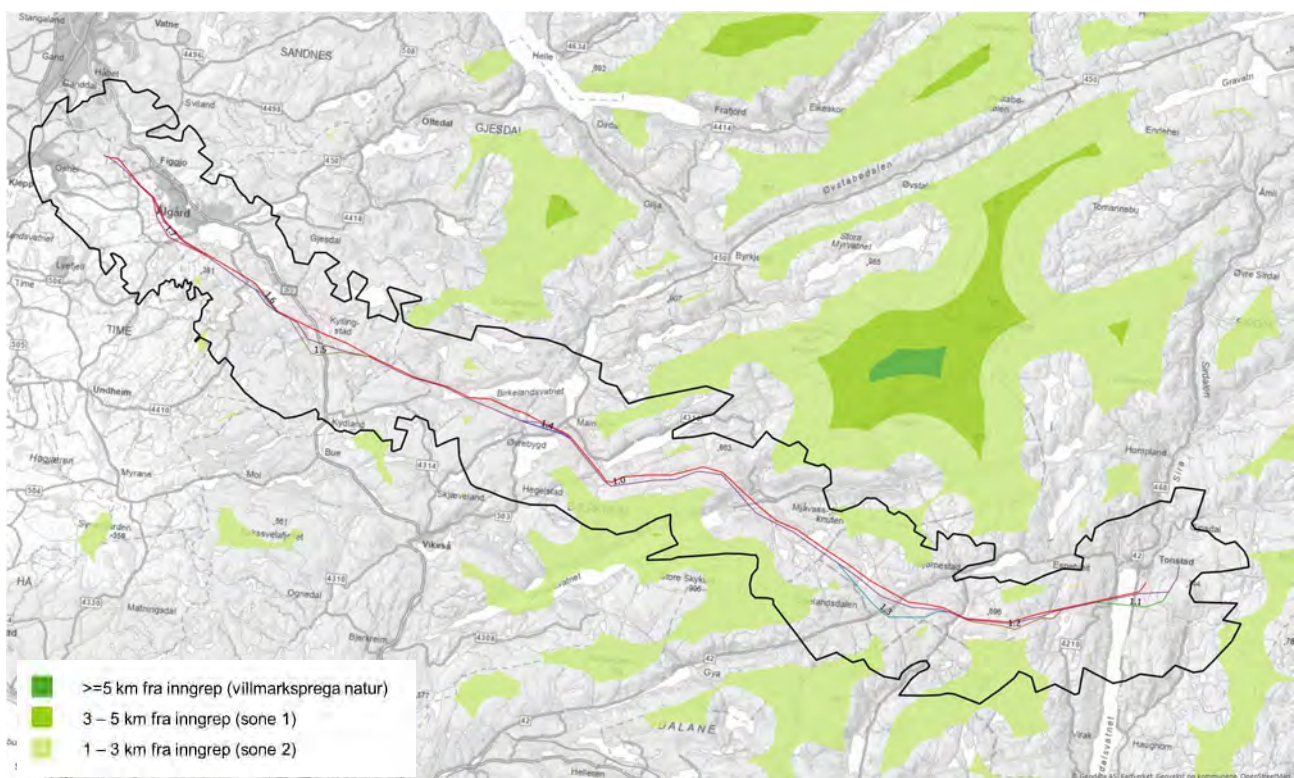
Rapporten "**Vakre landskap i Rogaland**" er et resultat av et landskapsprosjekt der det ble kartlagt natur- og kulturlandskap i Rogaland. Vakre landskap er landskap med regional verdi. Særs vakre landskap er landskap med nasjonal verdi. Særs vakre landskap har regional verdi. Særs vakre landskap har nasjonal verdi. Totalt er det 7 landskap fra rapporten som er helt eller delvis innenfor influensområdet. 5 er gitt verdien svært vakre landskap (navngitt som nasjonalt viktige landskap på kartet) og 2 er gitt

verdien vakre landskap (regionalt viktige landskap på kartet). Disse omtales under relevante delområder.

4.10 Inngrepsfrie områder

I produktarket for datasettet som kan finnes via Miljødirektoratets karttjeneste (8) gis følgende beskrivelse av inngrepsfrie områder: «Inngrepsfri natur er områder som ligger en kilometer eller mer i luftlinje unna større inngrep, så som veier, større kraftlinjer, jernbane, steinbrudd, vind- og vannkraftutbygging m.fl. Dataene som danner grunnlaget for kartene er hentet fra en rekke nasjonale registre, bl.a. fra NVE, Statnett og Statens kartverk.»

I influensområdet er det noen sone 2 -areal (1-3 km fra inngrep). Det er mest i sørlige deler av traséen, i Bjerkreim og i Sirdal kommune. Siden alternativene som utredes i hovedsak følger eksisterende kraftledningstrasé er det noe avstand til de inngrepsfrie sonene.

Figur 4-12: Det er noen inngrepsfrie områder langs tiltaket, men kun sone 2 (1-3 km fra inngrep).

5 Trinn 1: Beskrivelse, verdi, påvirkning og konsekvens for delområder

5.1 Influensområdet og inndeling i delområder

Influensområdet for denne utredningen er satt til det visuelle influensområdet på 4 km. Synlighetskartet er et viktig hjelpemiddel for å konkretisere influensområdet, ettersom store terrengvariasjoner, bebyggelse og vegetasjon mange steder begrenser eksponering innenfor teoretisk influensområde. Ved hjelp av synlighetskartet er influensområdet begrenset til områdene hvor tiltakene er synlige.

Inndeling i delområder speiler landskapets hovedpreg med topografi, landformer og vegetasjon, arealbruk, bebyggelse og andre spor etter mennesker. For dette tiltaket er influensområdet delt i tre hoveddelområder (innlands ås- og fjelllandskap, innlands dallandskap og innlandsslettelandskap).

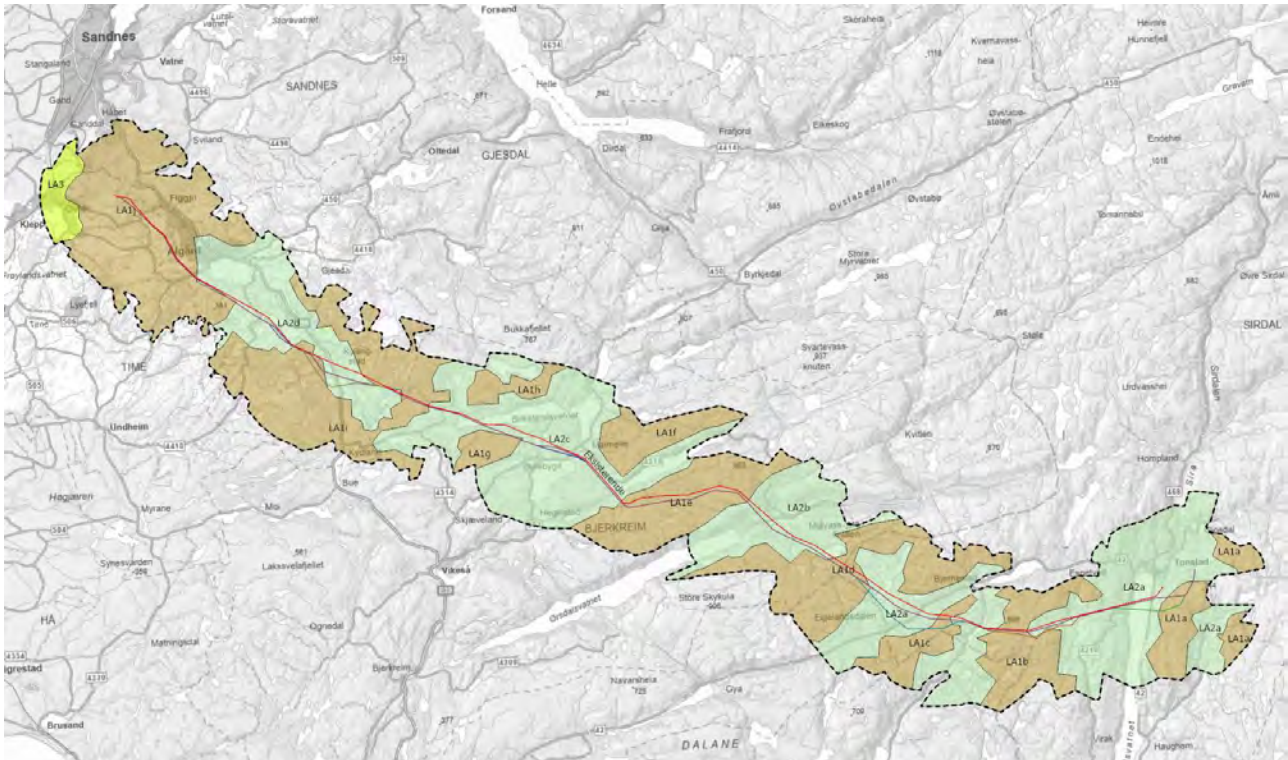
Influensområdet har totalt 15 delområder, der 14 er en veksling mellom innlands ås- og fjelllandskap, og innlandsdallandskap. De ligger som et sebramønster gjennom influensområdet. Innlandsås- og fjelllandskap dekker størst areal og omfatter influensområdet som ikke tilfredsstiller kriteriene for dallandskap. Typen består av større konkave og konvekse landformer uten store eller brå høydeforskjeller. Det er mye vidt heilandskap med knauser og fjellnuter, dyrket mark og beitelandskap avbrutt av vann og elver, opp til fjelllandskap med bart fjell over skoggrensen.

Ås- og fjelllandskapet avbrytes av daler (innlandsdallandskap) som tiltaket krysser gjennom. Disse veksler fra tydelige, langstrakte og klart avgrensede dalformer mot sørøst, til åpnere småkuperte dallandskap med variasjon og stedvis hei-preg mot nordvest.

Mot nord og nordvest går influensområdet over i det Jærske innlandsslettelandskapet, noe som gjør at vest for Ålgård åpner landskapet seg gradvis med stedvis svært lange siktlinjer og overgang mot intensivt jordbruksaktivitet.

I nordlig del av influensområdet har landskapstypen et tydelig jordbrukspreg, med både dyrka mark og arealer brukt til beite. Andelen dyrka mark reduseres betydelig mot sørøst, men det er en god del innslag av utmarksbeite i de fleste delområdene. Det er kun enkelte steder hvor det er skog eller sammenhengende høyreist vegetasjon i områdene, noe som bidrar til lange siktlinjer og opplevelsen av åpne landskap.

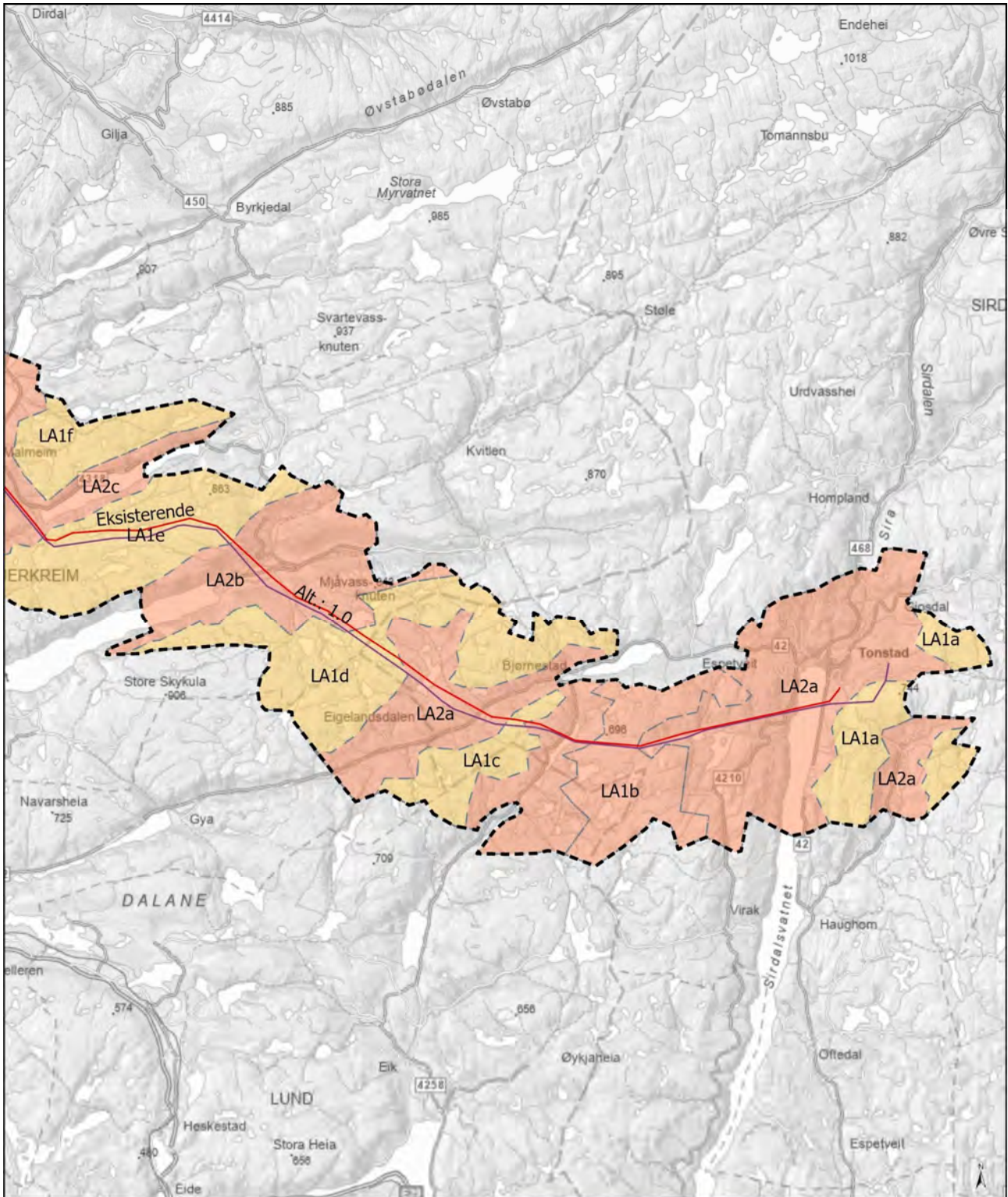
Inndelingen av influensområdet i delområder av ulik landskaps-hovedtype er vist på figur 5-1, og i tabell 5-1. Influensområdet, med synlighetsanalyse for tiltaket, er vist på kartene i figur 2-1 og figur 4-3.

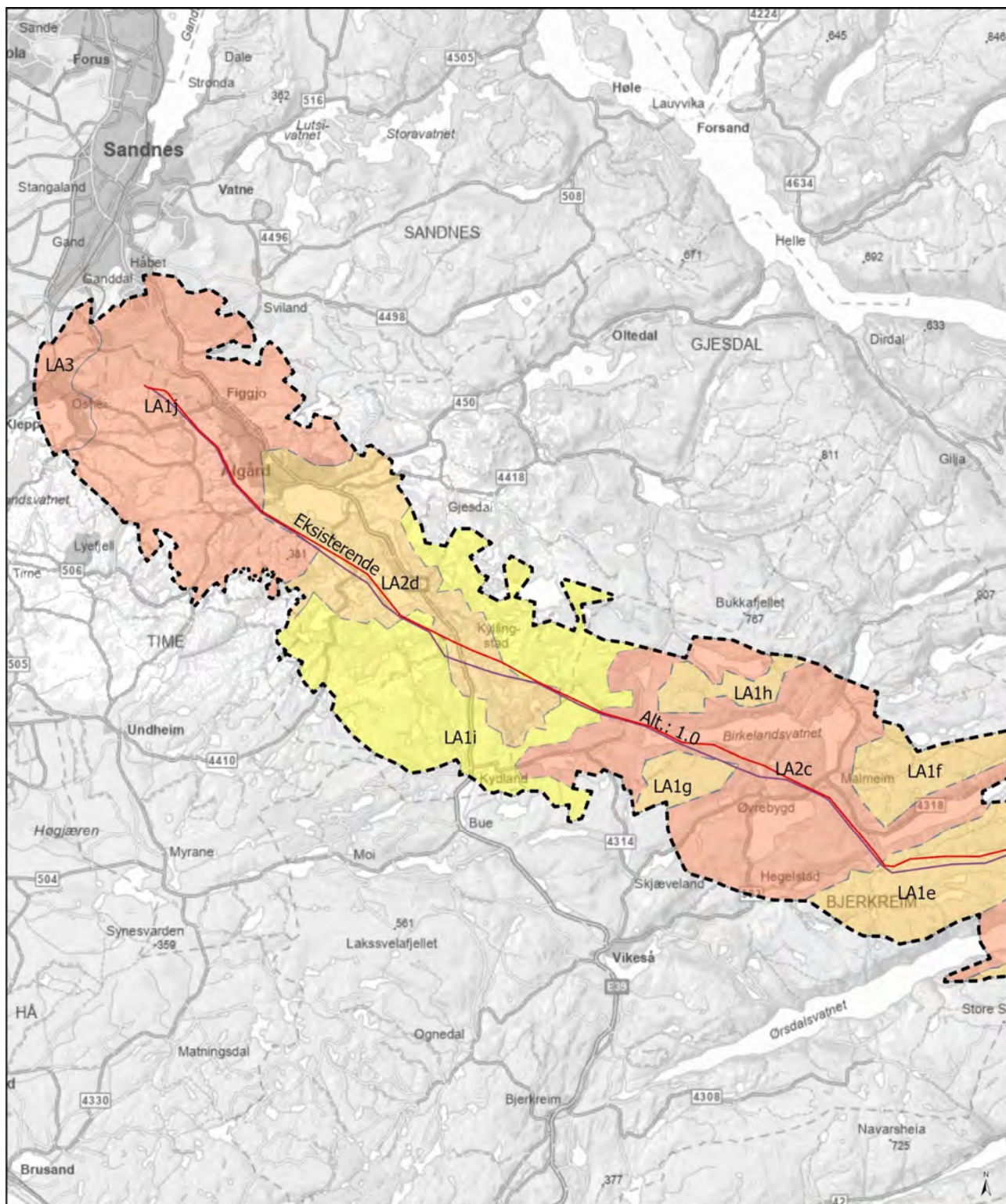
Figur 5-1: Kartet viser inndeling av det influerte området i delområder, der inndelingen i stor grad spiller landskapets hovedtype. Brun farge: Innlands- og fjellandskap. Grønn farge: Innlandsdallandskap. Gul farge: Innlandsslettelandskap.

5.2 Verdikart

På de neste to sidene følger verdikart for delområdene, fordelt på to kartblad.

Influensområde Verdi Middels Stor	Konsekvensutredning ledning 420 kV mellom Ertsmyra og Fagrafjell Verdikart landskap	Kunde: Statnett Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Sone 33N Målestokk: 1:175 000 i format A4 Kartgrunnlag: © Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap, Miljødirektoratet
		Konstr.: AMUH Dato: 25.11.2025 Oppdragsnr.: 10263674-01 Kartblad: 1 av 2

Influensområde Verdi Middels Noe Stor	Konsekvensutredning ledning 420 kV mellom Ertsmyra og Fagrafjell Verdikart landskap	Kunde: Statnett Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Sone 33N Målestokk: 1:175 000 i format A4 Kartgrunnlag: © Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap, Miljødirektoratet
		Konstr.: AMUH Dato: 26.11.2025 Oppdragsnr.: 10263674-01 Kartblad: 2 av 2

5.3 Beskrivelse og vurdering av områder

Tabell 5-1. Oversikt over delområder i utredningsområdet.

Delområde	Nummer	Inngrepstype
LA1 Innlandsås- og fjellandskap - Stakkhom, Floskedalshei og Grønheia - Røynesheia-Middagsknuten - Storfjellet-Brekkeknuten-Hommeknuten - Dyralsknuten-Nystølhei-Brendamønet - Rambjørheia-Storafjellet - Høgsætknuten-Madledalsknutane - Faurefjellet - Raggfjellet-Tverrfjellet - Kringlelia-Kydland-Fitjanuten - Edlandsfjellet-Fjermestad-Bråstein	LA1a LA1b LA1c LA1d LA1e LA1f LA1g LA1h LA1i LA1j	Ny trasé går på vestsiden av Stakkhomfjell, ellers influensområde Eksisterende/ny trasé krysser på tvers gjennom området Eksisterende/ny trasé krysser området rett ved Hommeknuten Eksisterende/ny trasé krysser området over Økterdagsheii Eksisterende/ny trasé går på langs av området Influensområde for eksisterende/ny trasé som passerer sørvest I hovedsak influensområde, men ny trasé tangerer området Influensområde for eksisterende/ny trasé som passerer sørvest I hovedsak influensområde på begge sider av eksisterende/ny trasé, men kraftledning går også gjennom liten del av området Eksisterende/ny trasé går på langs av området til Fagrafjell stasjon
LA2 Innlandsdallandskap: - Ovdal-Tonstad-Mydland - Ørsdalen - Austrumdalen-Øvrebygd-Birkeland - Kyllingstad-Skurve-Edlandsvatnet	LA2a LA2b LA2c LA2d	Nytt tiltak starter, og går gjennom delområdet. Krysser tre dalfører. Hovedsaklig sanering og ny ledning i ny trase Hovedsaklig sanering og ny ledning i ny trase, men endringer i linjeføring øst og vest for Ivesdal kirke. Eksisterende/ny trasé går gjennom området to steder og går parallelt på lengre strekning.
LA3 Innlandsslettelandskap: - Orstad-Kverneland	LA3	Influensområde for eksisterende/ny trasé frem til Fagrafjell stasjon

Delområdene presenteres og beskrives i kapittel 5.3.1 til 5.3.15. Der gjennomgås verdi, påvirkning og konsekvens.

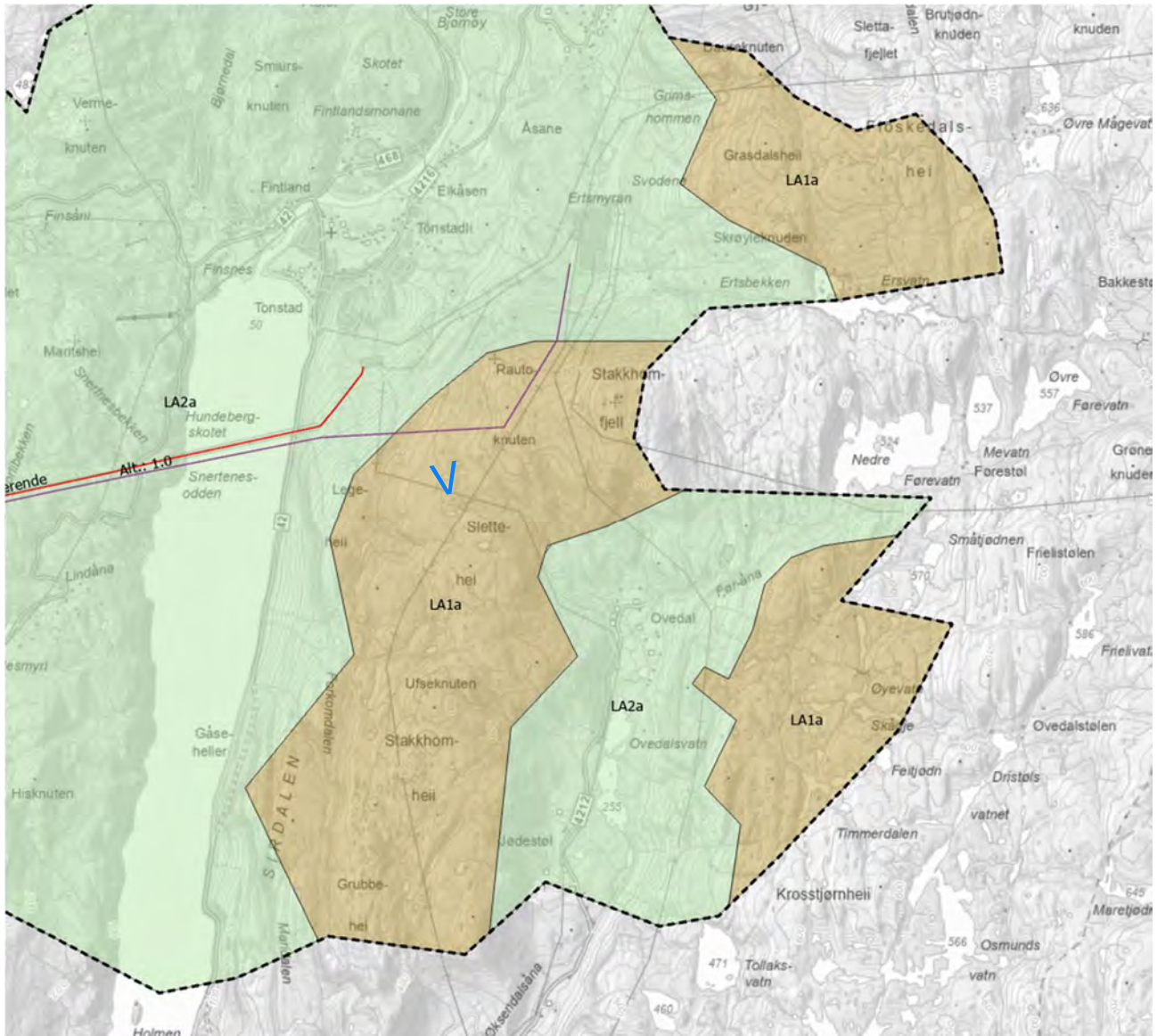
Verdisetting for de ulike delområdene framgår også på kart i kapittel 5.2.

5.3.1 LA1a, Stakkhom, Floskedalshei og Grønheia

Avgrensing

Delområdet er delt i tre innenfor influensområdet, men er sammenhengende utenfor. Mot øst og sør strekker delområdet seg mot heiområdene Grønheia og Flåvassheii, og videre mot Sirdalsheiene.

Delområdet brytes av en U-dal øst for Stakkhomheii. Dalen, Øksendalen-Ovedal, går fra Sirdalsvatnet i sør og nordover mot Nedre Førevatn.

Figur 5-2: Utsnitt fra figur 5-1 som viser tredelt delområde LA1a, tiltaket og influensområdets avgrensning. Blå trakt viser punkt og sikretning for visualisering på figur 5-7.

Beskrivelse

Delområdet er i all hovedsak et naturområde. Det er enkelte hytter og veier, i tillegg til eksisterende kraftledninger. Delområdet er skogkledd, men med mer spredt vegetasjon høyere terrenget og mye bart berg mot toppene. Stakkhomfjell (739 moh) ligger rett sør for Ertsmyra stasjon. Fra Stakkhomfjellet strekker det seg et høydedrag sørover med åpent heilandskap med spredt vegetasjon og flere mindre vann. Her er det fra før flere kraftledninger som er synlig fra mesteparten av området.

Øst for Ertsmyra stasjon ligger Slettafjellet (751 moh). Denne delen av området påvirkes ikke direkte, men har sikt til tiltaket. Synligheten avtar raskt innover heia. Det samme gjelder området øst for Ovedal der kun toppene og vestvendte skråninger har sikt mot tiltaket.

Figur 5-3: Nordlige deler av delområdet sett fra vestsiden av Sirdalsvatnet. Stakkhomfjell bak til venstre i bildet og Slettafjell til høyre. Transformatorstasjonen i skogen til venstre.

Figur 5-4: På Sletteheij, sør for Stakkhomfjell og Rautoknuten. Typisk åpent landskap med noe spredt vegetasjon blandet med bart berg og lyng- og myrområder. Som store deler av området er det lange siktlinjer mot horisonten.

Figur 5-5: Det går i dag flere kraftledninger gjennom delområdet hvor nytt tiltak er planlagt. Her sett nordover mot Rautoknuten.

Figur 5-6: Terrenget ligger over delområde LA2a. Her med sikt mot trafostasjon og Tonstad sentrum i nordenden av Sirdalsvatnet.

Tabell 5-2. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA1a

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	Landskapet består av flere fjellrygger og til dels heilandskap, avgrenset av daler. Vestre del av delområdet strekker seg sør- og vestover fra fjellområde i nord, over Stakkhomfjell og Rautonuten til Stakkhomheii. Mot nord og øst blir det en del av et større fjellandskap som går mot Kvinesdal (øst) og Sirdalsheiene (nord). Østre del av delområdet er randsonene til Grønaheia. Det er noen mindre vann og myrområder i delområdet, med unntak av østre del der det er en serie av mindre vann og tjern som helt eller delvis henger sammen.	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	Landskapet er åpent, vidt, med klare avgrensinger i form av bratte fjellsider mot tilliggende dalområder. En del vegetasjon og mindre terrengformasjoner kan være romavgrensende, men mye av delområdet har utsyn til andre fjellparti mot horisonten som gir stor skala og langstrakte dimensjoner.	X
DISTINKTE NATURELEMENTER	Ås- og fjellandskap. Heilandskap og fjellområder med delvis bart fjell og spredt vegetasjon er et fremtredende landskapselement ved Stakkhomheii.	X
NATURSAMMENHENGER	Sammenhengende ås- og fjellområde som strekker seg videre nordover mot Kvinesdal og Sirdalsheiene	
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Dalsidene og lavere områder har stort sett sammenhengende, naturlig skog, med mye furu og innslag av lauvtrær som bjørk og selje. Langs høydedragene er det mye bart fjell, med spredt furuskog og lyng/gress.	X
AKTIVE NATURPROSESSER	Det pågår flere steder i delområdet gradvis gjengroing av heiområder som tidligere har hatt lite trær.	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Østre og nordre del brukes som beiteområder for sau og storfe. Det er noen små områder nederst i dalsidene som har potensiell hogstskog, registrert i hogstklasse 3, 4 og 5, men det er ikke funnet spor etter aktiv hogst.	
AREALBRUK	Området har lite inngrep eller infrastruktur. Det er 2-3 hytter i området, samt en vei opp til Sletteheii. Mest synlig er alle kraftledningene som går gjennom området fra Ertsmyra mot sør, øst og nord.	
BEBYGGELSESPREG	Svært lite bebyggelse i delområdet.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Det er registrert en rekke kulturminner i området, med størst tetthet på Slettehei med bl.a. gammel ferdselsled fra Ertsmyra til Ovedal og fem brudled i nærheten av, og langs, vandreruta. Over Ovedal er det også spor fra gruvedrift (molybdenglansgruver fra første kvartal av 1900-tallet) med sjakter og flere dagbrudd.	X

LANDSKAPSKARAKTER

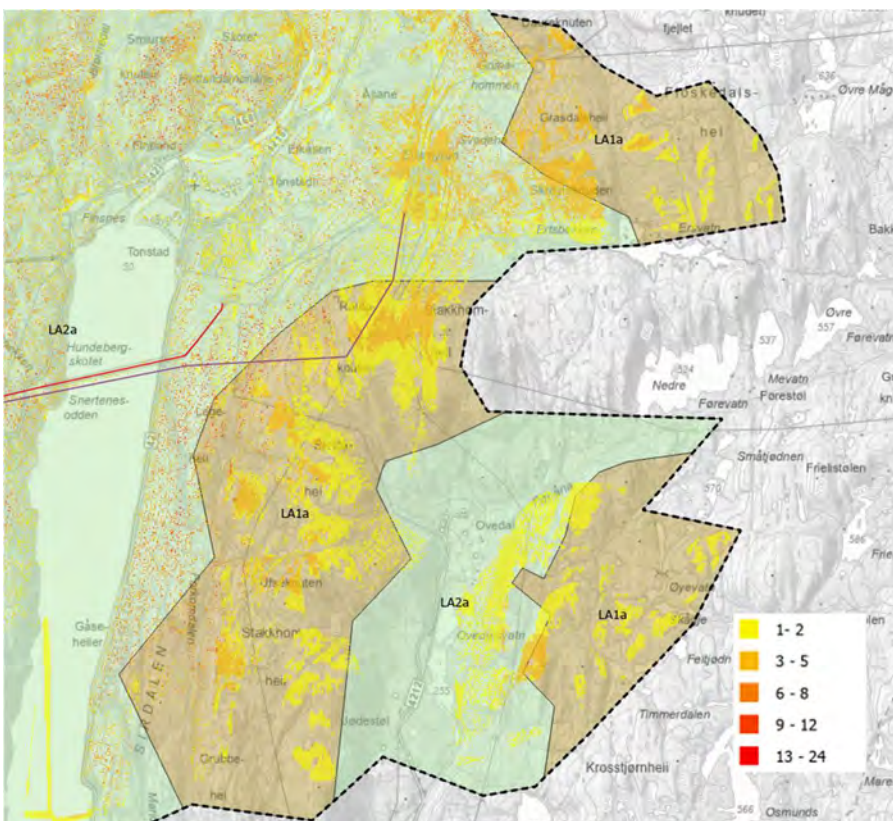
Det er de åpne fjell og hei-områdene som definerer landskapsbildet. Dette naturområdet med lange siktlinjer mot horisonten i det fjerne balanseres av romskapende spredt vegetasjon og små vann, men preges også av flere kraftledningene som går gjennom delområdet.

Tabell 5-3 Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA1a.

Verdivurdering: Delområde LA1a, Stakkhom, Floskedalshei og Grønheia							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Middels verdi <u>Natur-variasjon</u>: Middels verdi <u>Distinkte elementer</u>: Noe verdi <u>Mangfold</u>: Noe verdi <u>Særpreg</u>: Noe verdi <u>Sammenhenger</u>: Noe verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Middels verdi <u>Visuell karakter</u>: Middels verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være middels verdi.</p> <p>Begrunnelse: Delområdet er i all hovedsak naturpreget med relativt få inngrep. Det er lesbart og balansert, med sammenheng også ut fra delområdet.</p>							
Tiltakets påvirkning							
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Alt. 1.0	▲						
<p><u>Synlighet</u>: Noe Forringet <u>Fragmentering</u>: Noe Forringet <u>Skala</u>: Noe forringet <u>Formgivning</u>: Ubetydelig endring <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som noe forringet.</p> <p>Begrunnelse: Ny kraftledning flyttes fra fjellsiden i dallandskapet vest for delområdet og opp over Rautoknuten, før det vender mot vest og over Sirdalsvatnet. Tiltaket vil fra nord følge trasé sammen med 3-4 eksisterende kraftledninger, men går vestover i ny trasé uten tidligere inngrep. Det gjør at tiltaket medfører noe økt synlighet i brudd med tiltakets nære omgivelser. Det vil ytterligere fragmentere uberørt del av delområdet og bryter landskapets skala i et nytt område.</p>							
Tiltakets konsekvens							
Utbyggingsalternativ	+++ /++++	+ /++	0	-	--	---	----
Alt. 1.0	▲						
Tiltaket fører til noe forringelse av delområde med middels verdi. Dette fører til noe konsekvens (1-) for landskapsverdiene i delområdet.							

Figur 5-7: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet er fra Slettehei, sett nordover mot tiltaket i alt. 1.0. Bildet og fotovisualisering har samme utsnitt og ståsted.

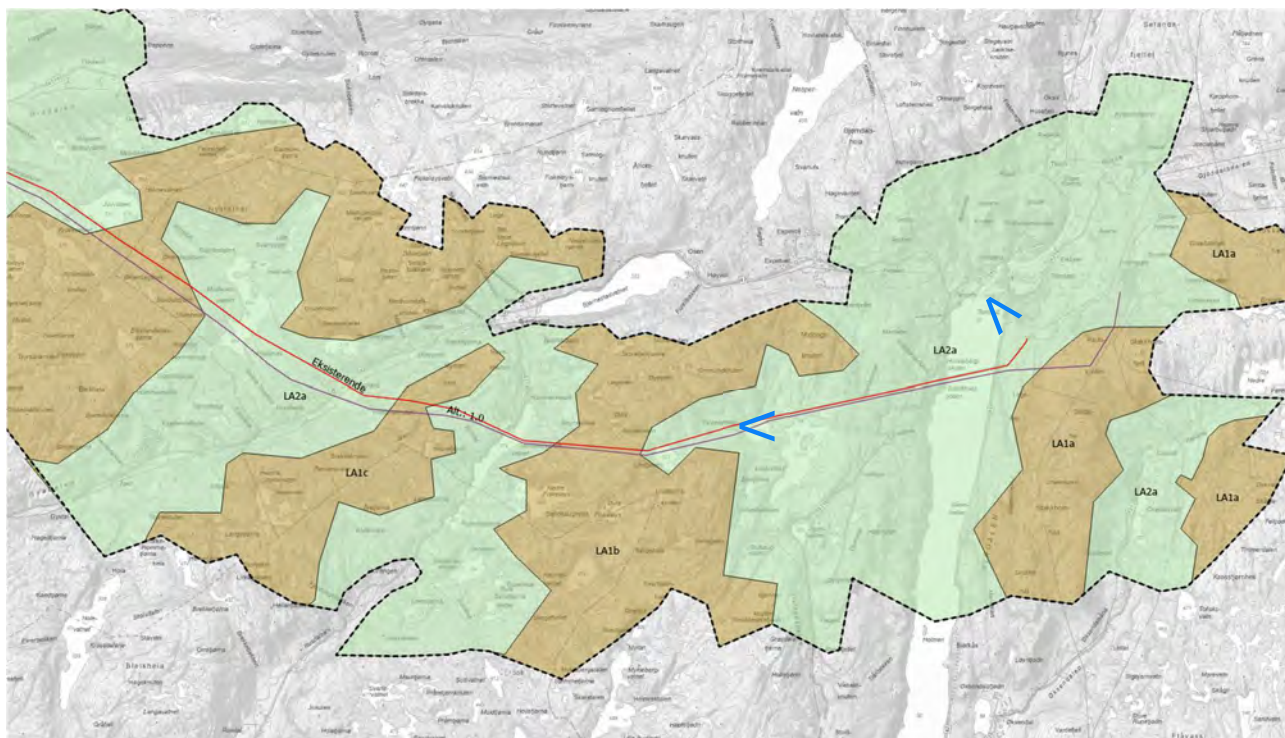

Figur 5-8: Utsnitt fra synlighetsanalyse som viser differansen i synlighet fra eksisterende master til alt. 1. For delområdet LA1a er det mest utslag i området sørover på Slettehei og Stakkhomhei på grunn av at tiltaket flyttes fra dalområdet i vest til delområdet.

5.3.2 LA2a, Ovdal-Tonstad-Mydland

Avgrensing

Delområdet er delt i tre innenfor influensområdet, men er sammenhengende utenfor. Sentralt ligger dalføret med Sirdalsvatnet og videre vestover Gyadalen forbi Mydland. Fra Sirdalsvatnet strekker Øksendalen seg nordøstover til Ovedal, og Rusdalen går sørover fra Gyadalen og inkluderer bl.a. Hammersmark.

Figur 5-9: Utsnitt fra figur 5-1 som viser delområde LA2a. Blå trakt viser punkt og sikretning for visualisering på figur 5-16 og figur 5-17.

Beskrivelse

Delområdet er blandet med mye naturområder, og der Sirdalsvatnet er et sentralt element, men nord for Sirdalsvatnet ligger Tonstad, kommunesenteret i Sirdal kommune. Sirdalsvatnet er langt og smalt, med bratte dalsidet øst og vest, og strekker seg over 26 km til Sira i sør. Det er noe dyrket mark både ved Tonstad og i dalbunnen i Gyadalen, Ovedal og på Hammersmark, og det er også offentlige veiforbindelser i alle dalbunner. Opp i dalsidene er det mest skog og naturområder. Det er hytteområder både på Hammersmark og i området vest for Sirdalsvatnet.

I heiområdet vest for Sirdalsvatnet er det et stort naturreservat (Øykjeheia) som går en lengre strekning langs vannet, og også opp i fjellområdet i nordvest. Det er et stort sammenhengende barskogområde.

Tiltaket krysser på tvers av delområdet tre ganger. Ertsmyra stasjon ligger nordøst i området og kraftledningen går derfra og høyt over Sirdalsvatnet og videre vestover forbi Lindvatnet. Så krysser det over Hammersmarkvatnet i Rusdalen, før det går over Gyadalen ved Mydland og opp over Mydlandsvatnet.

Figur 5-10: Nordlige deler av delområdet, med Sirdalsvatnet og Tonstad sentrum, sett fra østsiden av Sirdalsvatnet.

Figur 5-11: Det langstrakte Sirdalsvatnet er et distinkt og romdefinerende naturelement. Her sett mot sør fra strandsonen på Tonstad.

Figur 5-12: Helt vest for Lindvatnet ligger en eldre bosetning (Finsnesheia) med flere gjenværende bygninger i god stand.

Figur 5-13: Lindvatnet ligger i en åpen dalform der vannet er et viktig og synlig element. Sett fra fjellområde i vest.

Figur 5-14: På Mydland er det hytter og helårscamping, skitrek og skiløyper.

Tabell 5-4. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA2a

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	<p>Landskapet består av relativt åpent dallandskap der dalformen er middels sterkt nedskåret fra omkringliggende ås- og fjellandskap. Dalformen med Sirdalsvatnet er dominert av vannet som fyller hele dalbunnen, med unntak av helt nord der Tonstad ligger på en slette der elven Sira renner ut i vannet.</p> <p>Området rundt Lindvatnet, vest for Sirdalsvatnet er en åpen dalform hvor vannet er et viktig og synlig element, men ikke er dominerende.</p> <p>Gydalen og Rusdalen og Øksendalen/Ovedal har alle vann og mindre elver, men disse er heller ikke dominerende i landskapsbildet, selv om Mydlandsvatnet og Hammersmarkvatnet er viktige visuelle element.</p>	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	<p>Landskapsrommet med Sirdalsvatnet er langstrakt og den lange, men smale siktlinjen gir rommet en middels til stor skala. Delområdene i Gydalen, Rusdalen og Øksendalen har mer kupert og variert dalbunn som gir noe mindre landskapsrom med middels stor skala. Ved Mydlandsvatnet og Lindavatnet er landskapsformen åpen og bred, der vannene gir en mer vidstrakt formasjon, selv om omgivelsene rundt hindrer de lengre siktlinjene som bl.a. Gydalen gir.</p>	X
DISTINKTE NATURELEMENTER	Sirdalsvatnet.	X
NATURSAMMENHENGER	Sammenhengende dallandskap som går ut i flere retninger fra Sirdalsvatnet, men der særlig forbindelsen sørover, via Sira og Lundevatnet og forbi Åna-Sira helt ut til kysten, er viktig.	
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	<p>Mye skog i dalsidene, men mer blandet og dominert av jordbruk i dalbunnene. Mest barskog, men også en del lauvskog, særlig høyt i terrenget. Jordbruksarealene er både dyrket mark og beiteområder.</p>	X
AKTIVE NATURPROSESSER	<p>Det er flere synlige rasmarker under bratte fjellskrenter. Det pågår også flere steder i delområdet gradvis gjengroing av områder som tidligere var åpnere, som rundt Mydlandsvatnet og Lindvatnet.</p>	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	<p>Jordbruk i dalbunnene, gårdsbruk med dyrket mark og innmarksbeite. Nesten hele delområdet ellers er registrert som område for utmarksbeite for sau og storfe, der unntaket er området rundt Mydlandsvatnet.</p> <p>Det er også store områder med hogstmoden skog (hogstklasse 5) langs østsiden av Sirdalsvatnet, i dalsidene i Ovedal, og rundt Lindavatnet.</p> <p>Det ligger et mindre oppdrettsanlegg nordvest i Sirdalsvatnet.</p>	
AREALBRUK	<p>Boliger og tettstedsfunksjoner på Tonstad. Ellers spredt bebyggelse langs dalbunner, hovedsakelig gårdsbruk, men også spredt bolig. Hyttefelt nordvest for Hammersmarkvatnet, sør for Lindavatnet og i Gydalen ved Mydland og Eigelandsdalen.</p>	X

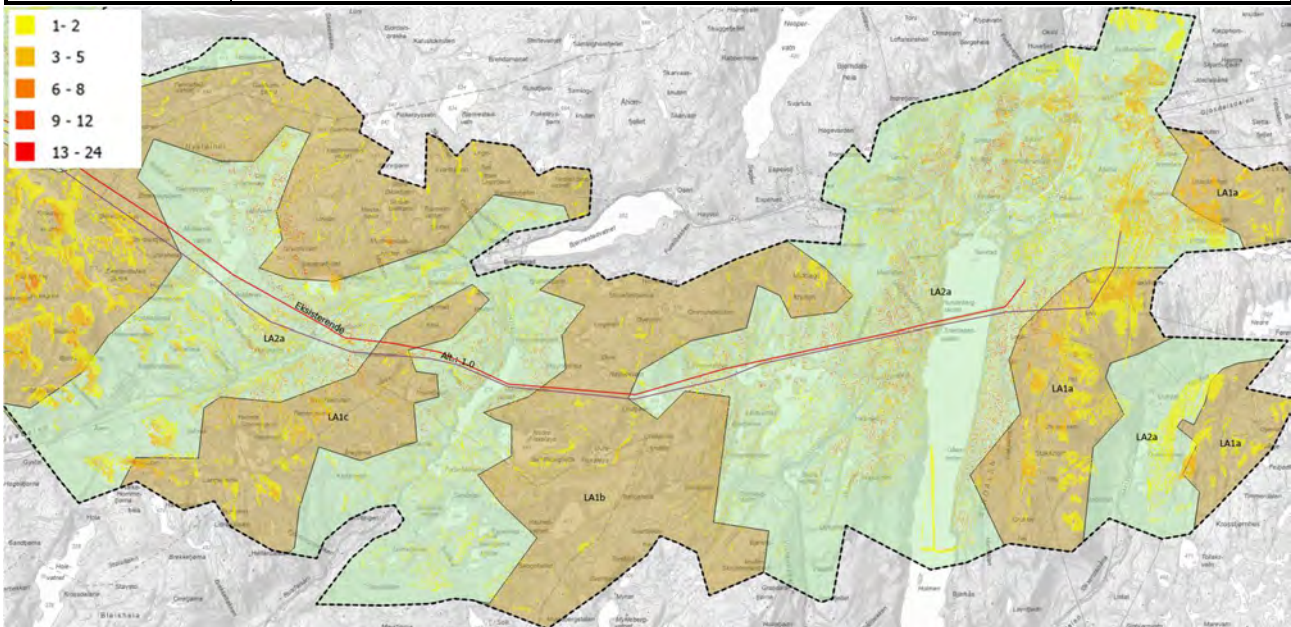
	Ved Ertsmyra er det, i tillegg til kraftstasjoner, vedtatt bygging av et datasenter som vil dekke et stort skogområde.	
BEBYGGELSESPREG	På Tonstad ligger tettstedet helt ned mot vannet, med sentrumsfunksjoner og noe bolig. Det suppleres av boligområder i stigende terreng mot øst og mot nord. I resten av delområdet er tyngden av bebyggelsen langs veinettet tett på dalbunnen. Det er mest bebyggelse langs Sirdalsveien i Gyadalen.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Det er registrert en rekke kulturminner i området, med størst tetthet i og rundt Tonstad. Det er også ca. 10 registreringer rundt Lindavatnet, med vekt på stølsområder og merkesteiner. Også på Mydland er det spor etter eldre stølsområder og flere merkesteiner.	X
<p>LANDSKAPSKARAKTER</p> <p>Det er de smale men rette dalførene som definerer den romlige avgrensning og landskapsbildet. Ulike dalfører har noe ulikt preg. Særlig de bredere, men tydeligere lengdeavgrensede landskapsrommene ved Lindavatnet og Mydlandsvatnet skiller seg noe fra resten av delområdet. Sirdalen, med Sirdalsvatnet, er det mest markante og særpregede dalføret i delområdet.</p>		

Tabell 5-5 Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA2a.

Verdivurdering: Delområde LA2a, Stakkhom, Floskedalshei og Grønheia				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲				
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Middels verdi <u>Natur-variasjon</u>: Stor verdi <u>Distinkte elementer</u>: Stor verdi <u>Mangfold</u>: Middels verdi <u>Særpreg</u>: Middels verdi <u>Sammenhenger</u>: Middels verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Stor verdi <u>Visuell karakter</u>: Middels verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være Stor verdi.</p> <p>Begrunnelse: Sirdalsvatnet er et karakteristisk landskapselement som setter tydelig preg på landskapet og har bidratt til å gå området regional betydning. Det er stor naturvariasjon fra tettsted- og jordbruksareal på flatt og frodig sedimentsområde ved Tonstad, til det markante Sirdalsvatnet med bratte og skogkledd fjellsider, til åpne dallandskap (med barskogs-naturvernområde) ved Lindavatnet.</p>				

Tiltakets påvirkning							
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Alt. 1.0	▲						
<p><u>Synlighet</u>: Noe forringet <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgivning</u>: Noe forringet <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som ubetydelig endring.</p> <p>Begrunnelse: Ny kraftledning går stort sett tett på eksisterende trasé, men det er gjort noen mindre endringer som i noe grad påvirker synlighet og virkning, sammenlignet med eksisterende. Ut fra Ertsmyra stasjon og over Sirdalsvatnet går tiltaket høyere enn eksisterende. Tonstad sentrum vil få økt påvirkning. Det skyldes dels flere synlige master, men størst effekt gir en rekke master som vil stå i silhuett mot horisonten sett fra sentrum og strandsonen ved Stronda hotell. Sammenlignet med eksisterende trasé som er mindre fremtredende med vegetasjon og landskap bak, gir det negativ effekt. Ny trasé ut fra kraftstasjonen blir også mer synlig for boligområdet ved Nygård/Josdal. Påvirkningen blir imidlertid begrenset, siden den delen av ny kraftledning som blir mest synlig, går parallelt med flere eksisterende ledninger. Også i Ovedal blir det økt synlighet, men der får tiltaket liten virkning på grunn av parallelføring med andre kraftledninger.</p> <p>Også over Hommeknuten og forbi Mydland er det noe endringer fra eksisterende. Her vil påvirkningen endres noe for de enkelte landskapsrommene, men vurderingen er at samlet påvirkning blir lite endret.</p>							
Tiltakets konsekvens							
Utbyggingsalternativ	+++ / ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Alt. 1.0	▲						
<p>Tiltaket fører til noe forringelse av delområde med middels verdi. Dette fører til noe negativ konsekvens (1-) for landskapsverdiene i delområdet.</p>							

Figur 5-15: Utsnitt fra synlighetsanalyse som viser differansen i synlighet fra eksisterende master til alt.1. For delområde LA2a er det mest utslag i området ved kraftstasjonen, et område som er kraftig påvirket fra før. Analysen viser kun områder som får økt synlighet fra alt. 1, ikke de områdene som får redusert. Det gjør at de mange mindre utslagene, spredt rundt i delområdet, i stor grad er små justeringer i synlighet som også har en tilsvarende motsatt virkning av fjernede master.

Figur 5-16 Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet er tatt fra strandsonen foran Stronda hotell.

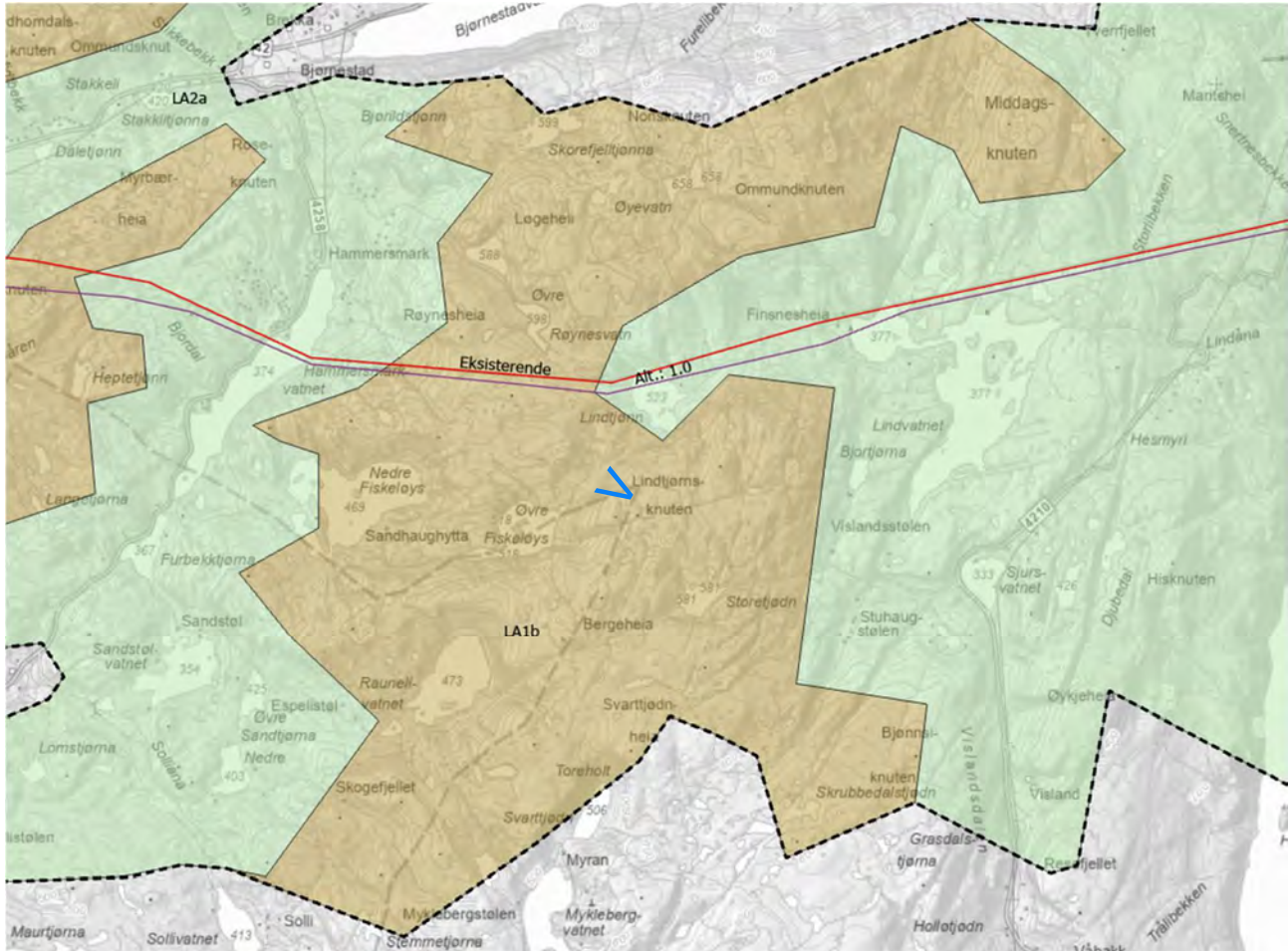

Figur 5-17: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet er tatt ved eldre bosetning, Finsnesheia, innerst i Lindvatnet, og viser eksisterende ledning. Fotovisualiseringen viser nytt tiltak mot øst over vannet, og der eksisterende kraftledning er fjernet.

5.3.3 LA1b, Røynesheia-Middagsknuten

Avgrensing

Delområdet dekker det høyeste området mellom Sirdalsvatnet (LA2a) og Hammersmark (LA2b). Det strekker seg mot Gyadalen i nord og er Myklebergstølen i sør.

Figur 5-18: Utsnitt fra figur 5-1 som viser delområde LA1b. Blå trakt viser punkt og sikretretning for visualisering på figur 5-22.

Beskrivelse

Delområdet skiller seg fra LA1a ved at det er mindre inngrep, eller andre spor etter menneskelig aktivitet. Det er stølsområder, merkede stier og fra noen områder sikt til inngrep som vindturbiner og veier, men fremstår lite påvirket. Mye brukt toppturmål, Lindtjørnknuten (734 moh.), ligger sentralt i området, med stølsområder mot sør og vest.

Figur 5-19: Hei-fjellandskap med mye bart fjell og lav-halvhøy vegetasjon innimellom. Bildet tatt mot sør fra Lindtjørnknuten.

Figur 5-20: Fra Lindtjørnknuten (734 moh.) er det vidstrakt utsikt, noe som også gir sikt til andre menneskelige inngrep. Her er det mulig å se vindkraftverk på Flåvassheii, mot sørøst på andre siden av Sirdalsvatnet.

Figur 5-21: Eksisterende kraftledning (som skal erstattes av utredet tiltak) er synlig gjennom delområdet. Her sett mot nord fra Lindtjørnknuten.

Tabell 5-6. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA1b

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	<p>Landskapet består av sammenhengende fjellparti fra sør til nord, med noen lavereliggende områder med vann og vegetert heilandskap. Midt i delområdet ligger Lindtjørnknuten og Bergheia, et snaufjellområde på over 700 meter. Helt nord ligger Ommundknuten også godt over 700 meter. Disse partiene er småkuperte og består i hovedsak av blankskurt berg.</p> <p>De er flere større vann (over fem hundre meter over) i lavbrekkene i delområdet, mens det er en rekke mindre tjern og småvann som samles til bekker fra høydedragene og ned til vannene. Overgangen fra fjellpartiene til lavere områder er ofte bratt.</p>	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	<p>Fjellområdene er åpne og småkuperte storskalalandskap, stort sett med utsikt langt utenfor delområdet. Utsikten går i hovedsak til samme type landskap, både mot nord, sør, vest og øst.</p> <p>Lavere områder er mer avgrenset, med mindre skala. Her strekker landskapsrommene seg til fjellsider eller knauser innenfor delområdet, og mer vegetasjon gir et mykere preg.</p>	X
DISTINKTE NATURELEMENTER	De glattskurte fjellområdene står i kontrast til stølsområdene rundt vannene som ligger lavere i terrenget.	X
NATURSAMMENHENGER	Del av fjellområde som strekker seg sørover til Moi og Sira, ca. 20 km mot sør. Arealer nordøst i delområdet er del av Øykjeheia naturreservat, et stort sammenhengende barskogområde, som strekker seg østover og sørover langs Sirdalsvatnet.	
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Lite til ingen vegetasjon i fjellpartiene, mens det er blandet skog og lynghei lavere i terrenget og rundt vannene. Nordøst i området, ved Ommundknuten og Middagsknuten, er det ett stort og sammenhengende barskogområde. Det er stedvis synlige rasmarker i området.	X
AKTIVE NATURPROSESSER	Det er stedvis synlige rasområder. Det pågår også flere steder i delområdet gradvis gjengroing av heiområder som tidligere har hatt lite trær.	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	<p>Nesten hele delområdet inngår i beiteområder for sau og storfe.</p> <p>Det er noen små områder nord i delområdet som er registrert med hogstklasse 5.</p>	
AREALBRUK	Området har svært lite inngrep eller infrastruktur. Det er ikke registrert noen bebyggelse i området, kun eksisterende kraftledning (som skal oppgraderes). Mye av delområdet er registrert som uberørt natur.	
BEBYGGELSESPREG	Ingen bebyggelse.	

HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Det er registrert en rekke kulturminner i området, med størst tetthet på Røynesheia med en serie med merkesteiner.
LANDSKAPSKARAKTER Nakent og løsmassefattig landskap, småkupert og med mange tjern. Åpent og storskala og med svært få inngrep. Avløses av daler med vann og mer vegetasjon i en mindre skala.	

Tabell 5-7 Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA1b.

Verdivurdering: Delområde LA1b, Røynesheia-Middagsknuten							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Stor verdi <u>Natur-variasjon</u>: Middels verdi <u>Distinkte elementer</u>: Middels verdi <u>Mangfold</u>: Noe verdi <u>Særpreg</u>: Noe verdi <u>Sammenhenger</u>: Noe verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Stor verdi <u>Visuell karakter</u>: Middels verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være stor verdi.</p> <p>Begrunnelse: Naturlandskap med få inngrep, kun enkelte bygninger og kraftledning som skal oppgraderes. Del av større naturlandskap med variasjon som strekker seg sørover. Variasjon mellom frodige områder rundt vann, med skog-naturvernområde i nordvest, til bart og glattskurt fjellområde. Delområdet er lesbart og balansert. Området har regional betydning som ettertraktet friluftslivsområde.</p>							
Tiltakets påvirkning							
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Alt. 1.0	▲						
<p><u>Synlighet</u>: Ubetydelig endring <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgivning</u>: Ubetydelig endring <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som Ubetydelig endring.</p> <p>Begrunnelse: Ny kraftledning følger tett på trasé for eksisterende, men med noen mindre variasjoner. Synlighetskartene viser at det i stor grad er samme omfang på synligheten fra eksisterende og ny situasjon. Alt. 1 vurderes derfor å gi ubetydelige til liten forskjell fra eksisterende situasjon.</p>							
Tiltakets konsekvens							
Utbyggingsalternativ	+++ / ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Alt. 1.0	▲						
<p>Tiltaket fører til ubetydelig endring av delområde med stor verdi. Dette gir ubetydelig konsekvens (0) for landskapsverdiene i delområdet.</p>							

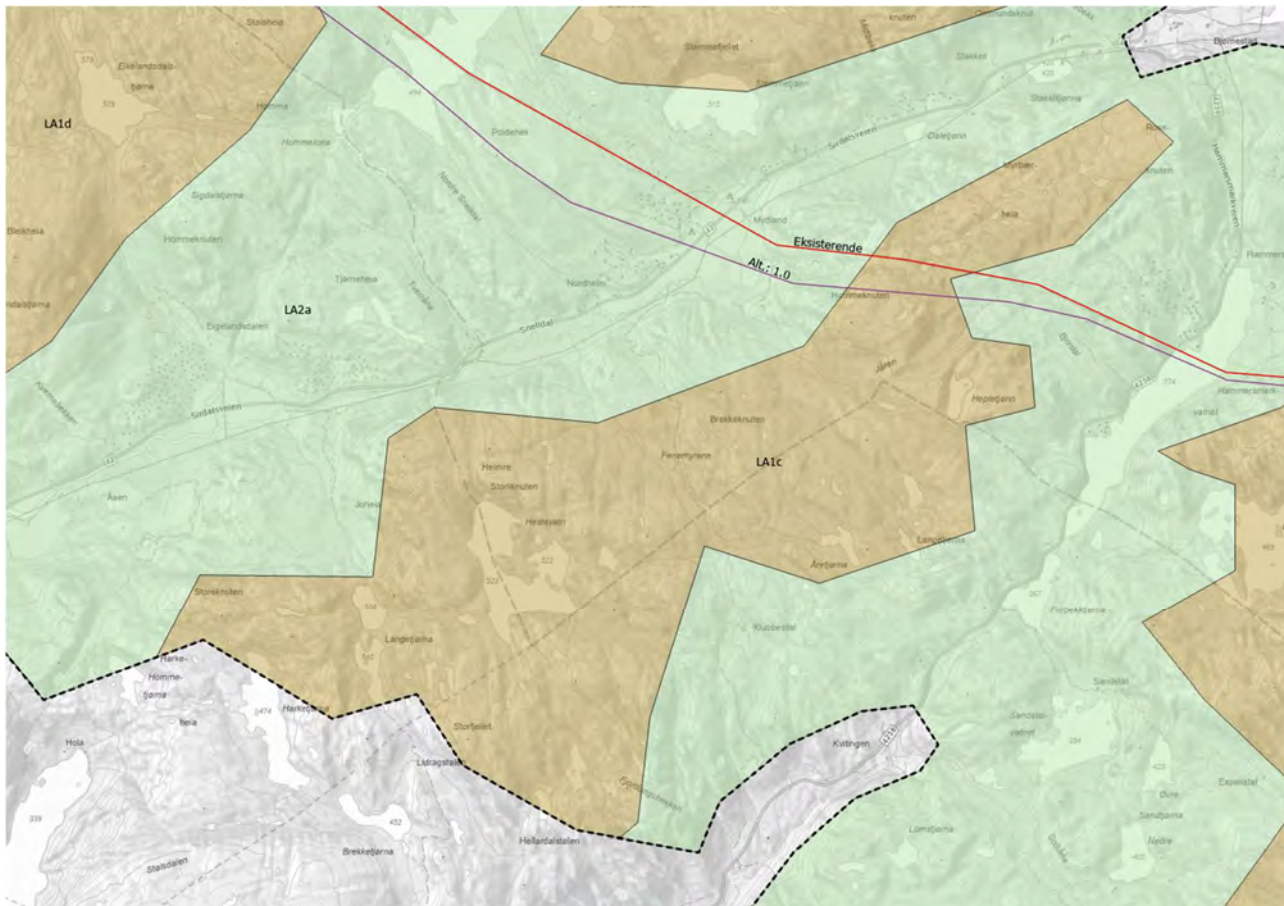

Figur 5-22: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet er tatt fra Lindtjørnknuten mot nytt og eksisterende tiltak i vest (over Røynesheia). Alt. 1.0 og eksisterende ledning går omtrent likt, med lik synlighet og høyde, over fjellpartiet.

5.3.4 LA1c, Storfjellet-Brekkeknuten-Hommeknuten

Avgrensing

Delområdet ligger som en smal tarm mellom Hammersmark og Gyadalen (begge deler av delområde LA2a).

Figur 5-23: Utsnitt fra figur 5-1 som viser delområde LA1c.

Beskrivelse

Som delområde LA1b er det relativt få inngrep i LA1c. Delområdet er klemt mellom Gyadalen og Hammersmark, men åpner seg mot Bleikheia og Indraheia retning sørvest. Det ligger et hyttefelt på Hammersmark, nær delområdets grense i nordøst, og også et en støl i sørøst. Mot nordvest er det kort vei til Mydland med hytter, camping og turaktiviteter sommer og vinter. I delområdet er Hommeknuten et turmål som gir noe aktivitet.

LA1c ligger generelt noe lavere i terrenget enn mye av LA1b, og har derfor noe mer vegetasjon. Det er derfor også litt mer skjernet.

Figur 5-24: Heptetjønndalen sentralt i delområdet (bilde tatt av Statnett).

Figur 5-25: Eksisterende ledningstrasé passerer litt nord for Hommeknuten (bilde tatt av Statnett)

Figur 5-26: Hommeknuten vises opp til høyre i bildet. Sett fra Gyadalen, litt sør for Mydland.

Tabell 5-8. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA1c

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	Landskapet består av sammenhengende småkupert åslandskap som avgrenses av tilstøtende daler i nord og sørøst. Mot sørvest fortsetter samme type landskap, men stiger utenfor influensområdet opp mot Blekeheia (over 700 moh.). Delområdet ligger hovedsakelig på 5-600 meters høyde, og har mange nakne fjellknauser som stikker opp mellom smådaler med myrer og tjern.	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	Landskapet er småkuperte med mindre landskapsrom som avgrenses av knauser og åsdrag. Fra enkelte av de høyere knausene åpner landskapet seg betydelig, men avgrenses også her av høyere fjellområder utenfor delområdet på alle kanter.	X
DISTINKTE NATURELEMENTER	Småkupert landskap med nakne knauser og naturskjønne smådaler mellom.	
NATURSAMMENHENGER	Del av ås- og fjelllandskap som strekker seg mot sørvest.	
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Foruten bare fjellknauser har mesteparten av delområdet sammenhengende vegetasjon. Mye spredt og åpen blandingsskog, hovedsakelig lauvtrær, som tynnes mot høydedrag og mot våtområder/myrer i dalbunner og lavbrekk.	X
AKTIVE NATURPROSESSER	Noe grad av gjengroing av heiområdene.	

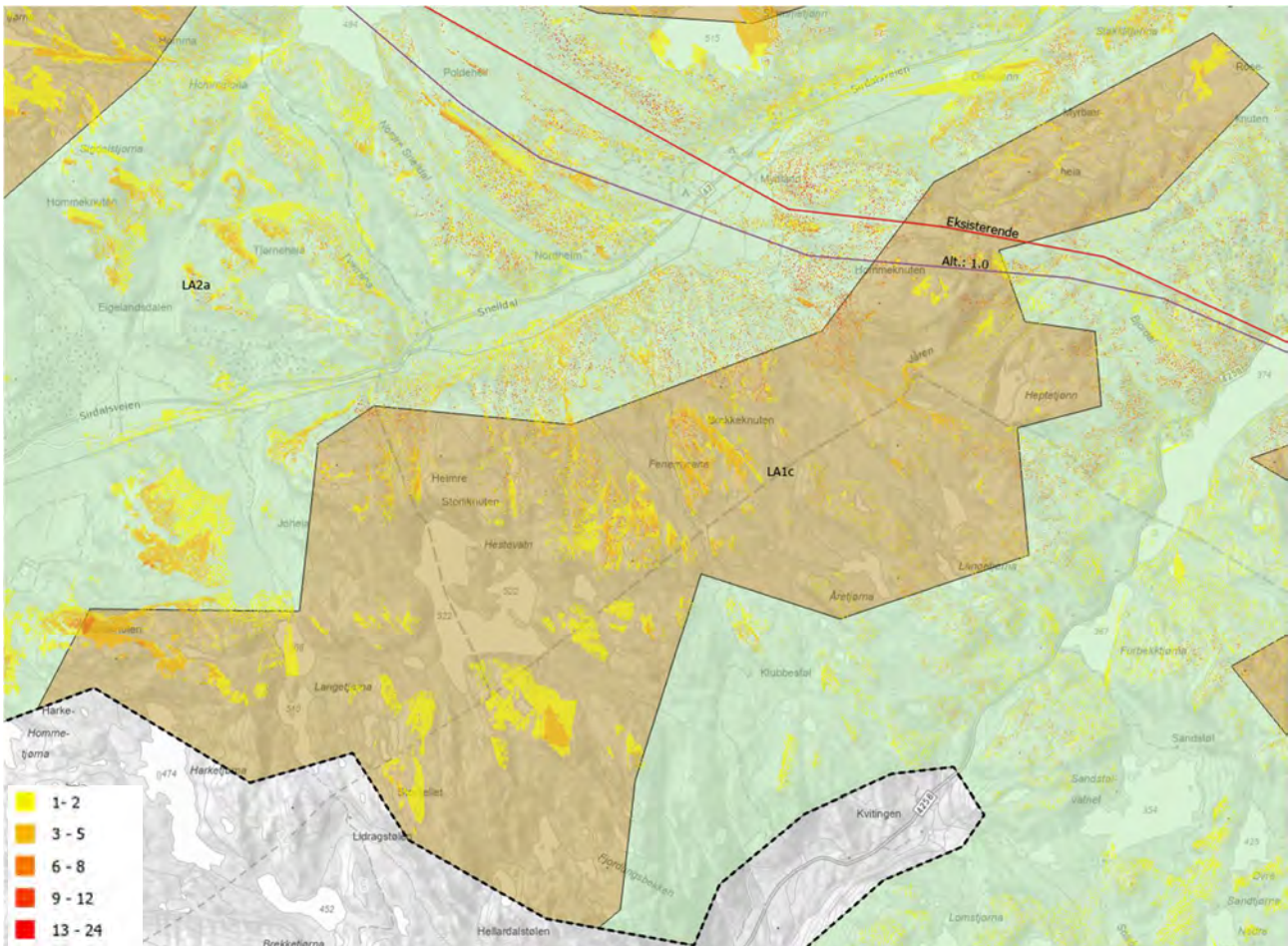
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Mye av delområdet er beiteområder for sau, og i noe grad storfe.	
AREALBRUK	Området har lite inngrep eller infrastruktur. Det er ikke registrert noen bebyggelse i området, og kun eksisterende kraftledning (som skal oppgraderes). Områder sør i delområdet er registrert som uberørt natur.	
BEBYGGELSESPREG	Ingen bebyggelse.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Det er ikke registrert kulturminner i delområdet.	
LANDSKAPSKARAKTER Skrinn, men jevnt vegetert og småkupert landskap. Enkelte nakne koller med utsikt. Naturområde uten inngrep.		

Tabell 5-9 Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA1c.

Verdivurdering: Delområde LA1c, Storfjellet-Brekkeknoten-Hommeknuten					
Uten betydning	Noe verdi		Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲					
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Middels verdi <u>Natur-variasjon</u>: Noe verdi <u>Distinkte elementer</u>: Noe verdi <u>Mangfold</u>: Noe verdi <u>Særpreg</u>: Noe verdi <u>Sammenhenger</u>: Noe verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Noe verdi <u>Visuell karakter</u>: Middels verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være middels verdi. Begrunnelse: Delområdet er naturpreget og i stor grad inngrepsfritt. Sammenhengende naturområde i lokal skala. Det fremstår balansert og lesbart.</p>					
Tiltakets påvirkning					
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
▲					
Alt. 1.0	<p><u>Synlighet</u>: Noe forringet <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgiving</u>: Ubetydelig endring <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som Noe forringet Begrunnelse: Ny kraftledning følger tett på trasé for eksisterende, men går over Hommeknuten der eksisterende følger lavbrekk nord for denne. Det gjør at to master får plassering 30-40 meter høyere i terrenget sammenlignet med dagens situasjon. Det gir økt synlighet i brudd med tiltakets nære omgivelser (bl.a. Mydland) og også litt økt fjernvirkning.</p>				
Tiltakets konsekvens					

Utbyggingsalternativ	+++ /++++	+ /++	0	-	--	---	----
Alt. 1.0			▲				
	Tiltaket fører til noe forringelse for delområde med middels verdi. Dette fører til noe negativ konsekvens (1-) for landskapsverdiene i delområdet.						

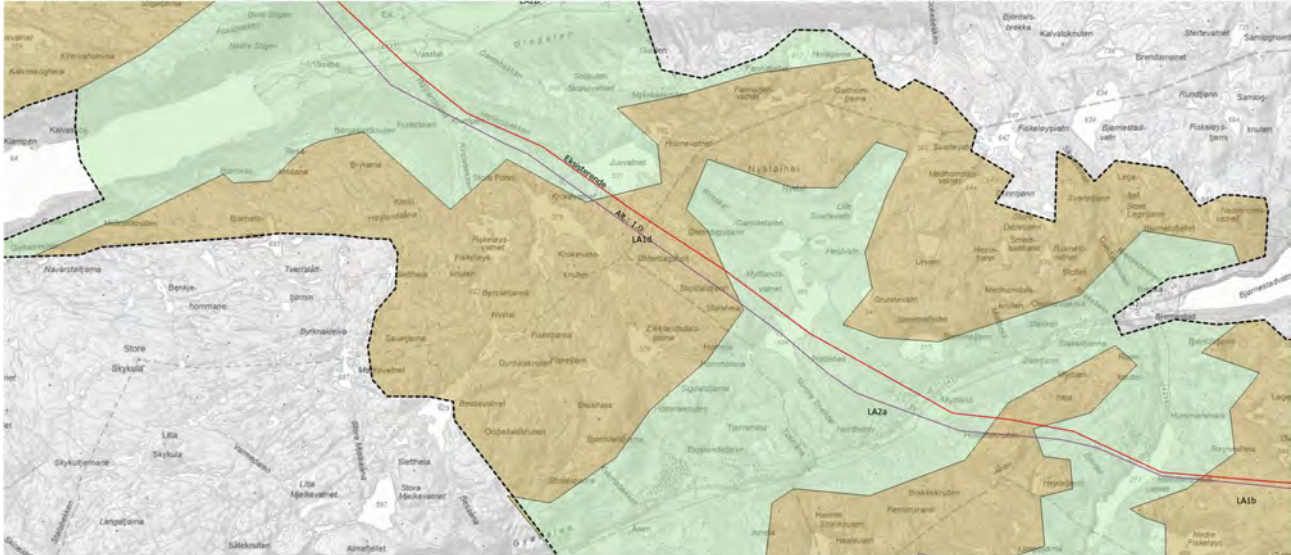

Figur 5-27: Utsnitt fra synlighetsanalyse som viser differansen i synlighet fra eksisterende master til alt.1. For delområde LA1c gir den høyere plassering over Hommeknuten at vestre del av delområdet får økt synlighet.

5.3.5 LA1d, Dyrdalsknuten-Nystølhei-Brendamønet

Avgrensing

Delområdet går øst-vest og dekker de høyeste områdene mellom Gyadalen (LA2a) i sør og Ørsdalen (LA2b) i nord.

Figur 5-28: Utsnitt fra figur 5-1 som viser delområde LA1d.

Beskrivelse

Som delområde LA1b og LA1c, er det relativt få inngrep i LA1c. Det ligger noen hytter her, og randsonene i området ligger nærmere infrastruktur, både i Gyadalen og mot Mydlandsvatnet (med hytter og skiaktivitet etc).

Figur 5-29: Økterdagsheii øst for Storafjellet. Bildet er tatt mot øst og viser Rinnå til venstre og eksisterende kraftledning gjennom landskapet (bilde tatt av Statnett).

Figur 5-30: Økterdagsheii øst for Storafjellet. Bildet er tatt mot nordøst og viser eksisterende kraftledning gjennom landskapet og topp (723 moh.) vest på Nystølhei mot horisonten (bilde tatt av Statnett).

Figur 5-31: Eksisterende kraftledning (som skal erstattes av utredet tiltak) er synlig gjennom delområdet. Her sett sørøst fra Storafjellet (bilde tatt av Statnett).

Tabell 5-10. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA1d

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	Fjellparti, øst-vest, som ligger mellom daler mot nord og sør. Middels kupert fjellandskap som ligger ca. 500-800 moh. Mye bart fjell med avslept svaberg og løse steinblokker. Ellers hovedsakelig tynt løsmassedekke.	X

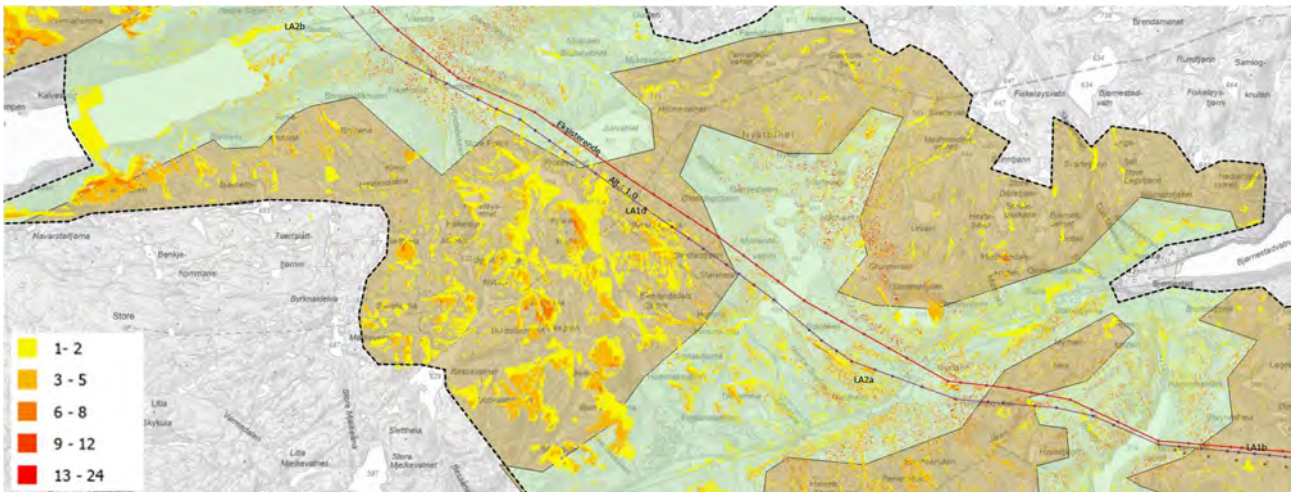

	Utallige tjern og vann i hele området som er delvis sammenkoblet med bekker og myrområder.	
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	Landskapet er storskala, men den kupert og vekslende utforming gir variasjon. Middels store landskapsrom som åpner seg ytterligere opp i høyden, tidvis med lange siktlinjer. Mot dallandskap i nord (Ørsdalen), og til dels mot sør, er det brå overgang med bratte fjellsider og tydelig endring av landskapsrom.	X
DISTINKTE NATURELEMENTER	Fjellandskap med mye bart fjell og stein, som likevel har flere myke element i vegetasjon enn tilsvarende landskap på høyfjellet.	X
NATURSAMMENHENGER	Del av ås- og fjellandskap som strekker seg videre mot øst og mot vest.	
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Mye bart fjell, men med sammenhengende lynghei mellom, og enkelte buskklynger. Noen områder med bjørkeskog i lavere og mer skjermede områdene.	X
AKTIVE NATURPROSESSER	Det er en rekke spor etter steinskred under bratte fjellskråninger.	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Mye av delområdet er beiteområder for sau, geit og i noe grad storfe.	
AREALBRUK	Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur. I tillegg til eksisterende kraftledning er det noen traktorveier og deler av et skitrekk øst i delområdet. På begge sider av eksisterende kraftledning er det større områder med inngrepsfri natur.	X
BEBYGGELSESPREG	Ingen bebyggelse.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Det er registrert flere kulturminner i delområdet. En del registrerte tidligere seter-/stølsområder både vest og øst i delområdet. Mer sentralt i delområdet går det et eldre veifar fra Vassbø i Ørsdalen til Eigelandsdalen i Gyadalen, og det er registrert noen merkesteiner.	
LANDSKAPSKARAKTER Tilsynelatende uberørt, middels kupert fjellandskap med mye synlig berg og fjell, innblandet med skrinne lynghei og en rekke tjern og vann. Fremstår litt kaotisk, men mykes opp av svaberg, vann og vegetasjon.		

Tabell 5-11. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA1d.

Verdivurdering: Delområde LA1d, Dyrdalsknuten-Nystølhei-Brendamønet							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Middels verdi <u>Natur-variasjon</u>: Middels verdi <u>Distinkte elementer</u>: Middels verdi <u>Mangfold</u>: Noe verdi <u>Særpreg</u>: Middels verdi <u>Sammenhenger</u>: Noe verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Noe verdi <u>Visuell karakter</u>: Middels verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være middels verdi. Begrunnelse: Delområdet er naturpreget og i stor grad inngrepsfritt. Det har noe naturvariasjon og har distinkte element som har betydning for landskapskarakteren. Det fremstår balansert og lesbart.</p>							
Tiltakets påvirkning							
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Alt. 1.0	▲						
<p><u>Synlighet</u>: Forringet <u>Fragmentering</u>: Noe forringet <u>Skala</u>: Noe forringet <u>Formgiving</u>: Noe forringet <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring Påvirkningen av tiltaket vurderes som forringet. Begrunnelse: Ny kraftledning er lagt på vestsiden av eksisterende, en trasé som går noe høyere i terrenget og opp mot ryggen av høydedrag øst for Krokevatn. Det gir markant økt synlighet, særlig vestover, med noen grad av fjernvirkning helt til influensområdets avgrensning. Resultatet er også noe økt fragmentering, uryddig inntrykk og dominerende effekt for tidligere uberørte fjellområder.</p>							
Tiltakets konsekvens							
Utbyggingsalternativ	+++ / ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Alt. 1.0	▲						
<p>Tiltaket fører til at delområde med middels verdi blir forringet. Dette fører til middels negativ konsekvens (2-) for landskapsverdiene i delområdet.</p>							

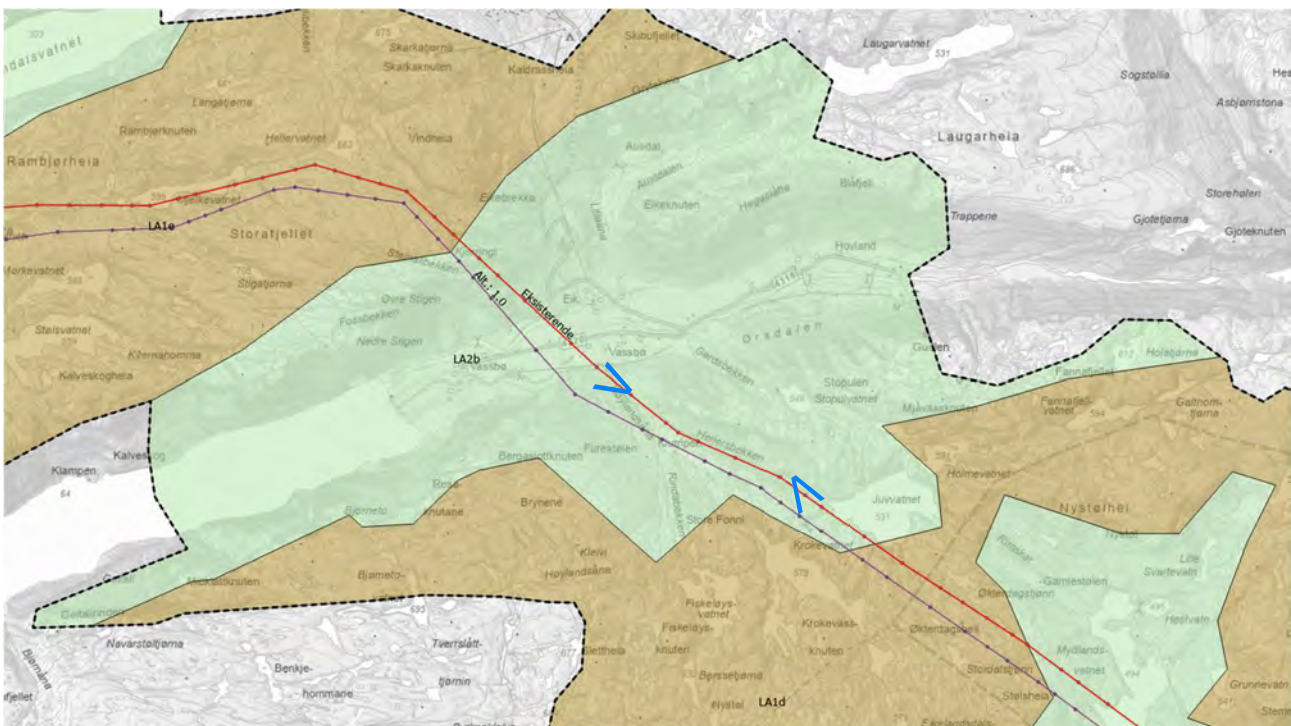

Figur 5-32: Kartet viser delområdet, der differansen av synlighet mellom eksisterende og nye master er vist som fargede områder. Gul, oransje og rød farge viser områder som får ny eller økt synlighet til ny trasé sammenlignet med eksisterende (fargeskala viser hvor mange master som er synlig). Høyere linjeføring på alt. 1.0 gir særlig økt synlighet vest i delområdet.

5.3.6 LA2b, Ørdsdalen

Avgrensning

Delområdet ligger i Ørdsdalen. Det strekker seg vestover et stykke ut på Ørdsdalsvatnet, og litt forbi Hovland mot øst. I tillegg til dalsidene opp fra Ørdsdalen er også nederste del av Ausdalen med i delområdet, samt området opp til og med Juvvatnet mot sør.

Figur 5-33: Utsnitt fra figur 5-1 som viser delområde LA2b. Blå trakt viser punkt og siktretning for visualisering på figur 5-39 og figur 5-40.

Beskrivelse

Ørdsdalen og Ørdsdalsvatnet er del av et kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse. Det er et frodig og karakteristisk dalområde med rik jordbrukskultur. Ørdsdalsvatnet er en av Rogalands lengste og

største fjordsjøer, og den var hovedforbindelsen inn til fastboende i og langs Ørsdalen helt frem til det kom veiforbindelse over fjellet på 70-tallet (rutetrafikk på vannet frem til 1983). Veien kommer inn i dalen fra nord og slynger seg gjennom delområdet ned til dalbunnen. Den fortsetter også videre mot øst, men her blir dalen raskt smalere og gradvis mindre oppdyrket. Veiforbindelsen ender i Bjordal, ca. 4 km øst for delområdets avgrensning.

Det kulturhistoriske landskapet beskrives slik i faktaark (8):

Ørsdalen er en rik jordbruksbygd, preget av moderne jordbruk. De store fruktbare markene på begge sider av elva Storåna har vært drevet siden jernalderen og dalen har omfattende spor fra fortiden på moene langs elva, fra bredden av Ørsdalsvatnet, og innover hele dalen. Ved Ørsdalsvatnet er dalen bredest, og det er de vestligste delene som i størst grad er preget av moderne jordbruk, med grønne dyrka marker og moderne steingarder. Det østlige og smalere partiet er i mindre grad oppdyrka, og her ligger de største gårdsanleggene, rydnings- og gravfeltene i et helhetlig og i stor grad intakt landskap. De store gravfeltene er spesielt synlige i landskapet.

Videre beskrives også landskapskarakter på følgende måte:

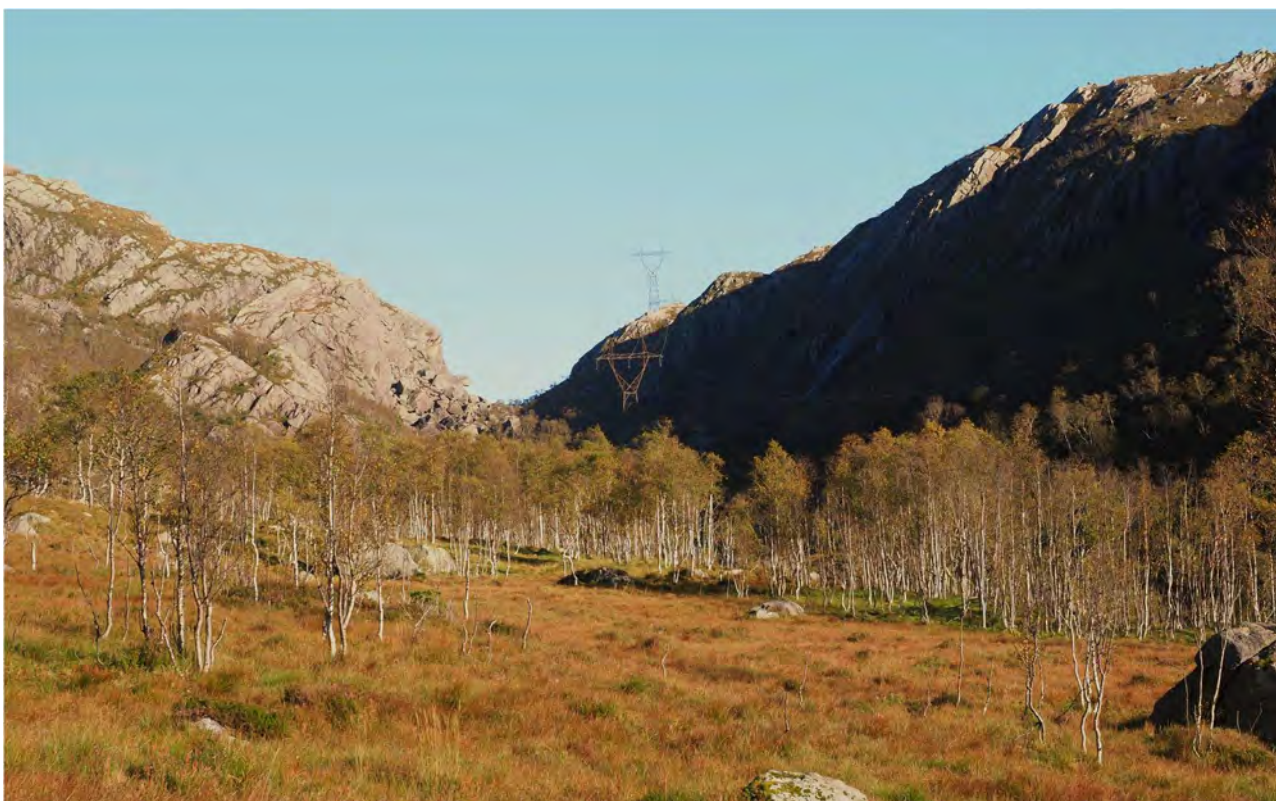
Både Ørsdalen, Bjordal og Kvitladalen kan karakteriseres som markerte og frodige dalrom med bratte og delvis skogkledde fjellsider. Sammen med elver, vann og høye topper framstår landskapet som variert og med store kontraster. Ørsdalsvatnet er en av Rogalands lengste og største fjordsjøer. I de sørvendte liene langs vannet, ligger marginale strand- og fjellgårder. Men i dalbunnen ved vannets østligste bredd, møter man et rikt og moderne jordbrukslandskap med grønne marker, moderne steingarder og gårdstun. Storåna buker seg gjennom dalen. Mot øst, der dalen smalner inn, ligger store og nærmest sammenhengende gårdsanlegg og gravfelt fra jernalderen, i et dramatisk landskap uten moderne inngrep, preget av steinete beitemark langs elvedeltaet. I dette området finner man også tydelige spor etter gruvedrift, både i dalen og oppetter de stupbratte fjellsidene. Fra dalen kan man følge gamle ferdselsveger til forlatte fjellgårder mot nord og mot øst.

Figur 5-34: Ørsdalen er en unikt og frodig jordbruksdal. Bildet er tatt fra nordre dalsiden, innover dalen mot Hovland.

Figur 5-35: Dalsidene varierer fra bratte og ufremkommelige til noe slakere med jordbruksaktivitet. Her overfor Vassbøbrekka, under eksisterende kraftledning.

Figur 5-36: Delområdet strekker seg inn mot Juvvatnet i sør. Her fra dalføre ved Hellersbekken der eksisterende kraftledning følger er synlig både i dalføret og mot horisonten lengre fremme. Mye brukt tursti går i dalføret og videre til utsiktspunktet Mjåvassknuten sørøst i delområdet.

Figur 5-37: Deler av jordbruksarealene mellom elveførene i dalbunnen. Her sett fra sør, med sidedal opp mot Austdalen bak til høyre.

Figur 5-38: Ørsdalsvannet har en viktig rolle i landskapsbildet lengre mot vest. Det er tidvis bratte og utilgjengelige fjellsider ned mot vannet på begge sider, men lengre vest ligger det også gamle fjellgarder langs dalsiden.

Tabell 5-12. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA2b

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNSFOREKOMSTER	<p>Ørsdalen er en markant og dramatisk dal med bratte dalsider. Dalbunnen er bred og frodig i delområdet, og med Storaåna buktende langs nordsiden av dalen. Litlåna renner fra Juvvatnet og ned til Vassbø, og følger så dalens slørside videre til Ørsdalsvatnet.</p> <p>Ørsdalsvatnets østlige del ligger vest i delområdet. Hele vannet er over 16 km langt og har i dette området bratte, til dels stupbratte, fjellsider.</p> <p>Midt i delområdet er dalen noe åpnere, hvor Austdalen kommer inn fra nord, og en bratt dal fra Juvvatnet i sør.</p>	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	På tross av bratte dalsider er landskapsrommet stort og relativt åpent på grunn av den flate og åpne dalbunnen og dalene som kommer inn fra nord og sør midt i delområdet. Landskapsrommet er klart definert av dalsidene, men har særlig utover vannet lang siktlinje.	X
DISTINKTE NATURELEMENTER	Ørsdalen med Ørsdalsvatnet.	X
NATURSAMMENHENGER	Dalen går videre i begge retninger, med sammenheng ut vannet mot vest og mot øst videre innover dalen til Bjordalen og Kvitladalen.	X
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Sammenhengende jordbrukslandskap i dalbunnen. Mye skog i dalsidene, der ikke terrenget er for bratt for vegetasjon.	X
AKTIVE NATURPROSESSER	Det er flere synlige rasmarker i bratte fjellskrenter, og i elveutløp er det synlig spor av sedimentasjon.	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Nesten hele dalbunnen er dyrket mark og innmarksbeite. Dalsidene brukes også til beiteområder der ikke terrenget er for bratt og ulendt.	X
AREALBRUK	Dalbunnen brukes til jordbruk, med spredte gårdsbruk og boliger. Enkelte veier går gjennom delområdet.	X
BEBYGGELSESPREG	Spredte gårder og eneboliger.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	<p>Hele delområdet inngår i et Kultur-miljøer og landskap av nasjonal interesse, og disse verdiene er synlige i dag.</p> <p>Det er også et stort antall registrert kulturminner i delområdet, hovedsakelig gårdsanlegg og stølsområder, men også et stort område med gravrøyser fra jernalderen øst i dalen.</p> <p>Også vannets funksjon som transportåre er viktig for stedsidentiteten. Det går fremdeles turisttrafikk med M/K Ørsdølen fra båtforeningens anlegg i Lauperak.</p>	X
Landskapskarakter		

Landskapskarakteren domineres av markerte og frodige dalrom med bratte og delvis skogkledde fjellsider. Mot vest er Ørdsalsvatnet et distinkt naturelement. Det er stor variasjon og kontrast fra dalbunnen til fjelltoppene rundt. Dalbunnen midt i delområdet har et rikt og moderne jordbrukslandskap med grønne marker, moderne steingarder og gårdstun, med elva Storåna som et tydelig landskapselement. Mot øst smalner dalen inn og rett ved delområdets avgrensning blir landskapet mer dramatisk, fremdeles med jordbruksdominans, men med mindre moderne inngrep og mer steinete beitemarker. Her er også sammenhengende gårdsanlegg og gravfelt fra jernalderen.

Delområdet går også et stykke opp mot fjellandskapet både mot nord og sør. Selv om Ørdsalen har store områder med stupbratte bergsider så går det i delområdet bratte sidedaler vinkelrett ut i begge retninger og gjør terrenget farbart både for mennesker og dyr. Det gir dalen her et åpnere preg enn lengre mot vest og mot øst.

Tabell 5-13 Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA2b.

Verdivurdering: Delområde LA2b, Ørdsalen							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Stor verdi <u>Natur-variasjon</u>: Stor verdi <u>Distinkte elementer</u>: Stor verdi <u>Mangfold</u>: Stor verdi <u>Særpreg</u>: Stor verdi <u>Sammenhenger</u>: Stor verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Stor verdi <u>Visuell karakter</u>: Stor verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være stor verdi. Begrunnelse: Delområdet er del av et Kulturmiljøer og landskap av nasjonal interesse, og skal alltid gis stor verdi.</p>							
Tiltakets påvirkning							
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Alt. 1.0	▲						
<p><u>Synlighet</u>: Ubetydelig endring <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgivning</u>: Ubetydelig endring <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som ubetydelig endring. Begrunnelse: Ny kraftledning går tett på eksisterende trasé, og med ubetydelige endringer i synlighet og virkning fra eksisterende. Unntaket er sør i delområdet der tiltaket er plassert langs åsryggen sør for Hellersbekken, mens eksisterende går i dalen langs bekken. Her vil tiltaket få en mer synlig plassering, men påvirkningen innenfor delområdet er liten, og ny plassering skjerner også områder i dalen og ved utløpet av Juvvatnet for nærvirkninger.</p>							
Tiltakets konsekvens							
Utbyggingsalternativ	+++ / ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
Alt. 1.0	▲						
<p>Tiltaket fører til ubetydelig endring av delområde med stor verdi. Dette fører til ubetydelig konsekvens (0) for landskapsverdiene i delområdet.</p>							

Figur 5-39: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet er tatt nordvest for Juvvatnet, mot tiltaket i sørvestlig retning. Nordvestre del av Juvvatnet er synlig ned til venstre. Alt. 1.0 følger en noe høyere trasé fra sørøst, og også videre til høyre mot Ørdsdalen. Det gir noe økt silhuettvirkning enkelte steder, som vist her, men også noe redusert nærvirkning andre steder.

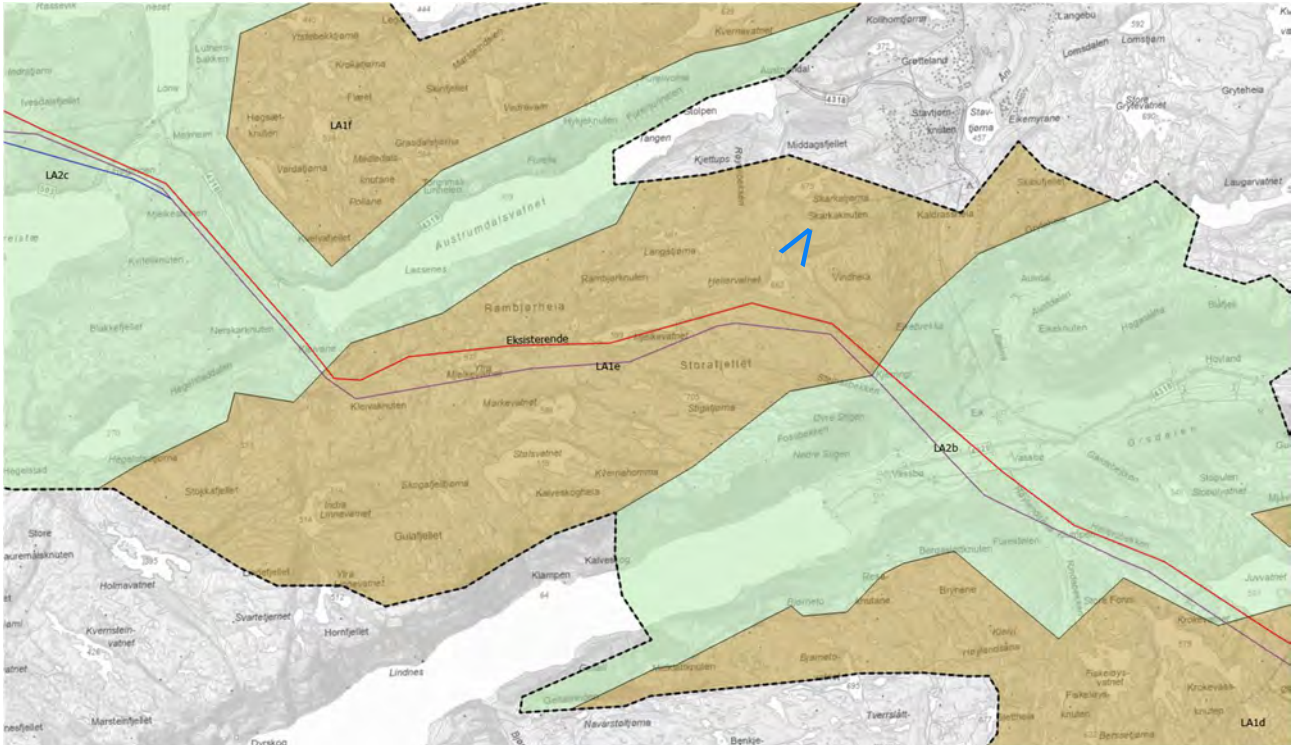

Figur 5-40: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet viser eksisterende ledning, mens fotovisualiseringen viser ny kryssing av Ørdsdalen, sett fra sørøst. Både eksisterende og nytt tiltak får en mast sentralt plassert i dalen (omtrent samme område), men nytt tiltak har neste mast (både mot nord og sør) trukket lengre opp i dalsiden slik at selve dalrommet får noe redusert nærvirkning.

5.3.7 LA1e, Rambjørheia-Storafjellet

Avgrensing

Delområdet ligger mellom Ørdsdalen i sør og Austrumdalsvatnet og Hegelstaddalen i nord. Mot øst grenser delområdet mot Stavtjørn, men terrenget mot vest strekker seg videre mot Vikeså og Bjerkreim.

Figur 5-41: Utsnitt fra figur 5-1 som viser delområde LA1e. Blå trakt viser punkt og sikretrening for visualisering på figur 5-47.

Beskrivelse

Bratte dalsider mot nord og sør gjør at delområdet fremstår visuelt isolert. Delområde ligger generelt også høyere enn LA1c og LA1d. Med flere topper godt over 800 meter, og heiområde hovedsakelig mellom 550 og 700 meter, er landskapet også mer goldt. Det er litt spor av friluftslivsaktivitet med varder og stier, men området er i stor grad uberørt. I sør, bl.a. ved Stølsvatnet er det mer vegetasjon, og her er det også gamle stølsområder og noe spor etter menneskelig aktivitet.

På nord-, og østsiden av Fannafjell er det sikt til Stavtjørn, med bebyggelse, hyttefelt, jordbruk og skitrekk.

Figur 5-42: Sørøstre del av delområdet. Vindheiknuten helt til venstre i bildet, med Bergheia midt i. Eksisterende kraftledning passerer tvers gjennom bildet, med to master rett i forkant av dalsøkk på flaten midt i bildet. Bildet er tatt mot sør fra Skarkaknuten.

Figur 5-43: Hellervatnet nede til venstre, med eksisterende kraftledning i fjellsiden på oppsiden og videre mot høyre i bildet. Storafjellet helt til høyre i bildet. Bildet er tatt mot sørvest fra Skarkaknuten.

Figur 5-44: Storafjellet bak til venstre i bildet og Langatjørna viser til høyre. Bildet viser nordlige del av delområdet, sett mot vest fra Skarkaknuten.

Figur 5-45: Bilde tatt fra helikopter rett over sørsiden av Mjelkevatnet, sett mot øst, opp Mjelkedalen. Eksisterende kraftledning går lavt i dalen, på sørsiden av vatnet (bildet er tatt av Statnett).

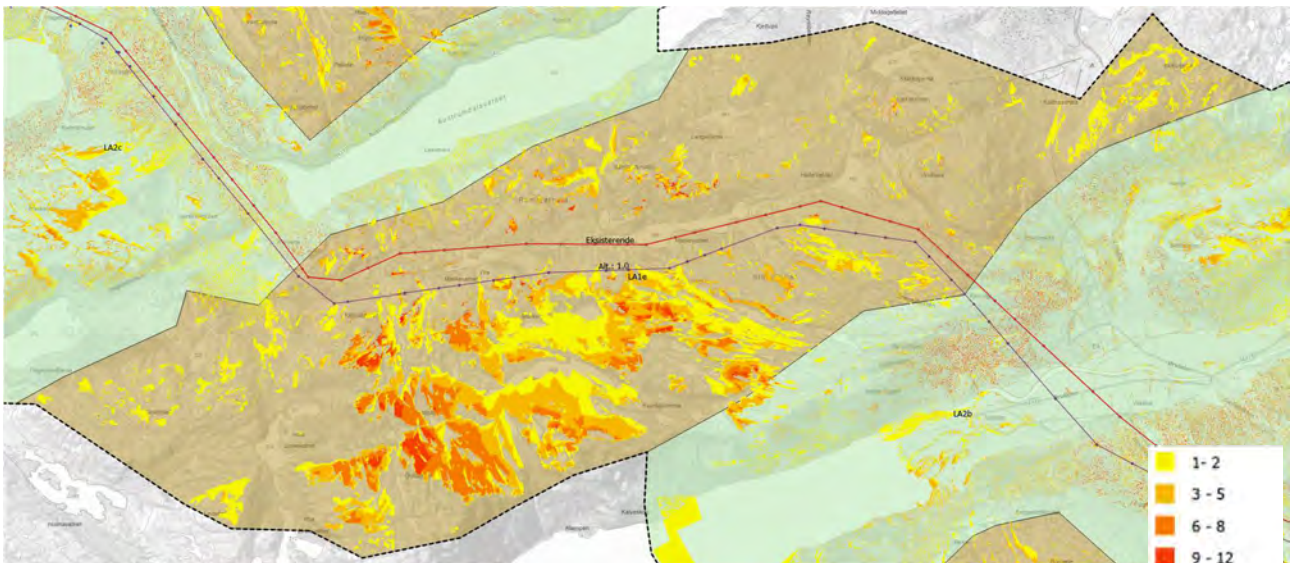
Tabell 5-14 Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA1e

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	Fjellparti, øst-vest, som ligger mellom daler mot nord og sør. Middels kupert fjellandskap som ligger ca. 500-800 moh. Mye bart fjell med avslepent svaberg og løse steinblokker. Ellers hovedsakelig tynt løsmassedecke. En rekke kulper, tjern og vann i hele delområdet som er delvis sammenkoblet med bekker og myrområder.	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	Landskapet er storskala, men der kuperte og vekslende utforming gir noe variasjon. Middels store landskapsrom i smådaler og ved vann, men der landskapsrommene åpner seg ytterligere opp i høyden, tidvis til uavgrensede rom med lange siktlinjer. Mot dallandskap i sør (Ørdsalen), og til dels mot nord, er det brå overgang med bratte fjellsider og tydelig endring av landskapsrom.	X
DISTINKTE NATURELEMENTER	Fjellandskap med store områder med bart fjell som glatte svaberg. Møt sørvest er det mer lyngheilandskap men med tynt løsmasselag og med mye løse steinblokker.	X
NATURSAMMENHENGER	Del av ås- og fjellandskap som strekker seg videre mot øst og mot vest.	X
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Mye bart fjell, men med sammenhengende lynghei mellom, og enkelte buskklynger. Noen områder med bjørkeskog i lavere og mer skjermede områdene.	
AKTIVE NATURPROSESSER	Det er en rekke spor etter steinskred under bratte fjellskråninger.	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Mesteparten av delområdet er beiteområder for sau.	
AREALBRUK	Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse eller infrastruktur. I tillegg til eksisterende kraftledning er det spor etter gammel stølsaktivitet, bl.a. med steingarder og enkelte gjenstående bygninger. Et stort areal sør i delområdet er kartlagt som inngrepsfri natur.	
BEBYGGELSESPREG	Kun enkelte gjenstående stølsbygninger/hytter.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Det er registrert en rekke kulturminner i delområdet. Mange ligger sørvest i området og er knyttet til tidligere seter-/stølsområder. Det er også eldre registreringer etter bosettinger, og et eldre veifar som går gjennom delområdet fra nordøst til sørvest.	
LANDSKAPSKARAKTER Hovedsakelig uberørt, middels kupert fjellandskap med mye synlig fjell og svaberg. Flere fremtredende fjelltopper og fjellrygger med storslått utsikt. Fjell og svaberg avløses av heilandskap, tidligere rikt stølsområde, med flere vann, skrin jord med gress og lyng, samt både busker og trær.		

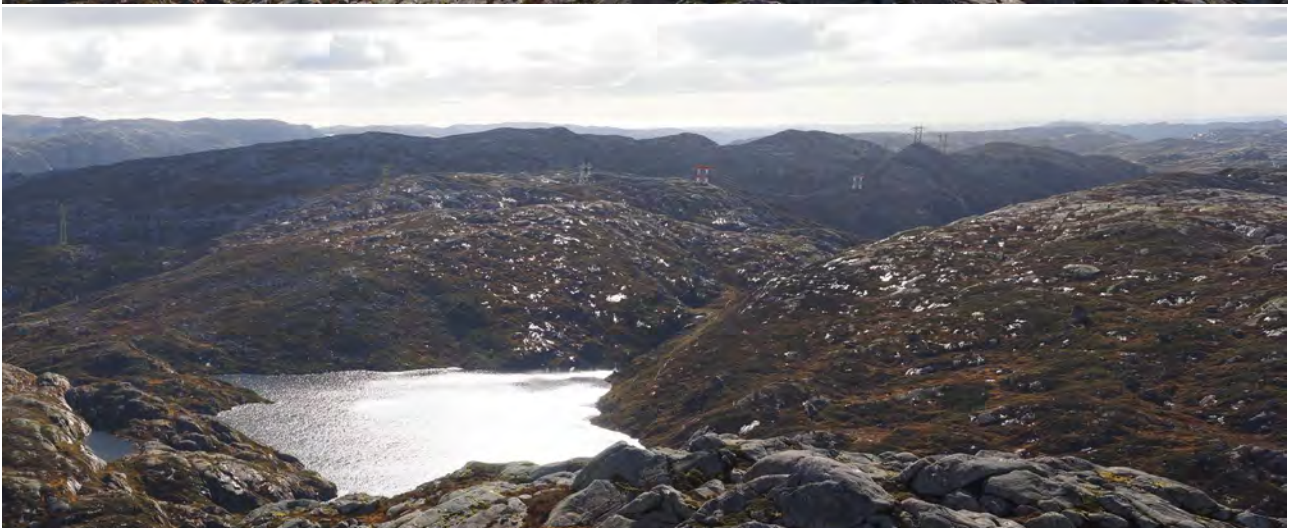

Tabell 5-15. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA1e.

Verdivurdering: Delområde LA1e, - Rambjørheia-Storafjellet							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Middels verdi <u>Natur-variasjon</u>: Middels verdi <u>Distinkte elementer</u>: Middels verdi <u>Mangfold</u>: Middels verdi <u>Særpreget</u>: Middels verdi <u>Sammenhenger</u>: Noe verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Noe verdi <u>Visuell karakter</u>: Middels verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være middels verdi.</p> <p>Begrunnelse: Delområdet er naturpreget og i stor grad inngrepsfritt. Det har noe naturvariasjon og har distinkte element som har betydning for landskapskarakteren. Det fremstår balansert og lesbart.</p>							
Tiltakets påvirkning							
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Alt. 1.0	▲						
	<p><u>Synlighet</u>: Forringet <u>Fragmentering</u>: Noe forringet <u>Skala</u>: Noe forringet <u>Formgivning</u>: Noe forringet <u>Tilhørighet/identitet</u>: Noe forringet</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som Forringet.</p> <p>Begrunnelse: Ny kraftledning er lagt på sørsiden av eksisterende. Selv om sideforflytningen er relativt liten, er det stor forskjell i traseens høyde i terrenget. Eksisterende følger dalsøkk langs Mjelkevatnet til Ytra Mjelkevatnet. Alt. 1.0 er lagt på høydedraget sør for dalen, med høydeforskjell opp mot 150 m over eksisterende. Det gir dramatisk endret synlighet, særlig mot sør, men også for enkelte områder mot nord. Det gir både nær- og fjernvirkninger til områder som ikke var eksponert, tiltaket vil være synlig i silhuett mot horisont over lengre strekning, bl.a. fra tidligere inngrepsfrie områder (som ved Stølsvannet), og dermed bryte/forstyrre en landskapsammenheng. Ved å endre en viktig silhuett fra eldre stølsområder vil det bidra til å forstyrre tilhørighet. Nær mastene, mot sør, vil mastene dominere noe over landskapets skala med åpne bergsletter. Dalen, med eksisterende ledningstrasé, får redusert nærvirkning.</p>						
Tiltakets konsekvens							
Utbyggingsalternativ	+++ /++++	+ /++	0	-	--	---	----
Alt. 1.0	▲						
	<p>Tiltaket fører til forringelse for delområde med middels verdi. Dette fører til middels negativ konsekvens (2-) for landskapsverdiene i delområdet.</p>						

Figur 5-46: Kartet viser delområdet, der differansen av synlighet mellom eksisterende og nye master er 13 - 24 fargede områder. Gul, oransje og rød farge viser områder som får ny eller økt synlighet til ny trasé sammenlignet med eksisterende (fargeskala viser hvor mange master som er synlig). Høyere linjeføring på alt. 1.0 gir særlig økt synlighet sørvest i delområdet.

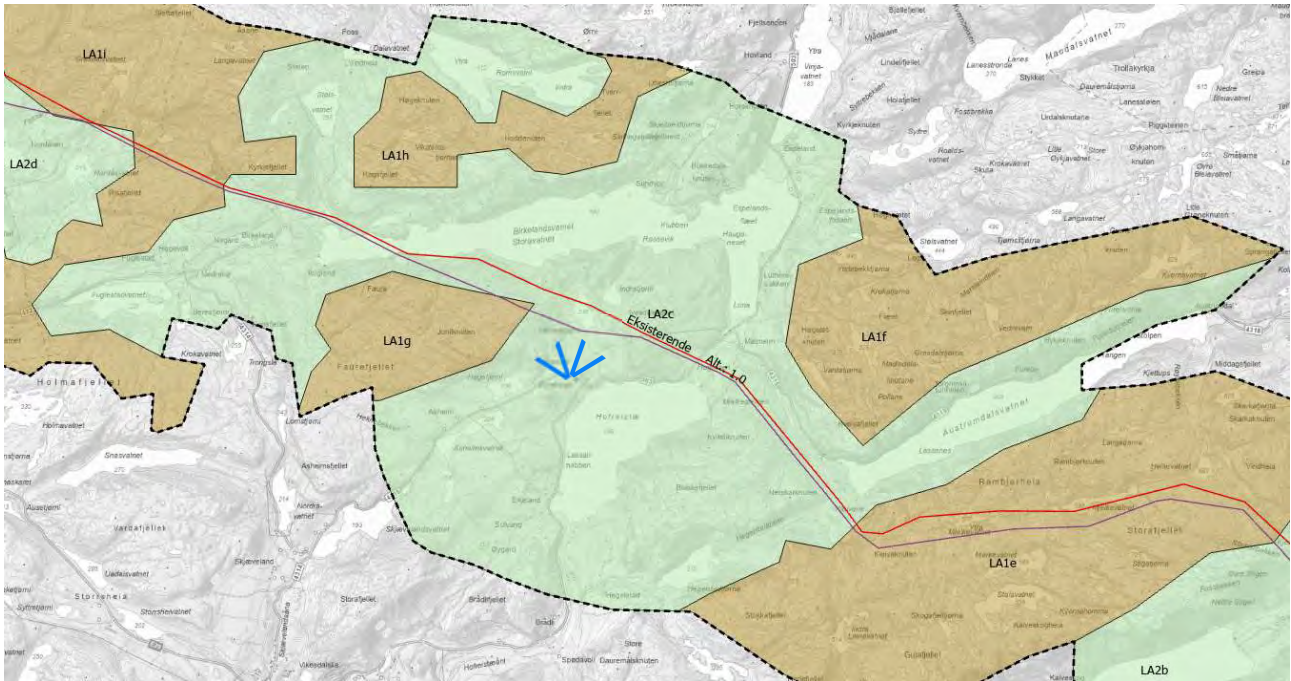

Figur 5-47: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet viser eksisterende trasé over Storafjellet, sett fra Skarkaknuten. Eksisterende trasé er synlig over berget til venstre og over bergparti bak vann, og forsvinner ned dalføre til høyre. Nytt tiltak fortsetter langs høydedrag til høyre i bildet.

5.3.8 LA2c, Austrumdalen-Øvrebygd-Birkeland

Avgrensing

Delområdet går fra Austrumdalen i sørøst, til Birkeland i nordøst. Det inkluderer Austrumdalsvatnet, Hofreistæ, Birkelandsvatnet, samt noen mindre vann som Stølsvatnet, Fuglestadvatnet og Romsvatn. De tre delområdene LA1f, LA1g og LA1h ligger som øyer i delområdet.

Figur 5-48 :Utsnitt fra Figur 5-1 som viser delområde LA2c. Blå trakt viser punkt og sikretretning for visualisering på figur 5-55 og figur 5-56.

Beskrivelse

Område består i hovedsak av en serie daler og vann, samt noen kuperte partier mellom disse. Austrumdalsvatnet ligger litt isolert fra resten av området i sørøst, og med unntak av noen hytter i vestenden, og veiforbindelsen til Stavtjørn og Ørdsdalen langs nordsiden av vannet, er det få menneskelige inngrep å se. Birkelandsvatnet ligger sentralt i området, og renner ut mot Hofreistæ ved Malmeim. Dette er del av Bjerkreimsvassdraget, som er et vernet vassdrag og som har status som nasjonalt laksevassdrag. Hele landskapsområdet i og langs vassdraget, er av Rogaland fylkeskommune definert som et «meget vakkert landskap», i rapporten Vakre landskap i Rogaland (1). Øvrebygd ligger nord for Hofreistæ, og det er flere ansamlinger av gårder og boliger rundt begge disse vannene.

Figur 5-49: Austrumdalen er en bratt og smal dal som domineres av Austrumdalsvatnet. Utenom veien til Stavtjørn og Ørsdalen langs nordsiden er det få inngrep her. Bildet er tatt mot vestre ende av vannet.

Figur 5-50: Malmeim er et lite sted, med gårdstun og noen eneboliger, som ligger på et sletteområde langs Bjerkreimsvassdraget, mellom Birkelandsvatnet og Hofreistæ. Bildet er tatt mot sørvest og viser Kviteliknuten bak til høyre, og eksisterende kraftledning gjennom skoglandskapet over gården.

Figur 5-51: Mellom sletteområdene langs vannene er landskapet mange steder kupert. Bildet er tatt mot sørøst fra Ivesdal kirke og viser Hofreistæ til høyre, med Ormekammen opp til venstre.

Figur 5-52: Tettstedet Ivesdal ligger nord for Hofreistæ og er sentrert rundt Ivesdal kirke. Mot nord er det et flatt jordbruksområde som strekker seg mot Birkelandsvatnet. Her krysser eksisterende og ny kraftledning fra åslandskap til høyre mot Sandlinuten til venstre.

Figur 5-53: Helt nord i delområdet ligger Birkeland, en jordbruksbygd vest for Birkelandsvatnet. Vannet skimtes mellom kollene midt i bildet. Faurenuten er synlig opp til høyre, og Ragsfjellet opp til venstre.

Tabell 5-16. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA2c

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	<p>Austrumdalen er en trang og bratt dal med fjellområder både på nord- og sørsiden, men i vestenden fortsetter den i en smal passasje i Hegelstaddalen og møter Storåna (del av Bjerkreimsvassdraget) ved Hegelstad, nedstrøms Hofreistæ. Utløpet av Austrumdalsvatnet går derimot nordover i en dalarm og renner ut i Malmeinsåna, midt mellom Birkelandsvatnet og Hofreistæ.</p> <p>Mellom Austrumdalsvannet og Hofreistæ ligger Blakkefjell, et mindre fjellparti som rager i underkant av 200 høydemeter over Austrumdalen. Med ca. 600 moh. ruver det høyt over resten av delområdet.</p> <p>Nord i området er Birkelandsvatnet sentralt og stort, med fjellparti på nord og sørsiden. Vannet er i ferd med å bli drikkevannsforsyning, og de synlige inngrepene langs nordvestsiden av vannet (ved Birkeland) er påvirkning i landskap som er del av nullalternativet (9). Vest og øst for vannet er det flatere jordbruksareal. Også Hofreistæ har bratt overganger til kupert terreng i øst, mens det nord og vest er mykere overgang til slakere og mer duvende landformer.</p>	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	<p>Det er tre hovedlandskapsrom i delområdet. Et til hver av de tre større vannene her, med tilhørende dalområder. Austrumdalen er det smaleste og mest lukkede rommet, selv om det er langstrakt. De bratte fjellsidene gir rommet en tydelig avgrensning. Selv om dalen er smal gir lange siktlinjer på langs av vannet at den får mellomstor skala.</p> <p>Ved Hofreistæ er det mer åpent selv om det også her er romdefinerende avgrensning nær vannet. Hele landskapsrommet har god kontakt med vannet.</p> <p>På grunn av størrelsen og landformene rundt Birkelandsvatnet kan landskapsrommet fremstå litt oppdelt. Det er vannet som definerer</p>	X

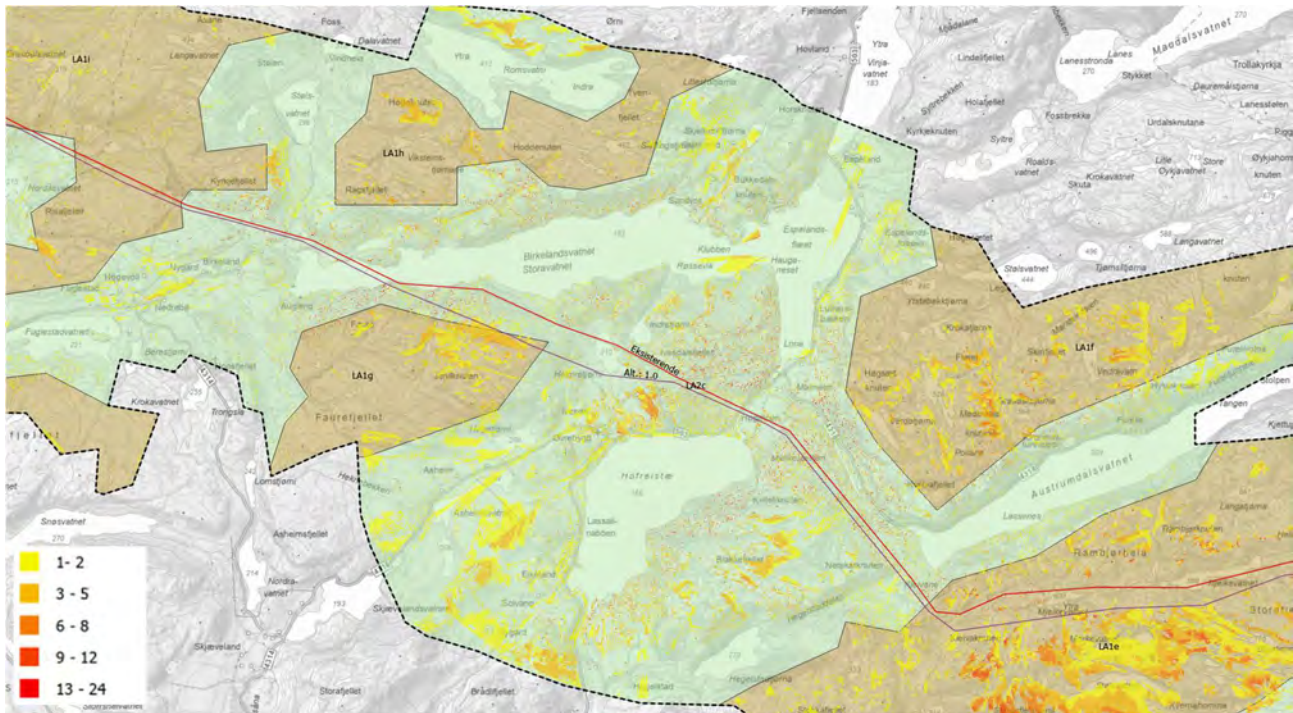

	rommet, men det er ikke visuell kontakt overalt. Terrenget rundt er tydelig avgrensende, og størrelsen på vannet gjør at det oppfattes som storskala.	
DISTINKTE NATURELEMENTER	Bjerkreimsvassdraget. Kartlagt som meget vakkert landskap (1).	X
NATURSAMMENHENGER	Bjerkreimsvassdraget er en viktig natursammenheng, som fortsetter videre både oppstrøms og nedstrøms.	X
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Skog dominerer naturlandskapet, med mye barskog i dalsidene og også større områder med lauvskog. Det er en del jordbruksområder i de slakere områdene rundt Birkelandsvatnet og Hofreistæ. Blakkefjell er et unntak, med mye bart berg.	X
AKTIVE NATURPROSESSER	Det er flere synlige rasmarker i bratte fjellskrenter, og tegn til gjengroing i noen av heiområdene.	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Det mye dyrket mark og innmarksbeite vest og sør for Hofreistæ, samt på Malmeim. Også helt vest og øst for Birkelandsvatnet brukes sletteområdene til jordbruk. Sør på Blakkefjell og i Helestaddalen er det utmarksbeite for sau. Det er skogsområder på mye av lvedalsfjellet som er kartlagt som hogstmoden eller nært hogstmoden (hogstklasse 4 og 5), og det samme også i dalen vest for Austrumdalsåna. Det er ikke synlige spor etter nyere hogstfelt i delområdet i dag.	
AREALBRUK	Dalbunnen brukes i stor grad til jordbruk, med spredte gårdsbruk og boliger. Et hyttefelt vest for Espeland, nordøst for Birkelandsvatnet. Enkelte veier går gjennom delområdet, mest i lavlandet rundt vann og langs elver.	
BEBYGGELSESPREG	Hovedsakelig spredte gårder og eneboliger. Noen steder med samling til små steder, f.eks. på Øvrebygd ved kirke, på Espeland og Sundvor nordøst for Birkelandsvatnet, samt på Hegelstad helt sørvest. Det er også et lite hyttefelt mellom Espeland og Sundvor.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Flere registrert kulturminner i delområdet, hovedsakelig gårdsanlegg, og stølsområder langs vannene. Det er også et område med flere gravrøyser og gravminner sør på Birkeland. Kirken på Øvrebygd (Ivesdal kirkested) er bygget mot slutten av 1800-tallet og har vært et landemerke i delområdet i lang tid.	X
<p>LANDSKAPSKARAKTER</p> <p>Det er de konkave landområdene på/rundt Birkelandsvatnet og Hofreistæ som er definerende for landskapskarakteren, og kontakten med vannet med de slake jordbruksarealene rundt er viktig. Samtidig er det mye naturpreg og fjellområder rundt som er romdefinerende og som balanserer inntrykket. Vassdraget med vannene spiller en viktig rolle.</p> <p>Austrumdalsvatnet ligger litt isolert fra resten av området i sørøst, og bryter også litt med landskapskarakteren, med en noe villere karakter.</p>		

Tabell 5-17. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA2c.

Verdivurdering: Delområde LA2c, Austrumdalen-Øvrebygd-Birkeland							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Noe verdi <u>Natur-variasjon</u>: Middels verdi <u>Distinkte elementer</u>: Stor verdi <u>Mangfold</u>: Middels verdi <u>Særpreg</u>: Middels verdi <u>Sammenhenger</u>: Middels verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Middels verdi <u>Visuell karakter</u>: Stor verdi</p>							
Verdien av delområdet vurderes til å være stor verdi .							
Begrunnelse : Bjerkreimsvassdraget er et karakteristisk landskapselement som går gjennom delområdet og setter tydelig preg og gir visuelt lesbare sammenhenger og godt totalinntrykk. Verdsatt som «meget vakkert landskap» av Rogaland fylkeskommune (1).							
Tiltakets påvirkning							
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
▲							
Alt. 1.0	<p><u>Synlighet</u>: Noe forringet <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgivning</u>: Noe forringet <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som noe forringet.</p> <p>Begrunnelse: Ny kraftledning går tett på eksisterende trasé nord og sør i delområdet, men fra Ivesdalsfjellet går den lengre mot sørvest. Videre mot Birkelandsvatnet får den en plassering langt høyere i terrenget opp mot Sandlinuten, Høydeforskjellen mellom eksisterende kraftledning og nytt tiltak er over 150 høydemeter. Det gir økt synlighet og forringer formgivning for flere områder. Mest påvirket er området ved Øvrebygd (bl.a. Ivesdal kyrkje) og vest for Hofreistæ som påvirkes av at traseen flyttes vest på Ivesdalsfjellet og opp mot Sandlinuten. Her blir en rekke master synlige stående i silhuett mot horisonten. Enkelte områder nord og nordøst for Birkelandsvatnet, som Sundvor påvirkes av høyere linjeføring mot Sandlinuten, også her med master synlig i silhuett.</p> <p>Østre del av blakkefjell får også økt synlighet til tiltaket på grunn av trasé over Storefjellet (se beskrivelse for delområde LA1e), der en rekke master plasseres høyt i terrenget.</p>						
Tiltakets konsekvens							
Utbyggingsalternativ	+++ /++++	+ /++	0	-	--	---	----
Alt. 1.0	▲						
Tiltaket fører til noe forringelse av delområde med stor verdi. Dette fører til noe negativ konsekvens (1-) for landskapsverdiene i delområdet.							

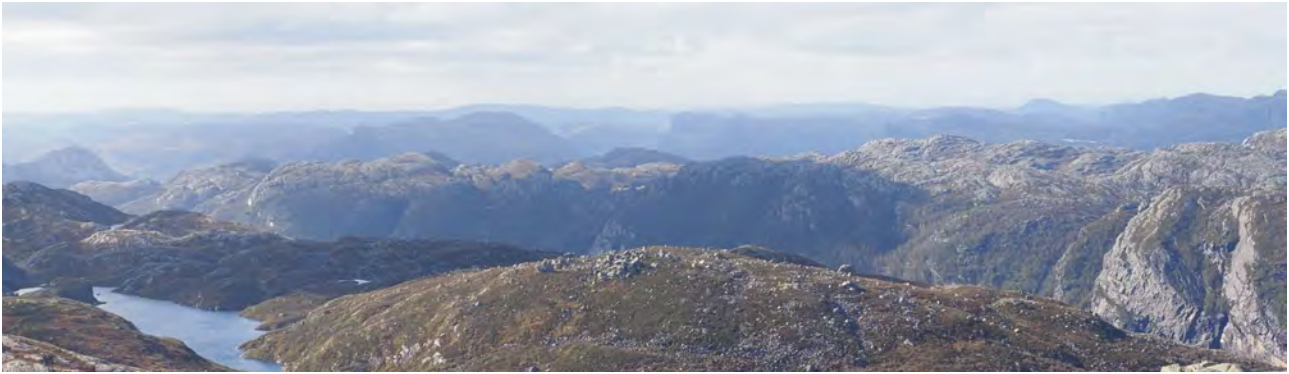
Figur 5-54: Kartet viser delområdet, der differansen av synlighet mellom eksisterende og nye master er vist som fargede områder. Gul, oransje og rød farge viser områder som får ny eller økt synlighet til ny trasé sammenlignet med eksisterende. Det er særlig områdene ved Ivesdal og vest for Hofreistæ som får økt synlighet.

Figur 5-55: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Sett mot nord fra Ivesdal kirke. Fotovisualisering viser alt. 1.0 med synligere plassering av mast mot horisonten over Ormekammen. Bildet viser eksisterende trasé som går lavere over Ormekammen og kommer ned bak åsryggen til høyre i bildet.

Figur 5-56: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Sett nordvestover fra Ivesdal kirke. Fotovisualiseringen viser alt. 1.0 med master høyt i terrenget mot Sandlinuten, og dermed synlig i silhuett mot horisont. Bildet viser samme område, men der eksisterende trasé går lavt langs nordsiden av Sandlinuten og ikke er synlig.

Figur 5-59: Delområde LA1f på tvers midt i bildet, med delområde LA1e fremst. Sett fra Fannafjellet mot nordvest.

Figur 5-60 Utsnitt fra 3D-modell som viser delområdet sett fra sørvest. Austrumdalsvatnet nede til høyre. Eksisterende kraftledning er vist med rød strek.

Tabell 5-18. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA1f

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	Fjellparti, øst-vest, som ligger mellom daler mot nord og sør. Middels kupert fjellandskap, som går mot kupert, tindepreget fjellandskap mot nordøst. Ligger ca. 500-800 moh. Mye bart fjell med avsløpent svaberg og løse steinblokker. Ellers hovedsakelig tynt løsmassedekke. En rekke kulper, tjern og vann i hele delområdet som er sammenkoblet med bekker.	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	Landskapet er storskala, men der kuperte og vekslende utforming gir noe variasjon. Middels store landskapsrom i smådaler og ved vann, men der landskapsrommene åpner seg opp i høyden, tidvis til uavgrensede rom med lange siktlinjer. Mot dallandskap i sør og vest er det brå overgang med bratte fjellsider og tydelig endring av landskapsrom.	X

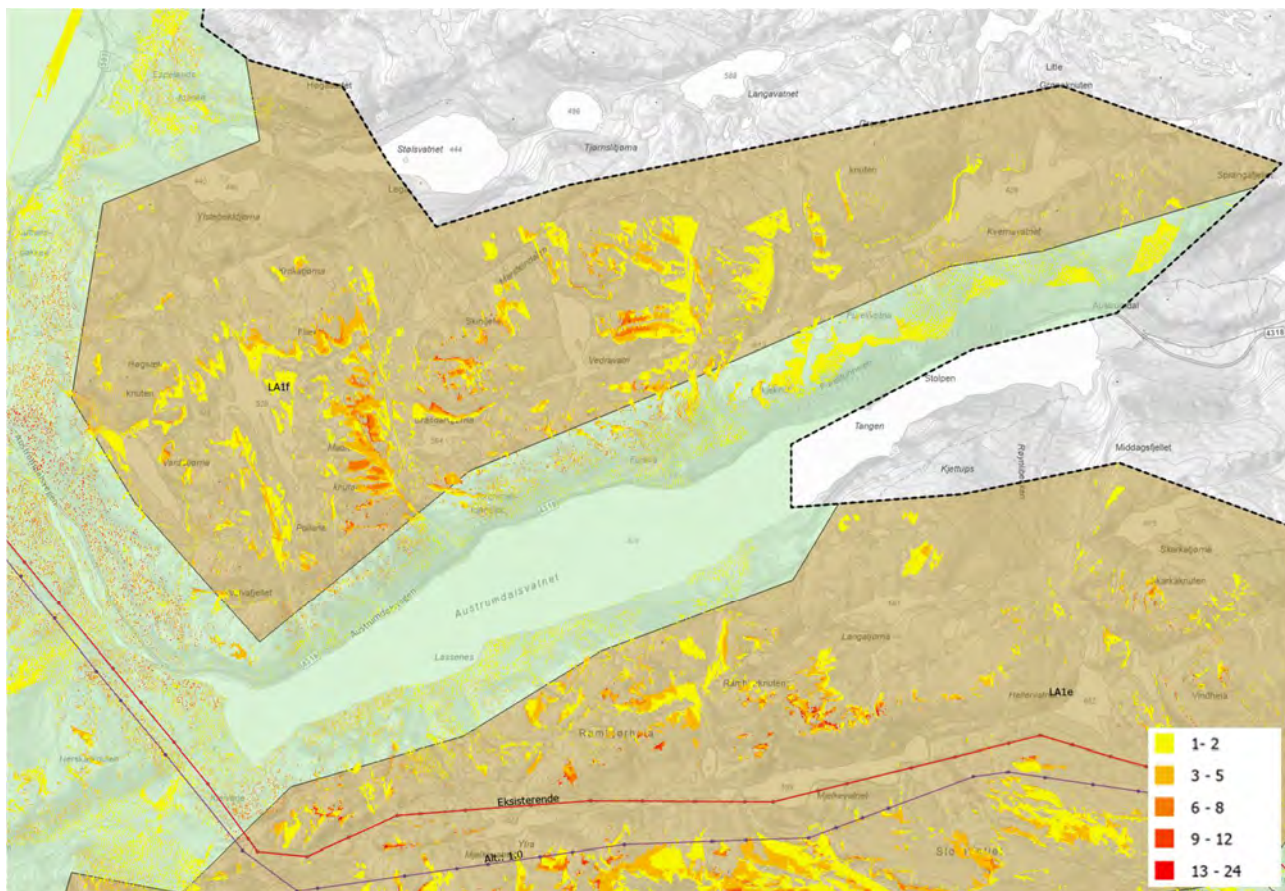
DISTINKTE NATURELEMENTER	Fjellandskap med store områder med bart fjell som glatte svaberg. Møt nordøst tindepreget landskap med større terrengvariasjon og bratte fjellpartier.	X
NATURSAMMENHENGER	Del av ås- og fjellandskap som strekker seg videre mot nordøst.	X
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Mye bart fjell, men med sammenhengende lynghei mellom, og enkelte buskklynger. Noen områder med skog i lavere og mer skjermede områdene.	X
AKTIVE NATURPROSESSER	Det er spor etter steinskred under bratte fjellskråninger.	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Et areal helt øst i delområdet er beiteområder for sau. Det er også et skogsområde helt nord i delområdet som er registrert som ung produksjonsskog som kan gi nyttbart virke.	
AREALBRUK	Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse eller infrastruktur. Det går en skogsvei langs nordsiden av Roaldsvatnet, og en annen inn til sørenden av samme vann. Et stort areal midt i delområdet er kartlagt som inngrepsfri natur.	
BEBYGGELSESPREG	Ingen bebyggelse.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Det er registrert syv kulturminner i delområdet. Alle er knyttet til tidligere seter-/stølsområder.	
<p>LANDSKAPSKARAKTER</p> <p>Hovedsakelig uberørt, middels kupert fjellandskap med mye synlig fjell og svaberg. Flere fremtredende fjelltopper og fjellrygger. Fjell og svaberg avløses av heilandskap med eldre stølsområder. Her er det flere vann, skrin jord med gress og lyng, samt både busker og trær.</p>		

Tabell 5-19. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA1f.

Verdivurdering: Delområde LA1f, Rambjørheia				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
▲				
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Middels verdi <u>Natur-variasjon</u>: Middels verdi <u>Distinkte elementer</u>: Noe verdi <u>Mangfold</u>: Noe verdi <u>Særpreg</u>: Noe verdi <u>Sammenhenger</u>: Noe verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Noe verdi <u>Visuell karakter</u>: Middels verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være middels verdi. Begrunnelse: Delområdet er naturpreget og i stor grad inngrepsfritt. Det har noe naturvariasjon og flere landskapstyper. Det fremstår balansert og lesbart.</p>				

Tiltakets påvirkning							
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Alt. 1.0			▲				
<p><u>Synlighet</u>: Noe forringet <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgivning</u>: Noe forringet <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som noe forringet.</p> <p>Begrunnelse: Påvirkes av endring i plassering av kraftledning i LA1e. Trasé til alt. 1.0 har kun fjernvirkninger, men gir økt synlighet til en betydelig del av delområdet, og flere steder med noe silhuetvirkning mot horisont. Tiltaket gir derfor noen grad av negativ fjernvirkning. Det gir også et uryddig inntrykk for formgivningen.</p>							
Tiltakets konsekvens							
Utbyggingsalternativ	+++ / +++++	+/++	0	-	--	---	----
Alt. 1.0			▲				
<p>Tiltaket fører til noe forringelse for delområde med middels verdi. Dette fører til noe negativ konsekvens (1-) for landskapsverdiene i delområdet.</p>							

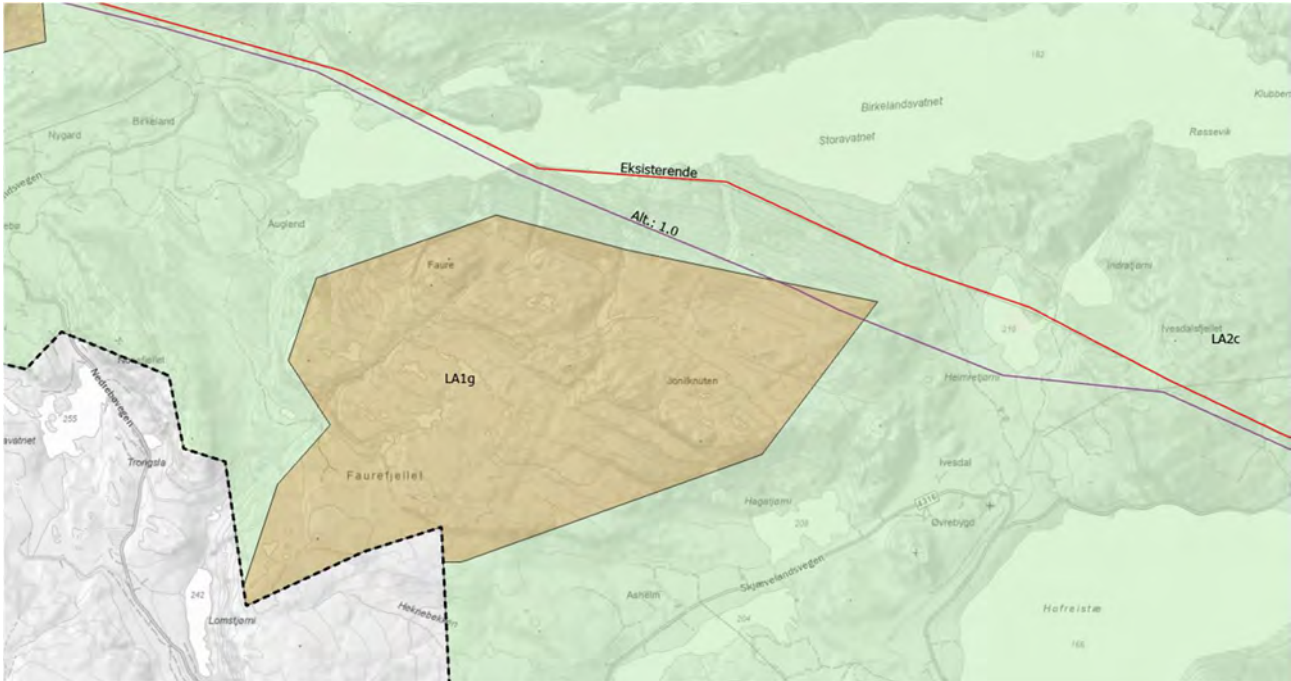

Figur 5-61: Kartet viser delområdet, der differansen av synlighet mellom eksisterende og nye master er vist som fargede områder. Gul, oransje og rød farge viser områder som får ny eller økt synlighet til ny trasé sammenlignet med eksisterende (fargeskala viser hvor mange master som er synlig). Høyere linjeføring på alt. 1.0 gir særlig økt synlighet vest i delområdet.

5.3.10 LA1g, Faurefjellet

Avgrensing

Delområdet er et isolert fjellområde mellom Øvrebygd, Skjæveland og Birkeland. Birkelandsvatnet/Storavatnet ligger på nordsiden, men med dallandskaps-delområdet LA2c liggende et stykke opp fra vannet. LA2c omkranser LA1g på alle sider.

Figur 5-62: Utsnitt fra Figur 5-1 som viser delområde LA1g.

Beskrivelse

Delområdet ligger som et isolert fjellandskap med dalområder, med større eller mindre vann, på alle sider. Terrenget er småkupert, og under tregrensen. Det er likevel lite trær i delområdet, hovedsakelig lavere områder og skråninger. Mye bart fjell og hei med lav vegetasjon. Terrenget i nord er bratt skrånende ned mot Storavatnet. Her ligger også Fauretunga (583 moh) som er et ettertraktet turmål med fin utsikt.

Eksisterende ledningstrasé går ikke gjennom området, men ligger lavere i terrenget på øst- og nordsiden. Nytt tiltak er foreslått noe høyere og vil så vidt krysse inn i området helt i øst.

Figur 5-63: Utsnitt fra 3D-modell som viser Faurefjellet sett fra øst, med Øvrebygd og Ivesdal kirke ned til venstre for bildet og Storavatnet til høyre. Eksisterende kraftledning er vist med rød strek.

Figur 5-64: Delområdet sørøsthell, Sett fra Ivesdal.

Figur 5-65: Faurefjellet med Fauretunga, bak vann opp til høyre i bildet. Sett fra Birkeland mot sørøst.

Tabell 5-20. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA1g

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	<p>Isolert fjellparti på omtrent 6 km², med daler og/eller vann rundt hele partiet. Middels kupert med bølgende og slakere stigning mot sør, og brattere terreng mot nord. Ligger ca. 400-600 moh.</p> <p>Mye bart fjell med avlepent svaberg og løse steinblokker. Ellers hovedsakelig tynt løsmassedekke.</p> <p>Flere tjern og mindre vann, hovedsakelig vest og nord i delområdet.</p>	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	<p>Landskapet er åpent, store deler uten romlig avgrensninger i delområdet med helling fra høyeste punkt og utover i alle retninger. I tillegg til den store landskapsformen er det også enkelte mindre romdannelse, med langt mindre skala, som kommer fra mindre kuperinger som smådaler og terrengformasjoner rundt vann etc. Det gir noe variasjon, selv om den fremtredende opplevelsen er åpent og storskala landskap med siktlinjer langt ut fra delområdet.</p>	X
DISTINKTE NATURELEMENTER	<p>Fjellandskap med store områder med bart fjell som glatte svaberg. Nordvest ligger Faureknuten/Fauretunga (580 moh.) som er høyeste punkt i delområdet, med bratt skråning ned mot vannet i nord, og langstrakt utsikt i alle retninger.</p>	X
NATURSAMMENHENGER	<p>Selv om det er et isolert fjellparti fremstår det som del av ås- og fjellandskap som strekker seg videre mot nordøst, på motsatt side av Birklandsvatnet.</p>	
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	<p>Mye bart fjell, men med gress-/lynghei mellom, og enkelte buskklynger. Noen områder med skog i lavere og mer skjermede områdene.</p>	X

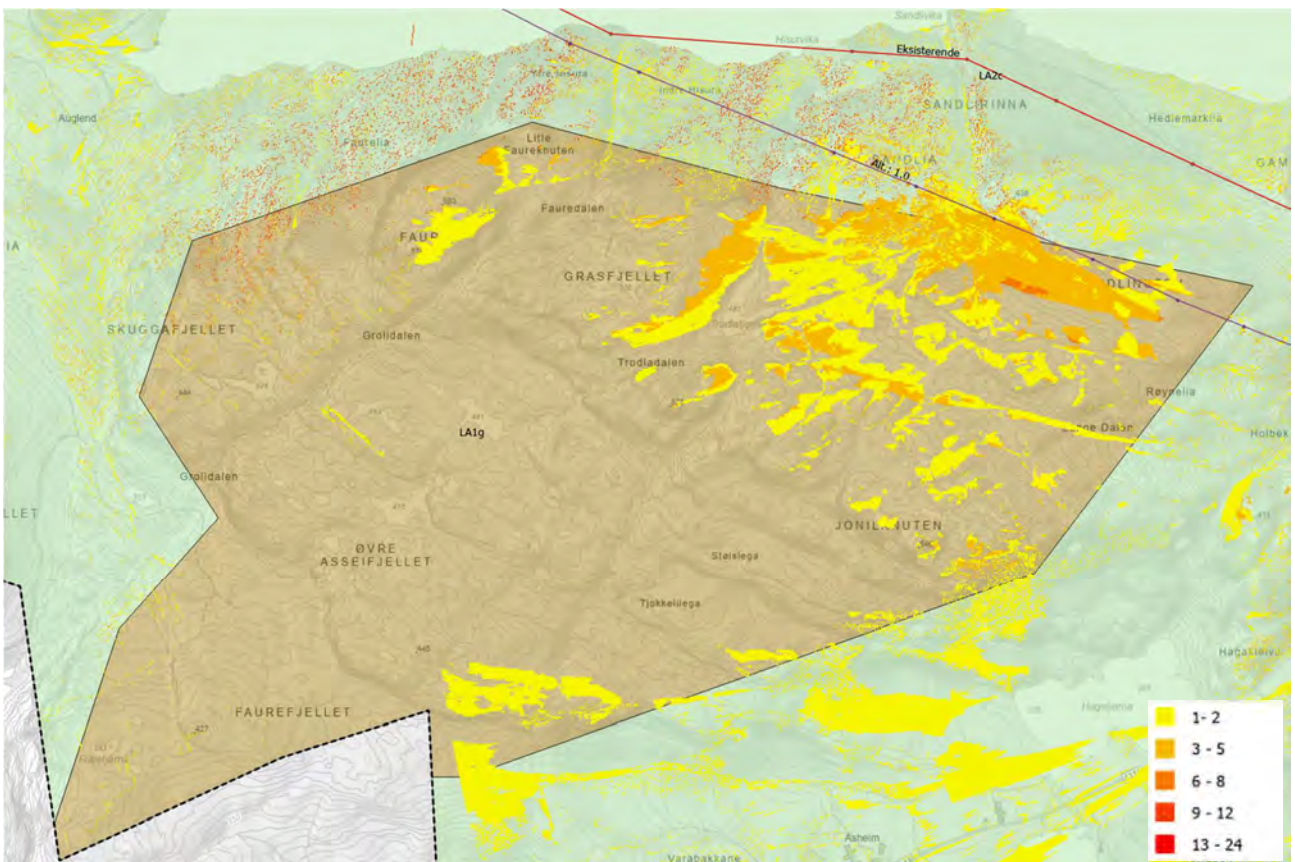
AKTIVE NATURPROSESSER	Det er spor etter steinskred under bratte fjellskråninger. Det pågår også flere steder i delområdet gradvis gjengroing av heiområder som tidligere har hatt lite trær.	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Ingen kjent bruk.	
AREALBRUK	Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse eller infrastruktur. Det er ikke registrert bebyggelse, men det går en traktorvei inn i delområdet helt i vest. Her er det også spor etter landbruk som eldre steingarder.	X
BEBYGGELSESPREG	Ingen bebyggelse.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Det er registrert ett kulturminner i delområdet, en gammel melkeplass i Lange dalen, øst i delområdet.	
<p>LANDSKAPSKARAKTER</p> <p>Et enslig fjellparti, hovedsakelig uberørt, med et fremtredende høydedrag fra Faureknuten til Jonsliknuten. Noe småkupert område mellom disse, men fremtredende terrengform er hellende til lavere områder på alle sider. Området har lite vegetasjon og defineres mer av bart fjell, stein og selve terrengformasjonene. Svært åpent landskap mot omgivelsene utenfor delområdet. Det er noe spor etter jordbruk fra gammelt av, men det brukes ikke til beite i dag. Det er flere vann i området, og noen bekker, men disse har ikke viktig funksjon for landskapskarakteren.</p>		

Tabell 5-21. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA1g.

Verdivurdering: Delområde LA1g, Faurefjellet					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Middels verdi <u>Natur-variasjon</u>: Noe verdi <u>Distinkte elementer</u>: Noe verdi <u>Mangfold</u>: Noe verdi <u>Særpreg</u>: Noe verdi <u>Sammenhenger</u>: Noe verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Noe verdi <u>Visuell karakter</u>: Middels verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være middels verdi. Begrunnelse: Delområdet er naturpreget og i stor grad inngrepsfritt. Det fremstår balansert og lesbart.</p>					
Tiltakets påvirkning					
Utbyggings- alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Alt. 1.0	▲				
	<p><u>Synlighet</u>: Noe forringet <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgiving</u>: Noe forringet <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som noe forringet.</p>				

	<p>Begrunnelse: Kraftledningen passerer delområdet i nordøst. Alternativ 1.0 ligger ca. 400 meter sør for eksisterende ledningstrasé, og får plassering langt høyere i terrenget opp mot Sandlinuten. Høydeforskjellen mellom eksisterende kraftledning og nytt tiltak er over 150 høydemeter. Det gir økt markant økt synlighet, men siden landskapet i delområder stiger videre mot sør får påvirkningen begrenset omfang sør og vest i delområdet. Det gjør at tiltaket får noe økt synlighet i brudd med tiltakets nære omgivelser, men liten fjernvirkning. Tiltaket gir et ubalansert og uryddig inntrykk sett fra Jonsliknuten, Smådalane og Gråsfjellet.</p>						
Tiltakets konsekvens							
Utbyggingsalternativ	+++ /++++	+ /++	0	-	--	---	----
Alt. 1.0	<p style="text-align: center;">▲</p> <p>Tiltaket fører til noe forringelse for delområde med middels verdi. Dette fører til noe negativ konsekvens (1-) for landskapsverdiene i delområdet.</p>						

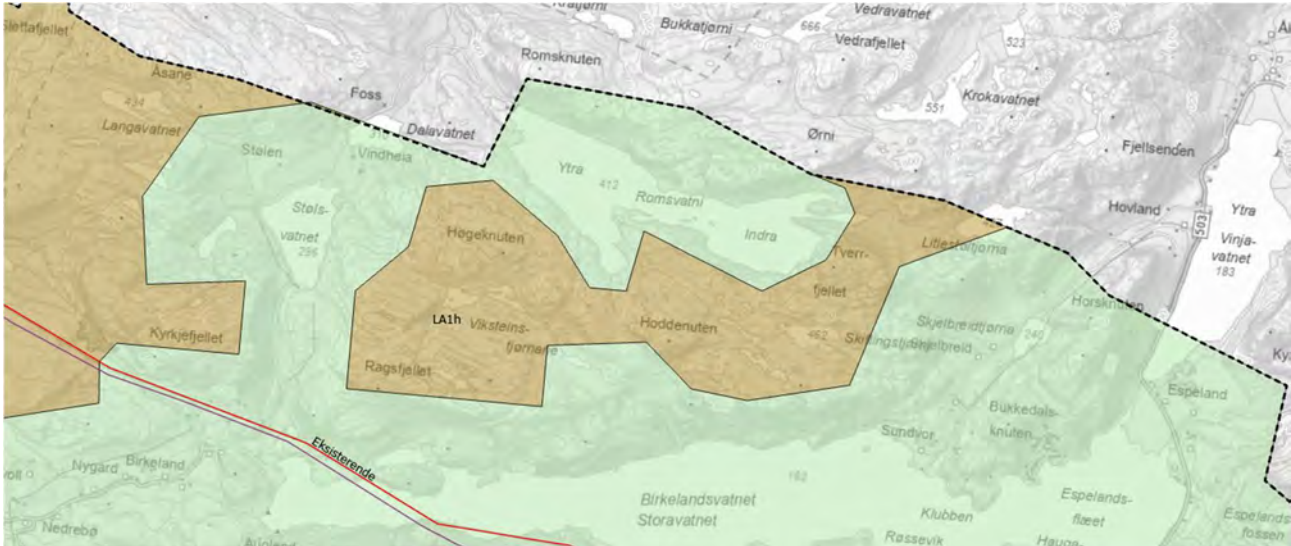

Figur 5-66: Kartet viser delområdet, der differansen av synlighet mellom eksisterende og nye master er vist som fargede områder. Gul, oransje og rød farge viser områder som får ny eller økt synlighet til ny trasé sammenlignet med eksisterende (fargeskala viser hvor mange master som er synlig). Høyere linjeføring på alt. 1.0 gir særlig økt synlighet vest i delområdet.

5.3.11 LA1h, Ragsfjellet-Tverrfjellet

Avgrensing

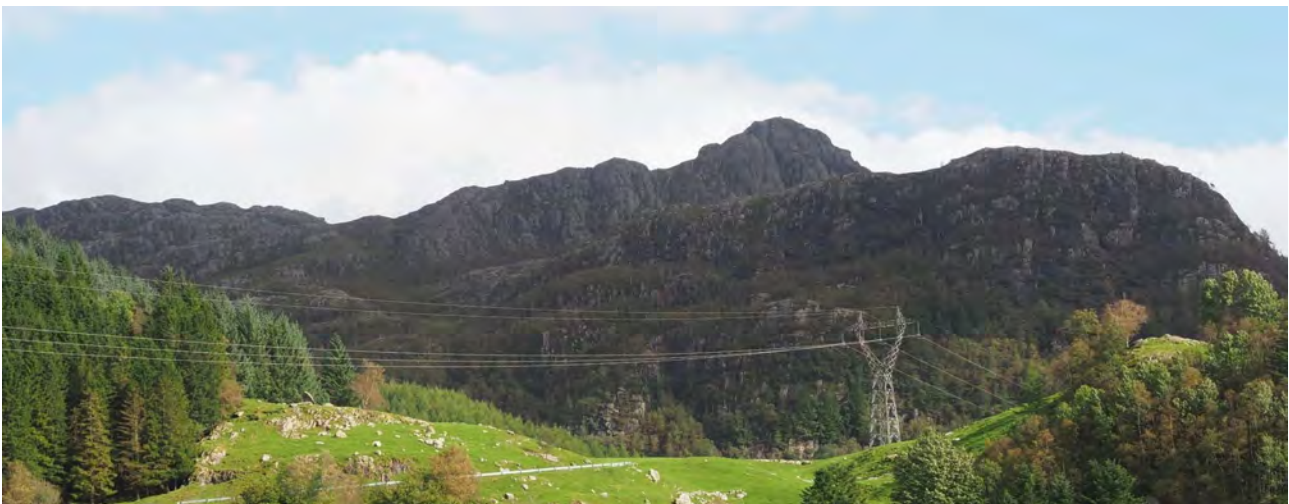
Delområdet ligger som en smal tarm mellom Storavatnet/Birkelandsvatnet i sør og Romsvatnet i nord. Mot vest avgrenses det av dal mellom Stølsvatnet og Storavatnet/Birkelandsvatnet. Landskapsområdet strekker seg videre mot Bukkafjellet i nord.

Figur 5-67: Utsnitt fra figur 5-1 som viser delområde LA1h.

Beskrivelse

Delområdet er et høydedrag som inkluderer Høgeknuten (539 moh.), Ragsfjellet (537 moh.) og Hoddenuten (583 moh.). Terrenget skrår slakt mot nord, med brattere helling mot sør. Med unntak av lia nord for Viksteinstjørnane, og ved Johola, så er det godt terreng med mye bart fjell. Eksisterende kraftledning, og foreslått ny trasé, går godt utenfor delområdet, så det er ingen fysiske inngrep i området.

Figur 5-68: Delområdet strekker seg bakover i bildet. Ragsfjellet viser som høyeste punkt midt i. Bildet er tatt mot øst-nordøst fra Birkeland.

Figur 5-69 Utsnitt fra 3D-modell som viser delområdet sett fra sørvest, med Storavatnet til høyre og Birkeland rett utenfor bildekanten ned til venstre. Eksisterende kraftledning er vist med rød strek.

Tabell 5-22. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA1h

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	<p>Middels kupert fjellparti. Går øst-vest-retning, nord for Birkelandsvatnet, med Romsvatna mot nord. Hoddenuten (583 moh.) er høyeste punkt i delområdet. Den er del av fjellrygg nord i området. Sørvest ligger et platå/heilandskap på opp mot 500 meter. Mellom disse områdene går en dal fra nordvest til sørøst, med Viksteinstjørnane i bunnen. Fra platået i sør går det bratt ned mot Birkelandsvatnet.</p> <p>Det renner vann fra nord og sør, ned til Viksteinstjørnane, og videre mot øst og sør til Birkelandsvatnet. Også øst i delområdet er det et lavere parti midt i delområdet, med flere tjern og bekker som samler vann fra terrenget rundt, og leder det sørover mot Birkelandsvatnet.</p>	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	Landskapet er åpent, store deler uten romlig avgrensninger i delområdet med helning fra høyeste punkt og utover i alle retninger. Unntaket er de lavere områdene mot senter av delområdet. Her er det middels store landskapsrom med mindre skala. Det gir noe variasjon, selv om den fremtredende opplevelsen er åpent og storskala landskap med siktlinjer langt ut fra delområdet.	X
DISTINKTE NATURELEMENTER	Fjellandskap med store områder med bart fjell som glatte svaberg.	X
NATURSAMMENHENGER	Delområdet er en arm av et større ås- og fjellandskap som strekker seg videre mot nordøst til Bukkafjellet.	
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Mye bart fjell, men med gress-/lynghei mellom, og enkelte mindre områder med, hovedsakelig åpen, skog i lavere og mer skjermete områdene.	X

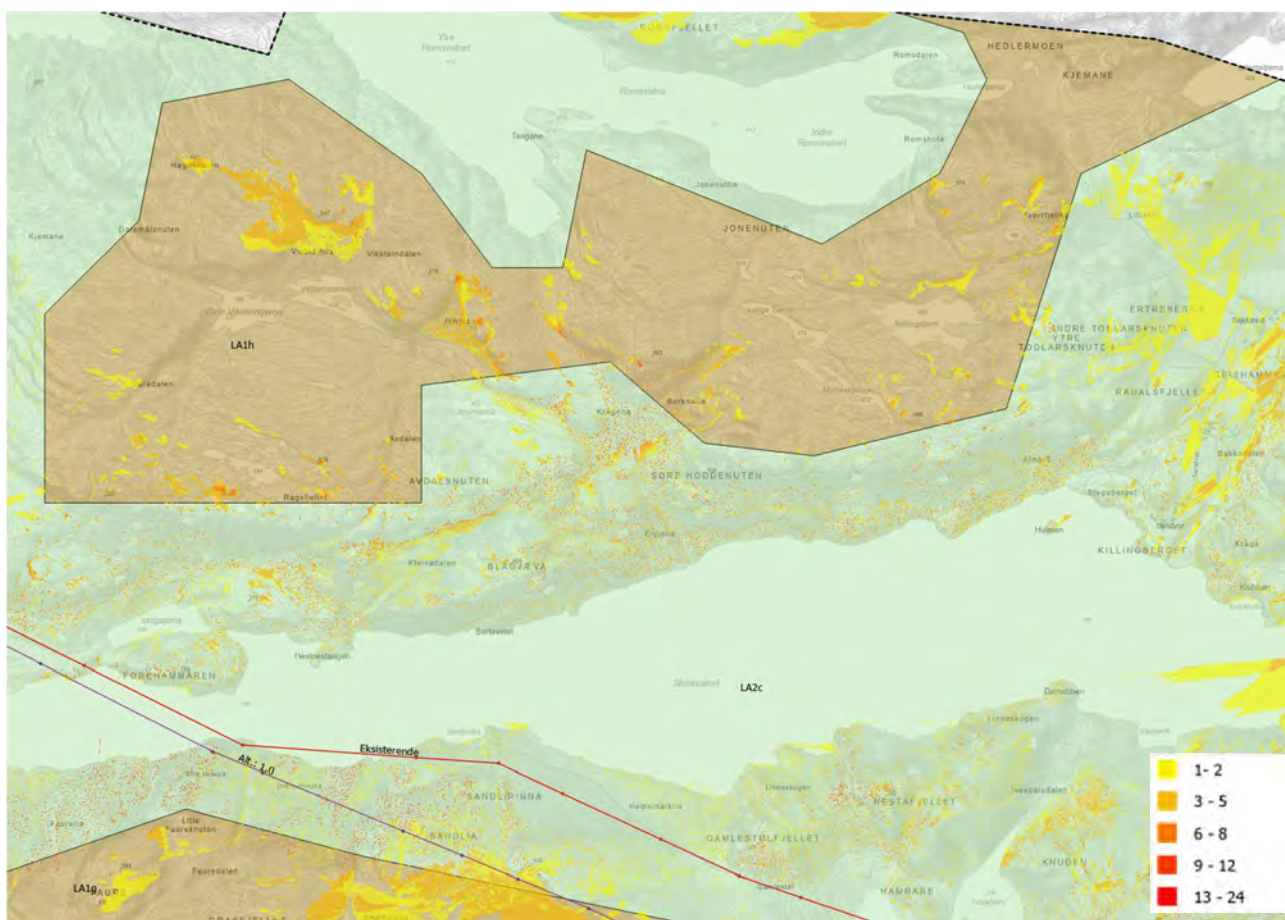
AKTIVE NATURPROSESSER	Det er spor etter steinskred under bratte fjellskråninger. Det pågår også flere steder i delområdet gradvis gjengroing av heiområder som tidligere har hatt lite trær.	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Ingen kjent bruk.	
AREALBRUK	Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse eller infrastruktur. Det går en traktorvei gjennom delområdet helt i øst.	X
BEBYGGELSESPREG	Ingen bebyggelse.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Det er ikke registrert kulturminner i delområdet.	
<p>LANDSKAPSKARAKTER</p> <p>Fjellpartiet ligger som en tarm ut fra et større fjell-landskap mot nord, men med visuell kontakt over dalrommet med Romsvatna. Området karakteriseres av fjelltoppene og det åpne bergpartiet ved Ragsfjellet, men der de lavere områdene ved vannene også er viktige for variasjon, og som romdanner.</p>		

Tabell 5-23 Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA1h.

Verdivurdering: Delområde LA1h, Ragsfjellet-Tverrfjellet					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Middels verdi <u>Natur-variasjon</u>: Middels verdi <u>Distinkte elementer</u>: Noe verdi <u>Mangfold</u>: Noe verdi <u>Særpreg</u>: Noe verdi <u>Sammenhenger</u>: Noe verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Noe verdi <u>Visuell karakter</u>: Noe verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være middels verdi. Begrunnelse: Delområdet er naturpreget og i stor grad inngrepsfritt. Det har noe naturvariasjon.</p>					
Tiltakets påvirkning					
Utbyggings- alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Alt. 1.0	▲				
<p><u>Synlighet</u>: Ubetydelig endring <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgiving</u>: Noe forringet <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som ubetydelig endring Begrunnelse: Tiltaket ligger et stykke utenfor delområdet, og den strekningen som er nærmest går parallelt med eksisterende og gir ingen endring fra situasjon i dag. Det er samtidig noen områder i delområdet som</p>					

	får økt sikt til nytt tiltak. Det er en konsekvens av endringen sør for Birkelandsvatnet, i område opp mot Sandlinuten. Som beskrevet i påvirkning av delområde LA1g så går alternativ 1.0 plassering langt høyere i terrenget opp mot Sandlinuten (over 150 høydemeter forskjell fra eksisterende). Det påvirker noen områder i LA1h også. Synlighetskart viser at det er noen mindre områder i delområdet som påvirkes. Det er først og fremst et område som ligger over Viksteinlia og opp mot Høgeknuten, samt et område ved Johola. Avstanden til strekning av nytt tiltak som blir synlig herfra er godt over 2 km, og det er ikke noen silhuettvirkning fra master. Avstand og tiltakets fremtoning i landskapsbildet gjør at påvirkningen vurderes å være liten/ubetydelig.							
Tiltakets konsekvens								
Utbyggingsalternativ	+++ /++++	+ /++	0	-	--	---	----	
Alt. 1.0	▲							Tiltaket fører til ubetydelig endring for delområde med middels verdi. Dette fører til ubetydelig konsekvens (0) or landskapsverdiene i delområdet.

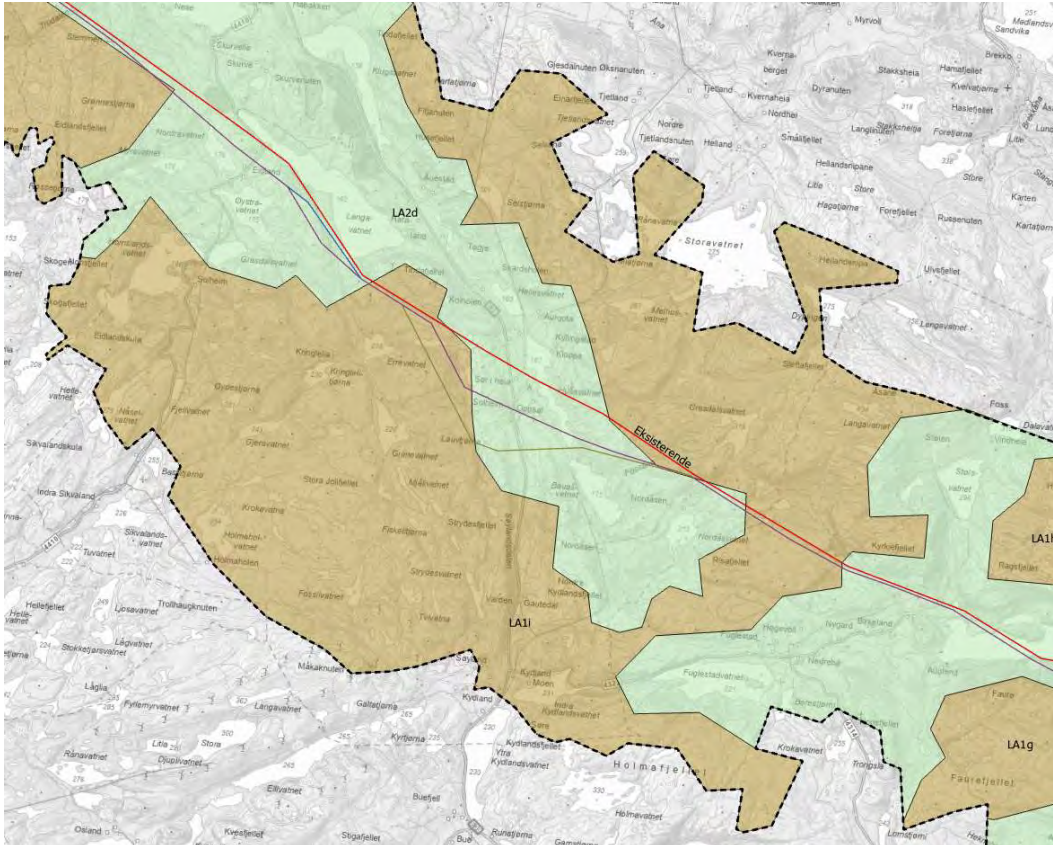

Figur 5-70: Synlighetsanalyse som viser differanse i økt synlighet fra eksisterende situasjon til nytt tiltak. Det er flere steder i delområdet som blir eksponert for master på grunn av at traseen flyttes høyt i terrenget mot Sandlinuten.

5.3.12 LA1i, Kringlelia-Kydland-Fitjanuten

Avgrensing

Delområdet er stort og strekker seg på begge sider av Oppsal og Kyllingstad, på oppsiden av dalen, Delområdet henger sammen i sør, ved Nordre Kydlandsfjellet. Avgrensing i sør er mot Fuglestadvatnet og Birkeland. I nord mot Gjesdal og Langavatnet.

Figur 5-71: Utsnitt fra figur 5-1 som viser delområde LA1i.

Beskrivelse

Delområdet ligger lavt sammenlignet med LA1g og LA1h, med høyder terrenghøyder mellom ca. 160 og 580 moh. Vestre del ligger lavest og er i NiN-landskap definert som «grunne daler i ås- og fjellandskap». Østre del er definert som «middels kupert ås- og fjellandskap».

Mot vest fortsetter et småkupert ås- og dallandskap et godt stykke vestover, mot et lavereliggende slettelandskap på Sør-Jæren. Det er en god del jordbruk i området, med noen arealer dyrket mark i enkelte lavere områder med tykkere jordlag, og ellers mye beitemark.

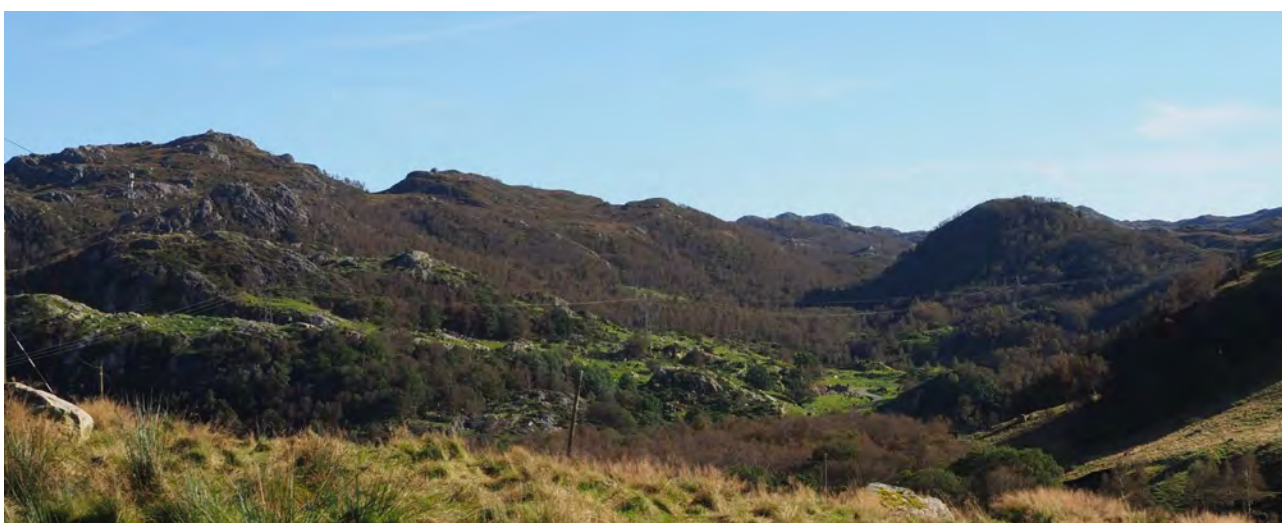
Figur 5-72: Delområdet starter flere steder i overgangen fra jordbruksarealene. Her viser Nordåsvatnet med litt jordbruksareal i tilstøtende dallandskap, med ås- og fjellandskapet i delområdet over dette, opp mot horisonten. Risafjellet til høyre i bildet, og Tverrlifjellet til venstre. Eksisterende kraftledning går tvers gjennom bildet, rett over jordbruksarealene.

Figur 5-73: Delområdet starter ofte i overgangen mellom dyrket mark og heilandskap, der delområdet har koller, spredt vegetasjon og bart berg. Her sett sørover fra Solheim, med sikt mot Hesten i midten (280 moh.) og Kollefjellet til venstre (315 moh.).

Figur 5-74: Det er mye beitemark i området. I tillegg til eksisterende kraftledning er det også en del vindturbiner nordvest i delområdet. Bildet er tatt mot nordvest fra Kringelivegen, rett ved Nordlivatnet.

Figur 5-75: Bildet viser østre del av delområdet, sett fra vestsiden av Oppsal. Her er knauser og fjell mer fremtredende og det er mer bart fjell.

Tabell 5-24. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA1i

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	Langs øst- og nordsiden av delområdet er det middels kupert ås- og fjellandskap med heier. Det henger i sør sammen med et dalformet ås- og fjellandskap, delvis jordbruksdominert og delvis heipreget. Også i det kupert ås- og fjellandskapet er det konkave landskapsformer og synlige jordbruk blant kupert heilandskap. Hele delområdet ligger fra ca. 200 og opp mot 500 meters høyde. Det er også her mye synlig fjell, da særlig i de høyeste områdene, men	X

	<p>gjennomgående mer og tykkere løsmassedecke enn ås- og fjellandskap lengre sør langs tiltaket.</p> <p>Det er flere tjern og vann i delområdet, med bekker som forbinder dem. Det renner også en elv gjennom delområdet, langs E39, med utløp i Ytre Kydlandsvatnet.</p>	
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	<p>Det kuperte og heipregede landskapet har en rekke middels store landskapsrom. Stort sett avgrenset av mindre ås- eller fjellformasjoner. Her er også noen små og intime landskapsrom. Opp i høyden, på en av de mange åser og fjellparti, åpner landskapet seg mer, men med unntak av noen fjelltopper som Kyrkjefjellet helt sørøst er det også her mellomstor skala.</p>	X
DISTINKTE NATURELEMENTER	<p>Det kuperte, men åpne heilandskapet med mindre vann er fremtredende elementer.</p>	X
NATURSAMMENHENGER	<p>Mot vest strekker samme type heipreget ås- og fjellandskap seg et langt stykke ut mot slettelandskapet på Jæren. Også innover i landet fortsetter ås- og fjellandskapet mot Madland og Bukkanuten.</p>	
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	<p>Bart fjell på topper og høydedrag, men med gress-/lynghei mellom, og enkelte buskklynger. Lavere er det tykkere løsmasselag og en del jordbruksaktivitet langs dalbunnene. Det er også områder med skog, mest fremtredende i Kringlelia, nordvest i området, og langs E39, men disse er sporadiske og usammenhengende.</p>	X
AKTIVE NATURPROSESSER	<p>Det er spor etter steinskred under bratte fjellskråninger. Det pågår også flere steder i delområdet gradvis gjengroing av heiområder som tidligere har hatt lite trær.</p>	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	<p>En del jordbruk i delområdet, både dyrket mark og beiteområde. Mest i sør, men også et belte vest for E39, og helt nordøst.</p>	X
AREALBRUK	<p>Det er en god del veier gjennom delområdet. Mest trafikkert er E39 gjennom Søylandsdalen. Som del av nullalternativet ligger utvidelse av denne til fire felts motorvei, omtrent i samme trasé. Fra Kydland går det veier både østover og vestover, men mindre lengre nord i delområdet. Det er tydelig jordbruksaktivitet i dalområdene, særlig i området ved Kydland/Søyland, med gårdsveier opp i heilandskapet rundt. Det er to områder med vindturbiner i delområdet, ved Søyland sørvest og Tindafjellet i nord.</p>	X
BEBYGGELSESPREG	<p>Hovedsakelig gårdsbruk, mest ved Kydland/Søyland. Ved Kringlelia er det spredt hyttebebyggelse. Det er noen vindturbiner i delområdet, både sentralt mot Tindfjellet, samt en liten del av Måkaknuten vindkraftverk helt sørvest.</p>	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	<p>Det er en rekke kulturminner i delområdet. Størst tettet i sør ved Kydland/Søyland med spor etter bosettinger og jordbruksaktivitet. Ellers mange registreringer av fiske/fangst i en rekke vann, både i vest fra Mjålivatnet til Nordlivatnet, og øst ved Selsåna. I heia nord og vest for Grasdalsvatnet er det også flere registreringer av bosettinger og jordbruksdrift.</p>	

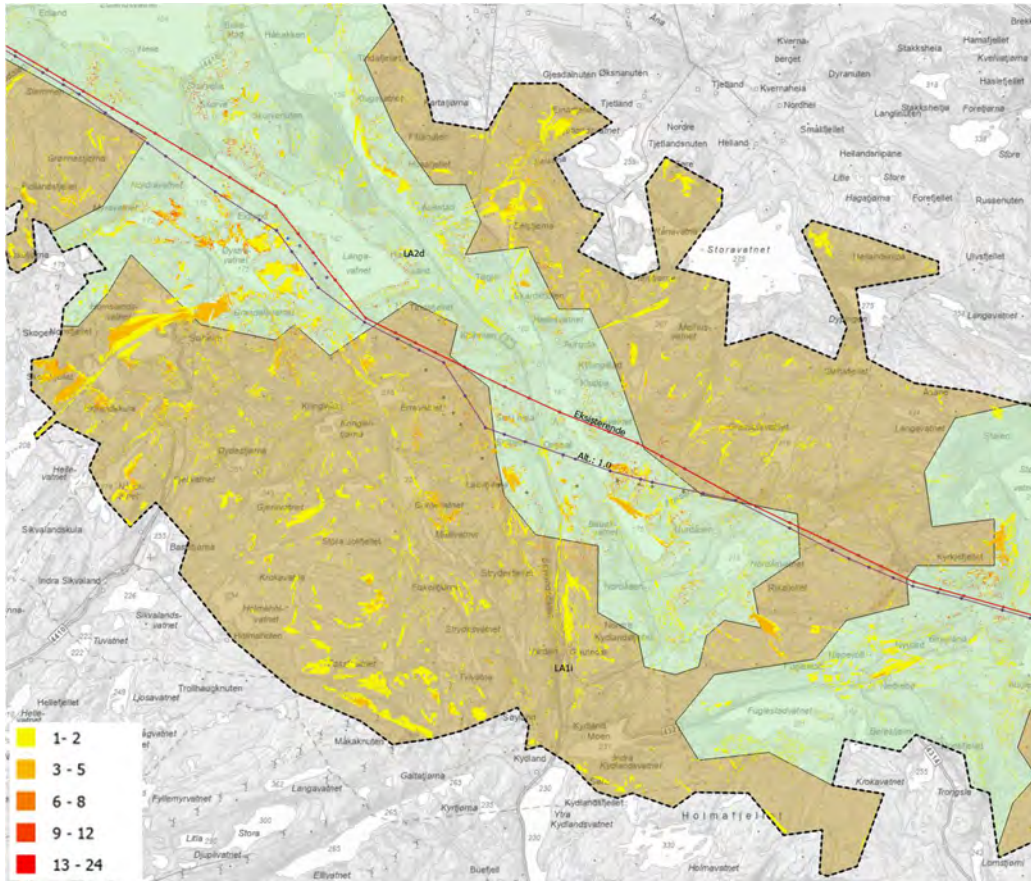

LANDSKAPSKARAKTER

Et variert ås- og fjellandskap, små- til middels kupert, med blanding av øde og relativt goldt heilandskap og frodigere områder med jordbruksdominans og stedvis skog. Variasjonen og terrengformasjonene gjør mye av delområdet uoversiktlig. Sentralt preger E39, som utvikles til 4-felt motorvei, med rasteplass/kiosk og samling gårdsbruk ved Søyland/Kydland.

Tabell 5-25. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA1i.

Verdivurdering: Delområde LA1i, - Kringlelia-Kydland-Fitjanuten							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Noe verdi <u>Natur-variasjon</u>: Noe verdi <u>Distinkte elementer</u>: Noe verdi <u>Mangfold</u>: Noe verdi <u>Særpreg</u>: Noe verdi <u>Sammenhenger</u>: Noe verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Noe verdi <u>Visuell karakter</u>: Noe verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være noe verdi.</p> <p>Begrunnelse: Delområdet er naturpreget, men der mange av landskapsrommene har menneskelige inngrep som veier eller bygninger. Det er også noen vindturbiner i delområdet. Vanlig forekommende landskap med noe særpreg. Hverdagslandskap.</p>							
Tiltakets påvirkning							
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Alt. 1.0	▲						
<p><u>Synlighet</u>: Noe forringet <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgiving</u>: Noe forringet <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som noe forringet.</p> <p>Begrunnelse: Tiltaket går i trasé tett på eksisterende gjennom delområdet. Det gir de fleste steder ubetydelig endring, men ved Nordlifjellet er et par master plassert høyere i terrenget, noe som i småkupert terreng mot vest gir økt synlighet flere kilometer borte. Tilsvarende flytting av tre master på Langafjellet-Ulvanuten-Kleivaberget, i delområde LA2d, gir økt synlighet ved Homslandsvatnet og helt opp til Skogafjellet.</p>							
Tiltakets konsekvens							
Utbyggingsalternativ	+++ /++++	+ /++	0	-	--	---	----
Alt. 1.0	▲						
Tiltaket fører til noe forringelse for delområde med noe verdi. Dette fører til ubetydelig konsekvens (0) for landskapsverdiene i delområdet.							

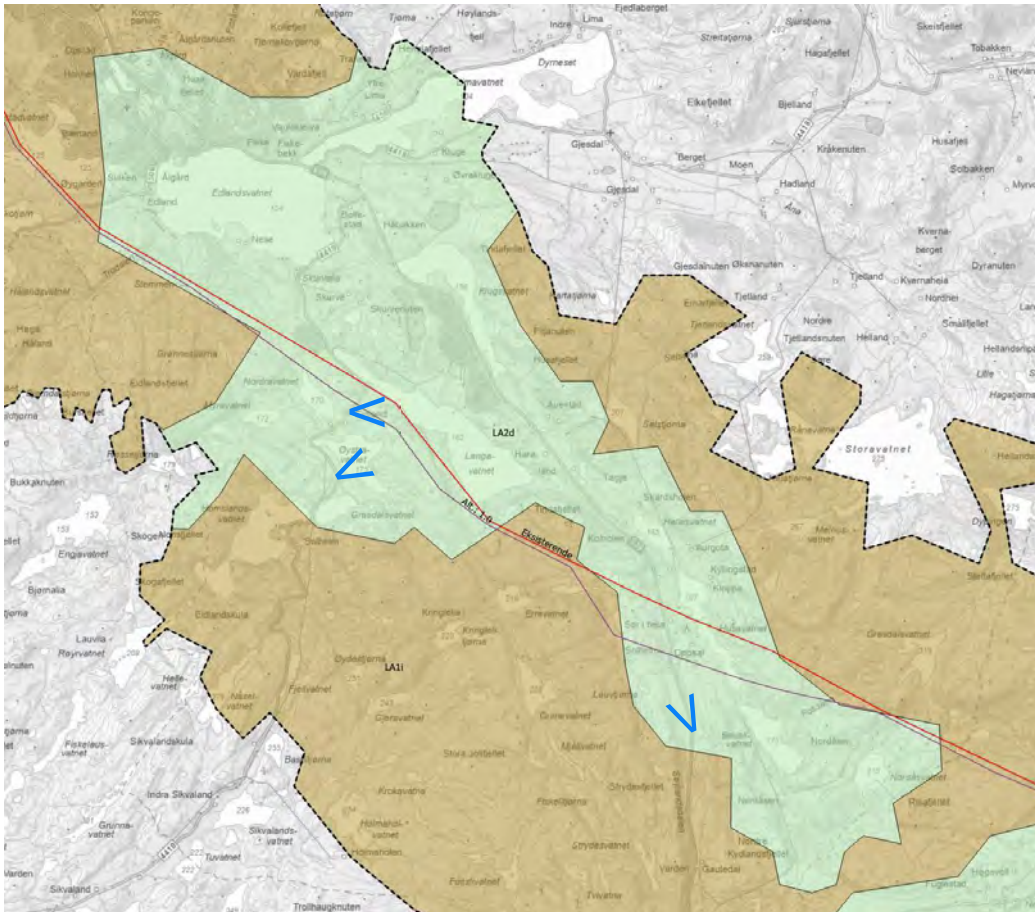

Figur 5-76: Synlighetsanalyse som viser differanse i økt synlighet fra eksisterende situasjon til nytt tiltak. Det er noen steder i delområdet som blir eksponert for master på grunn av at traseen flyttes høyere i terrenget ved Nordlifjellet og Langafjellet.

5.3.13 LA2d, Kyllingstad-Skurve-Edlandsvatnet

Avgrensing

Delområdet følger dalføret fra Nordåsen, sør for Husavatnet og Baulivatnet, og til og med Edlandsvatnet og deler av Ålgård sentrum i nord. Delområdet strekker seg utover mot vest ved Langavatnet og Øystravatnet, og mot vest ved Limavatnet.

Figur 5-77: Utsnitt fra figur 5-1 som viser delområde LA2d. Blå trakt viser punkt og sikretning for visualisering på figur 5-85, figur 5-86 og figur 5-87.

Beskrivelse

Område følger et hoveddalløp som startet øst for Søylandsdalen, men møter denne ved Oppsal. Her, ved Husavatnet ligger Kyllingstad. Videre mot nord utvider delområdet seg mot vest ved Haraland, og omfatter da en større terrengform med Langavatnet, Øystravatnet og ytterlig fire mindre vann. Skurvenuten deler da delområdet i to dalfører, før det møtes igjen nordvest for denne nuten, i Edlandsvatnet.

Nord for Edlandsvatnet ligger Ålgård sentrum, med bebyggelse helt ned i strandsonen.

E39 går langs dalføret gjennom hele delområdet. Denne veien er vedtatt oppgradert fra eksisterende 2-feltsvei til en 4-felts motorvei. Da går den delvis i ny trasé gjennom delområdet. Det tiltaket vil få stor påvirkning på delområdet, men inngår som del av nullalternativet.

Limavatnet er av Rogaland fylkeskommune definert som et «meget vakkert landskap», i rapporten Vakre landskap i Rogaland (1). Det er også registrert et verdifullt kulturlandskap i skråningen ned mot Limavatnet, helt vest for vannet, som delvis inngår i delområdet (kulturminneverdi svært verdifullt).

Figur 5-78 Det er en del dyrket mark i lavereliggende områder, med mye beitemark høyere opp. Bildet viser Nordåsen og Nordåsvatnet, sett fra veien vest for vannet.

Figur 5-79 Husavatnet ligger idyllisk midt i dalløpet, med jordbruksareal og spredt bebyggelse rundt. Her krysser eksisterende kraftledning tvers over vannet. Bildet er tatt ved Kyllingstad forsamlingshus, mot sør.

Figur 5-80 Eksisterende kraftledning passerer rett over Kyllingstad camping, og er her synlig og dominerende.

Figur 5-81 Litt nord for Husavatnet deler dallandskapet seg i to dalrom. Her vises begge, sett fra Skurvanuten mot sørvest. Langavatnet viser midt i bildet, med Tindafjellet over. Til venstre dalrom hvor E39 går, og til høyre mer småkupert landskapsrom med bl.a. Langavatnet. Øystravatnet og Nordrvatnet mellom åsdrag.

Figur 5-82 Landskapsrom ved Øystravatnet, med gardsbruk på Eidland over vannet, og vindturbin på Skurvenuten bakerst.

Figur 5-83: Helt nord i delområdet samles det til et stort, skålformet dallandskap ved Edlandsvatnet. Bildet er tatt rett over Neseskogen, vest for Edlandsvatnet, og viser vannet med deler av Ålgård sentrum til venstre. Limavatnet, som strekker seg rett fremover midt i bildet, er verdsatt som «meget vakkert landskap» i rapporten *Vakre landskap i Rogaland*.

Tabell 5-26. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA2d

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	<p>Relativt åpent, til åpent dallandskap.</p> <p>Fra Nordåsen i sør er dalen ca. 1,5 km bred, og med middels bratt sideterreng (ca. 150-200 meter høydeforskjell). Her ligger det en serie med smale vann, som er nesten sammenhengende.</p> <p>Fra Haraland deler landskapet seg opp til flere parallelle dalformer som skilles av to åsrygger. Eksisterende kraftledning går i den midterste, langs vestsiden av Langavatnet, mens E39 går på østsiden av Skurvenuten i det østre dalformen. Også her er det er vann, Klugsvatnet, som er litt mindre enn Langavatnet, men fremdeles ganske markant form i landskapet. Helt vest ligger flere vann mellom mindre åser i et dallandskap som strekker seg videre mot sørvest.</p> <p>Nord i området samles dalførene i en større og åpnere dalform, med et stort vann. Edlandsvatnet ligger langs sørsiden av Ålgård sentrum. Terrenget stiger mot sør, vest og nord, mens det mot nordvest er direkte tilknyttet Limavatnet som strekker seg langt innover mot Indre Lima.</p>	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	<p>Nordåsen og Bualivatnet fremstår som et småskala landskap helt i sør, som lukkes litt fra dallandskapet videre mot nord av Fuglafjellet. Fra og med Husavatnet og hele veien til og med Klugsvatnet er det et langstrakt dalføre, hvor litt kurvatur stopper sammenhengende siktlinjer og gir en middels skala på landskapet.</p> <p>Området vest for Skurvenuten består av et større småkupert landskapsrom som er sammenkoplet i nord hvor det er lite avstand mellom Langavatnet, Nordrvatnet og Øystravatnet.</p> <p>I nord er Edlandsvatnet og Limavatnet et stort landskapsrom med noen lange siktlinjer og med mellomstor skala.</p>	X

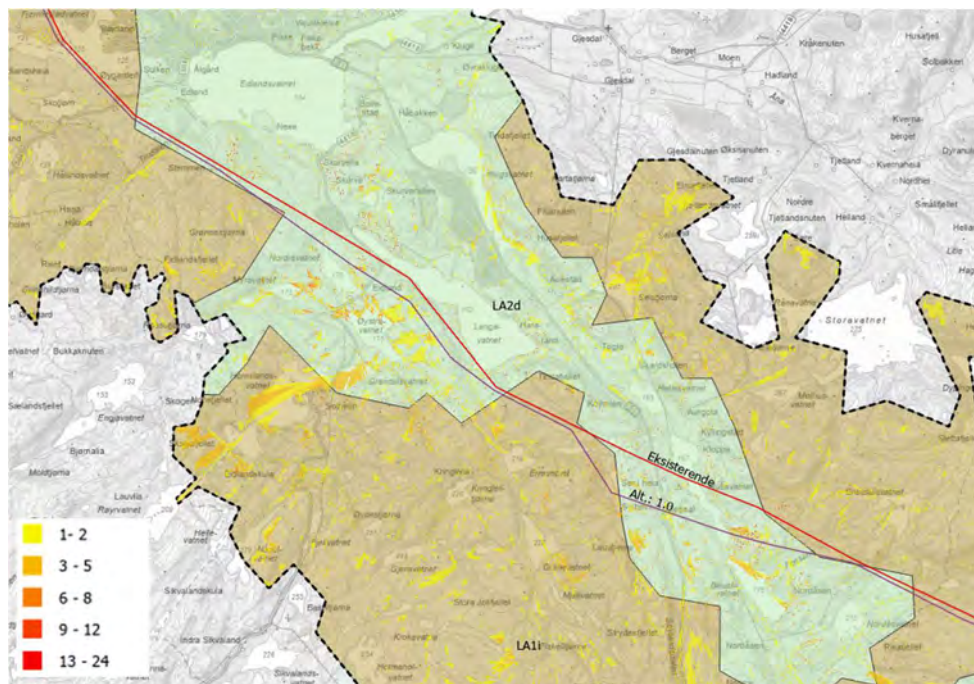

DISTINKTE NATURELEMENTER	Edlandsvatnet og Limavatnet. Limavatnet er kartlagt som meget vakkert landskap av Rogaland fylkeskommune (1).	X
NATURSAMMENHENGER	Sammenhengende vassdrag, med en serie av vann, som strekker seg fra Nordåsvatnet i sørøst til Edlandsvatnet i nordvest.	X
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Dalbunnene er dominert av jordbruksareal, der det ikke er vann. Høyere i terrenget er det heilandskap med gress og lyng, med spredt skog. Det er noen tettere skogsområder i delområdet, der Neseskogen er den største, og henger delvis sammen med et skogsområde vest for Skurvenuten.	X
AKTIVE NATURPROSESSER	Det er tegn til gjengroing i noen av heiområdene.	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Det i stor grad dyrket mark på flatere areal i delområdet. I mer kupert terreng er det mye beitemark. Det er ikke kartlagt hogstskog i delområdet, men flere større masseuttak (Skurvenuten, Berkjellsfjellet og Husafjellet) setter preg på nærområdene.	
AREALBRUK	Jordbruksareal med dyrket mark og beiteområder dekker størst areal i delområdet. Det er også en betydelig del heilandskap med lite til ingen inngrep. Helt nord i området ligger deler av Ålgård sentrum, med tett utbygging. Det er også ett næringsområder på Skurvefjell som er tettbygd. Ut over dette er det veier i alle landskapsrom, der E39 er mest markant og går gjennom hele delområdet fra sør til nord. Utvidelse av E39 til 4-felt motorvei er del av nullalternativet.	X
BEBYGGELSESPREG	Størsteparten av bebyggelsen i Ålgård er eneboligfelt. Mot sentrum er det mer tettbygdeområder med offentlige bygg, butikker og kjøpesentre, etc. Næringsområdet på Skurvefjell har store bygningshaller med næring. I resten av disse områdene er det spredtbygd med gårder og eneboliger.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	En rekke kulturminner i delområdet, hovedsakelig bosetninger og gårdsanlegg, samt rester av gårdsanlegg og fiske/fangst. På Ålgård ligger det et kraftverk langs elven fra overgangen mellom 1800- og 1900-tallet. Noen hundre meter borte ligger Ålgård kirke, bygget i 1912. Verdifullt kulturlandskap på Lima, helt vest langs Limavatnet, med tradisjonelt tett tun og mange kulturspor.	X
LANDSKAPSKARAKTER	Mest fremtredende landskapskarakter er langstrakte daler, noe splittet opp av åser og lavfjellsområder. Flere langstrakte smale vann ligger nesten sammenhengende i dalbunnene, der Edlandsvatnet skiller seg ut med en større og rundere form som bidrar til å åpne landskapet umiddelbart sør for Ålgård. Området vest for Skurvenuten skiller seg også litt ut med å ha en mindre tydelig dalform, men fremstår mer småkupert uten tydelig form.	

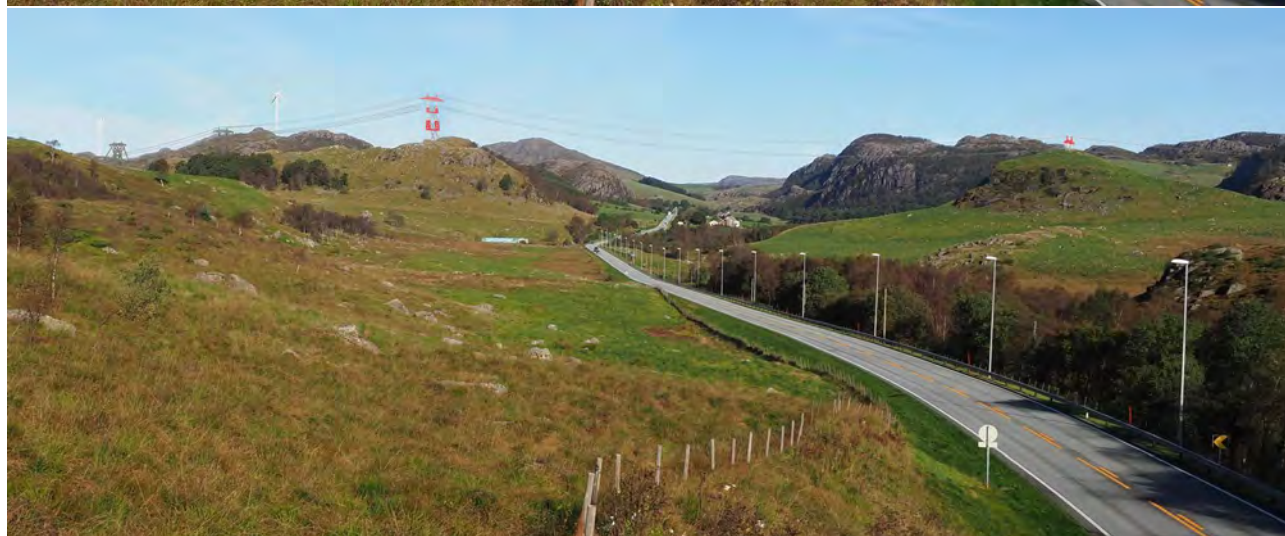
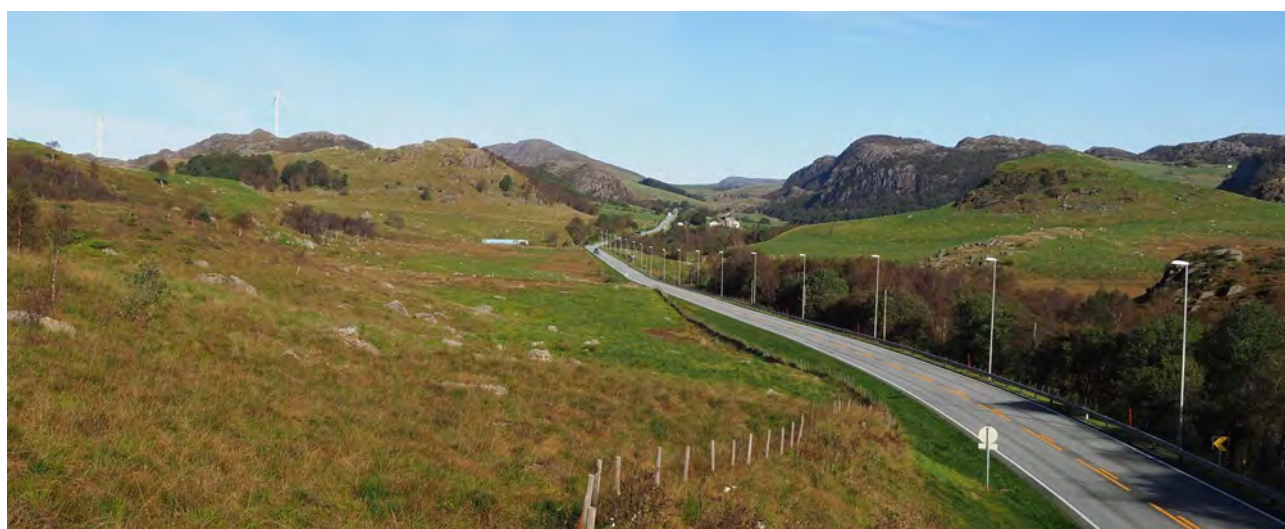

Tabell 5-27. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA2d.

Verdivurdering: Delområde LA2d, Kyllingstad-Skurve-Edlandsvatnet					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Noe verdi <u>Natur-variasjon</u>: Middels verdi <u>Distinkte elementer</u>: Middels verdi <u>Mangfold</u>: Middels verdi <u>Særpreg</u>: Noe verdi <u>Sammenhenger</u>: Noe verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Middels verdi <u>Visuell karakter</u>: Middels verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være middels verdi.</p> <p>Begrunnelse: Delområdet har naturvariasjon og flere landskapstyper, men også en god del inngrep med veier, næringsområder, masseuttak og tettbebyggelse. Edlandsvatnet og Limavatnet er blant de mer distinkte elementene med stor betydning for landskapskarakteren. Landskapet er mangfoldig og har tydelig preg av natur, friluftsliv, landbruk og kultur. Det er flere elementer som Edlandsvatnet, Kyllingstadvatnet og Neseskogen med lokal betydning for hverdagslandskapet. Landskapets visuelle fremtoning fremstår balansert, lesbart og oversiktlig.</p> <p>Limavatnet er verdsatt som «meget vakkert landskap» av Rogaland fylkeskommune (1).</p>					
Tiltakets påvirkning					
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Alt. 1.0	▲				
	<p><u>Synlighet</u>: Noe forringet <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgivning</u>: Noe forringet <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som noe forringet.</p> <p>Begrunnelse:</p> <p>Ny kraftledning følger som hovedløsning, samme trasé som eksisterende kraftledning. Over Kyllingstadvatnet, helt sør i delområdet er tiltaket lagt ca. 500 meter mot sørvest. Det gjør at den ligger lengre bort fra campingplass og hovedområde for bebyggelse, med redusert påvirkning her. Samtidig er mastepunkt midt i dalen plassert på Oppsalhammaren og Nunspigjen, noe som gir mer synlighet bl.a. for kjørende langs E39 fra sør. På grunn av store inngrep i landskap som resultat av ny E39 vurderes påvirkning nær E39 å være mindre forringende. Summen av påvirkning for dette landskapsrommet i sør er ubetydelig endret til svakt forbedret.</p> <p>Vest for Langavatnet er tiltaket plassert langs ryggen av Langafjellet, over 200 meter vest for eksisterende og over 80 høydemeter opp i terrenget. Det gir økt synlighet både øst og vest for traseen. Størst virkning blir mot vest der et større område, som tidligere var uberørt eller lite berørt, får flere synlige master i silhuett på toppen av fjelldraget. Det gir økt synlighet i brudd med omgivelsene, og bidrar til et uryddig inntrykk av landskapet.</p>				
Tiltakets konsekvens					
Utbyggingsalternativ	+++ / ++++	+ / ++	0	-	-- / ---
Alt. 1.0	▲				
	<p>Tiltaket fører til noe forringelse av delområde med middels verdi. Dette fører til noe negativ konsekvens (1-) for landskapsverdiene i delområdet.</p>				

Figur 5-84:
Synlighetsanalyse som viser differanse i økt synlighet fra eksisterende situasjon til nytt tiltak. Det er særlig områder vest i delområdet som blir eksponert for master på grunn av at traseen flyttes høyere i terrenget ved Langafjellet.

Figur 5-85: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet er fra E39 ved Hamrane, nordover mot tiltaket. Her vil alt. 1.0 bli mer synlig enn eksisterende som ligger bak Nunspigjen (til venstre) og Oppsalhammaren (til høyre). Ombygging av E39 til 4-felts motorveg er del av nullalternativ og gjør at påvirkningen fra kraftledning vil bli mindre markant.

Figur 5-86: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet er fra fv. 4410 vest for Øystravatnet, og viser tiltaket over Langafjellet–Kleivaberget. Nytt tiltak høyt langs fjellryggen gir økt synlighet og master i silhuett mot horisont.

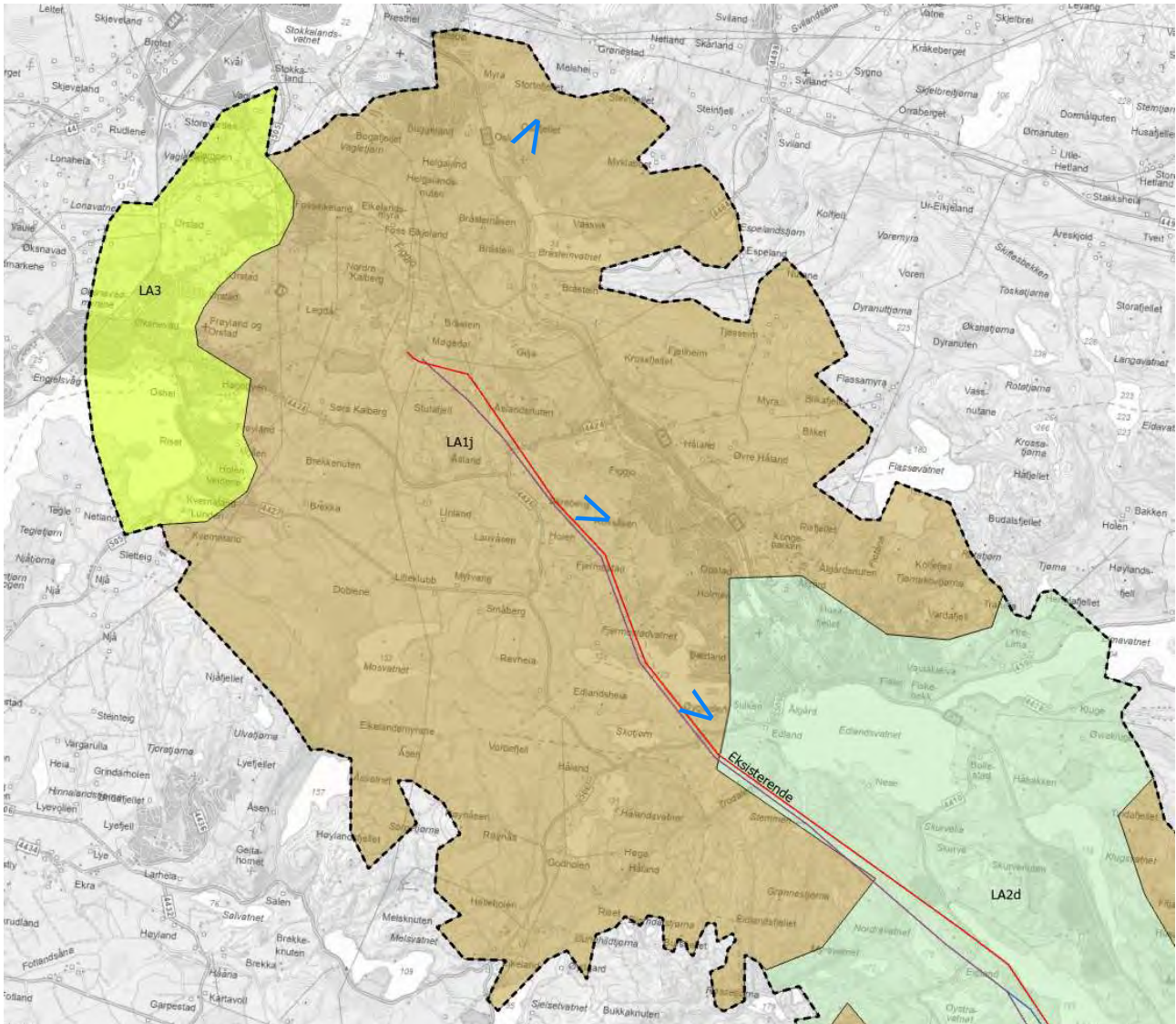

Figur 5-87: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet er fra fv. 4410 ved Eidland, og viser tiltaket over Kleivaberget. Nytt tiltak høyt langs fjellryggen gir økt synlighet og master i silhuett mot horisont sammenlignet med eksisterende som følger landskapsformasjon nede til venstre i bildet.

5.3.14 LA1j, Edlandsfjellet-Fjermestad-Bråstein

Avgrensing

Delområdet avgrenses i sør mot dallandskapet (LA2d) hvor Edlandsvatnet, Limavatnet og Langavatnet ligger. I nord møter delområde slettelandskapet på Jæren. Ved Frøylandsvatnet og Stokkalandsvatnet.

Figur 5-88: Utsnitt fra figur 5-1 som viser delområde LA1j. Blå trakt viser punkt og siktretning for visualisering på figur 5-94, figur 5-95 og figur 5-96.

Beskrivelse

Delområdet består delvis av kuperte ås- og fjellandskap, med noe heilandskap, men har også grunne daler. Hele området ligger under skoggrensen og har tydelig jordbruksdominans, både dyrka mark og beiteareal. Det er større områder med tett bebyggelse, bl.a. Figgjo og deler av Ålgård.

Det er noen skogsområder, men generelt er det et åpent landskap med lange siktlinjer, eventuelt spredt vegetasjon. Opplevelsen av det åpne landskapet forsterkes ytterligere i nordvest, der delområdet nærmer seg slettelandskapet på Jæren. Fra Åslandsnuten, Rossåsen eller Edlandsfjellet, og områdene rundt, er det vidstrakt utsyn utover Jæren og Nordsjøen.

Dette kuperte landskapet har også flere vann og vassdrag som Fjermestadvatnet, Mosvatnet og Figgjovassdraget som setter sitt preg.

Bråsteinsnuten, som ligger nordøst for Fagrafjell kraftstasjon er av Rogaland fylkeskommune definert som et «meget vakre landskap», i rapporten Vakre landskap i Rogaland (1). Også Åslandsnuten, rett sørøst for stasjonen, er kartlagt i rapporten og gitt verdien «vakre landskap». Tiltaket passerer gjennom dette området. Helt øst i delområdet, nord for Edlandsvatnet, er det registrert et verdifullt kulturlandskap i skråningen fra Limavatnet og opp til Flassvatnet, som delvis inngår i delområdet (kulturminneverdi svært verdifullt).

Figur 5-89: Her viser noe av variasjonene i dette kupert ås- og fjellandskapet. Boligfelt på Ålgård viser til venstre, liggende ved Øygårdsvatnet. Fremfor og bak viser jordbrukslandskap med dyrket mark og mye beiteareal. Det er også områder med skog og fjelltopper med bart fjell.

Figur 5-90: Bildet viser et av de større skogsområdene i delområdet, Hålandsskogen, med Hålandsvatnet til venstre. Eksisterende kraftledning går på tvers midt i bildet. Bildet er tatt mot nord fra Høgahålandsvegen

Figur 5-91: Delområdet grenser mot slettelandskapet på Jæren, og flere steder mot nord og vest åpner landskapet i delområdet seg med lange siktlinjer og storlagen utsikt mot Jæren og Nordsjøen utenfor. Bildet er tatt fra Rossåsen mot nord-nordvest, med Åslandsnuten midt i, og deler av bebyggelsen i Sandnes bak til høyre.

Figur 5-92: Østre del av området har småkupert terreng, domineres av jordbruk, avbrutt av skogkledde knauser og bebyggelse. Bildet er tatt mot øst-nordøst fra Rossåsen og viser nordligste del av tettstedet Figgjo ned til venstre.

Figur 5-93: Nord i delområdet er et skogs- og naturområde, innblandet jordbruk. Bogafjell vises midt i bildet, og Kvåle næringspark bak til venstre. Figgjoelva renner sentralt i landskapsrommet og er et definerende landskapselement. Bildet er tatt fra Åslandsnuten retning nord-nordvest.

Tabell 5-28. Beskrivelse av landskapskarakter i delområde LA1j

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	<p>Ås- og fjellandskap. Delvis småkupert til middels kupert i sør og øst, og delvis dalformet ås- og fjellandskap. Delområdet domineres av høydedrag nordover fra Edlandsvatnet, med bl.a. Rossåsen og Åslandsnuten. Fjellknausene står tydelig opp fra landskapet rundt, med mye bart berg i høyere områder.</p> <p>Det er et dalområde på hver side av høydedraget. Området i vest er slakere og går over i et småkupert åslandskap, og utenfor influensområdets avgrensning videre mot slettelandskapet på Jæren. På østsiden ligger et brattere og trangere dalføre hvor Figgjoelva renner forbi tettstedet Figgjo. Videre mot øst er det et middels kupert åslandskap som fortsetter helt til Høgsfjorden.</p> <p>Nordvest for delområdet er det en brå overgang til slettelandskapet på Jæren. Det gir storslått utsikt hit og til Nordsjøen utenfor fra utsiktspunkt som f.eks. Åslandsnuten.</p> <p>Figgjoelva er en viktig vannforbindelse i delområdet. I tillegg ligger det flere middels store vann sør og vest i delområdet som Øygårdsvatnet, Hålandsvatnet og Frøylandsvatnet.</p>	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	<p>Blanding av dalformet landskap og ås- fjellandskap gir en viss dimensjon, og mellomstor til stor skala, til landskapsrommene i delområdet. Særlig dalføret med Figgjoelva er tydelig avgrenset. Dalområdet på vestsiden er større og går over i et småkupert åslandskap med mindre definert, og mer lokale landskapsrom.</p>	X

	Fra høydedrag og topper åpner landskapet seg mot det uendelige og får en stor skala.	
DISTINKTE NATURELEMENTER	Rossåsen, Åslandsnuten og Bråsteinsnuten, midt i overgangen fra åser og fjell, til slettelandskap og sjø. Figgjoelva er også et fremtredende element som har nasjonal betydning.	X
NATURSAMMENHENGER	Delområdet landskapstyper fortsetter videre mot sørvest i småkupert ås- og fjellandskap, og mot nordøst i middels kupert ås- og fjellandskap. Figgjoelva starter i Edlandsvatnet, rett sørøst for delområdet, og fortsetter mot nordvest over Jæren og ut til Nordsjøen.	
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Det er sammenhengende vegetasjonsdekket i store deler av delområdet, med unntak av noen bare knauser og fjell. Her er overvekt av jordbruksareal, omtrent likt delt mellom dyrket mark og beiteområder. Det er også flere skogsområder, både mindre areal og større sammenhengende områder som Hålandsskogen og Melsheia. Ut over dette er det en god del markområder som er gress- og lyngdekket hei.	X
AKTIVE NATURPROSESSER	Det pågår også flere steder i delområdet gjengroing av heiområder som tidligere har hatt lite trær.	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Tydelig jordbruksdominans i store deler av delområdet, både dyrket mark og beiteområde. Mest fremtredende sørvest og nordøst, men synlig i hele området. Figgjoelva er en av Norges 10–15 største lakseelver. Mye friluftslivsaktivitet flere steder i delområdet.	X
AREALBRUK	Boligområder nord og vest på Ålgård inngår i delområdet, sammen med hele tettstedet Figgjo. Det gir en betydelig andel tettsteds- og boligarealer. Det er også tett marmorering av gårdsbruk i resten av delområdet, og frittstående eneboliger. E39 går gjennom delområdet, langs Figgjoelva, og det går også flere fylkesveger på kryss og tvers, i tillegg til lokale veier og gårdsveier. Selv om store områder er brukt til landbruk, så står det igjen en del natur- og friområder. Mange av disse er mye brukt til friluftsliv og rekreasjon.	X
BEBYGGELSESPREG	Tettbebygde områder på Ålgård og Figgjo, mens det er spredt gårdsbebyggelse og spredte eneboliger langs veinettet i resten av delområdet.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Svært mange registrerte kulturminner i delområdet, særlig knyttet til tidlig gårdsdrift. Vest for Figgjoelva går en nedlagt jernbanelinje, Ålgårdbanen, som i dag ligger synlig med skinnegang, og kan brukes til turgåing eller dresin. Det er også synlige forsvarsanlegg etter 2. verdenskrig. Verdifullt kulturlandskap på Lima, helt vest langs Limavatnet, med tradisjonelt tett tun og mange kulturspor. En rekke steder har stor verdi som utfartsområder og turmål for friluftsliv, både lokalt og for hele regionen. Øygårdsvatnet,	X

	Hålandsskogen, Rossåsen, Åslandsnuten, Bråsteinsnuten, sammen med Oslifjellet helt i nord.	
<p>LANDSKAPSKARAKTER</p> <p>Et variert ås- og fjellandskap, med middels store landskapsrom definert og avgrenset av høydrag rundt. Tydelig jordbruksdominans, men også preget av tettsteder og boligbebyggelse. Mellomstore vann og varierende vegetasjon er formdannende komponenter. Overgangen mot slettelandskap mot nordvest, med åpenbaringen høyereliggende områder gir til storskala landskap med uendelige siktlinjer, er et svært viktig element i landskapet.</p>		

Tabell 5-29. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA1j.

Verdivurdering: Delområde LA1j, - Edlandsfjellet-Fjermestad-Bråstein						
Uten betydning	Noe verdi		Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲						
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Noe verdi <u>Natur-variasjon</u>: Stor verdi <u>Distinkte elementer</u>: Middels verdi <u>Mangfold</u>: Stor verdi <u>Særpreget</u>: Middels verdi <u>Sammenhenger</u>: Middels verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Middels verdi <u>Visuell karakter</u>: Middels verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være stor verdi.</p> <p>Begrunnelse: Delområdet har stor naturvariasjon over korte avstander og er svært mangfoldig. Det har distinkte element som har stor betydning for landskapskarakteren, er særpreget og har sammenhenger mellom elementer som er viktige i regional sammenheng.</p>						
Tiltakets påvirkning						
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet	
Alt. 1.0	▲					
<p><u>Synlighet</u>: Ubetydelig endret <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgivning</u>: Ubetydelig endring <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som ubetydelig endring</p> <p>Begrunnelse: Tiltaket går i trasé tett på eksisterende gjennom delområdet. Det gir små og ubetydelige endringer i synligheten til tiltaket.</p>						
Tiltakets konsekvens						
Utbyggingsalternativ	+++ / ++++	+ / ++	0	-	--	---
Alt. 1.0	▲					
<p>Tiltaket fører til ubetydelig endring for delområde med stor verdi. Dette fører til ubetydelig konsekvens (0) for landskapsverdiene i delområdet.</p>						

Figur 5-94: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet er tatt sør for Øygardsvatnet, og viser tiltaket over vannet og videre over Askoberg. Tiltaket følger tilnærmet samme trasé som eksisterende og får liten til ingen endring av synlighet, skala etc.

Figur 5-95: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet er tatt fra Rossåsen, og viser tiltaket nordvestover mellom Åslandsnuten (til høyre) og Stutafjell (midt i bildet). Tiltaket følger samme trasé som eksisterende og har samme synlighet og skala.

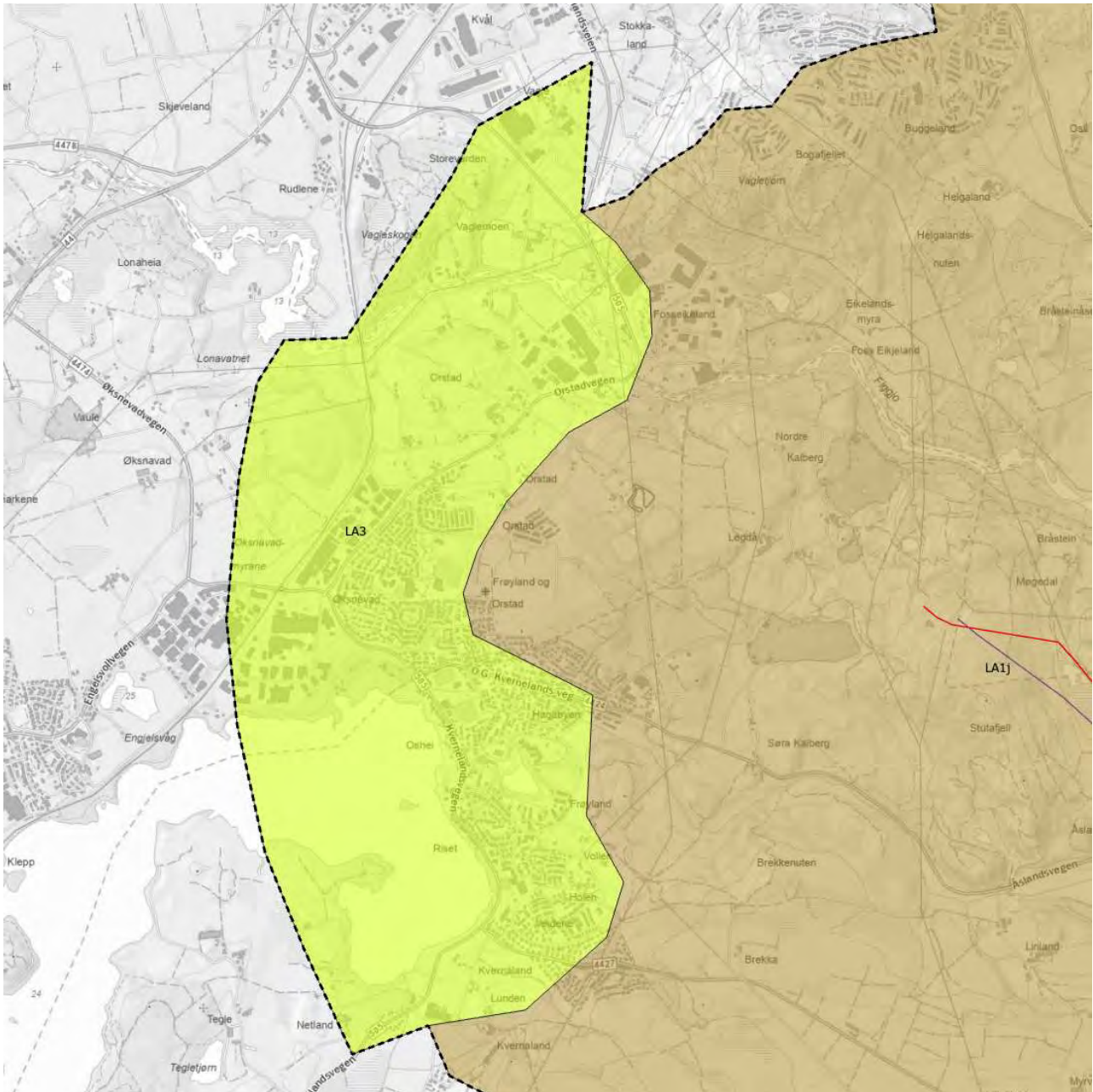

Figur 5-96: Nederst en fotovisualisering av tiltaket, og øverst bilde fra samme sted slik det ser ut i dag. Bildet er tatt fra Oslifjellet i Melsheia, og viser Åslandsnuten og tiltaket til høyre for denne, på fremsiden av Stutafjell, inn til Fagrafjell trafostasjon. Tiltaket følger tilnærmet samme trasé som eksisterende og vurderes å gi uendret virkning for synlighet og skala.

5.3.15 LA3, Orstad-Kverneland

Avgrensing

Delområdet inkluderer østre del av Frøylandsvatnet, med det sammenhengende tettstedet Orstad-Øksnevad-Kverneland. Delområdet avgrenses mot øst til ås- og fjellandskapet som stiger opp Brekkenuten, Stutafjell og Rabnafjellet. Mot vest går fortsetter slettelandskapet utover Jæren, men avgrenses av influensområdets utstrekning.

Figur 5-97: Utsnitt fra figur 5-1 som viser delområde LA3.

Beskrivelse

Del av slettelandskapet på Jæren, i overgangen til ås- og fjellandskapet mot øst. Den sammenhengende tettstedsutviklingen som preger området ligger i stor grad i hellingen opp fra vannet, mot der landskapet endrer karakter mot åser og heier.

Både Frøylandsvatnet med randsone, og nedre del av Figgjoelva med randsone (vest for jernbanen), er av Rogaland fylkeskommune definert som et «meget vakkert landskap», i rapporten Vakre landskap i Rogaland (1).

Figur 5-98: Frøylandsvatnet er det dominerende landskapselementet i delområdet. Tettstedsbebyggelsen på Orstad/Frøyland ligger helt ned til vannet, og mye av boligområdene ligger i skråning vendt mot dette.

Figur 5-99: Det er et større næringsområde i delområdet der jordbruksredskaps-fabrikken Kverneland har en sentral plassering, også i bygdas historie.

Figur 5-100: Delområdet er del av innlandsslettelandskapet som utgjør Jæren. Svakt duvende jordbrukslandskap er et karakteristisk og gjenkjennelig trekk.

Tabell 5-30: Beskrivelse av landskapskarakterer i delområde LA3

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
GEOLOGI, LANDFORMER OG VANNFOREKOMSTER	<p>Hele den sørlige delen av delområdet er preget av et svakt skålformet landskap, med Frøylandsvatnet i bunn. Nord i delområdet er landformen litt løsrevet fra Frøylandsvatnet og heller etter hvert svakt ned mot Figgjoelven og landformen den definerer. Mot øst hever landskapet seg og går i randsonen til delområdet over mot grunne dalformer i et ås- og fjellandskap.</p> <p>Lonavatnet (del av Figgjoelva) i kanten av delområdet er naturreservat med vern som våtmark</p>	X
ROMLIGE FORHOLD OG SKALA	<p>Sørlige del av delområdet defineres av Frøylandsvatnet. Det er et stort og åpent rom med mellomstor skala, selv om terrengstigningen mot øst hever horisonten noe. Det samme gjør et område vest for vannet, som er småkupert ås-landskap som er uvanlig kupert for slettelandskapet på Jæren.</p> <p>Nord for Øksnavad åpner landskapet seg enda mer mot slettelandskapet i vest, med stor overordnet skala. Det gir rom for at de små konturene i landskapet danner mindre og vekslende rom sammen med vegetasjon.</p>	X
DISTINKTE NATURELEMENTER	Frøylandsvatnet og Figgjoelva. Begge to er kartlagt som meget vakre landskap av Rogaland fylkeskommune (1).	X

NATURSAMMENHENGER	Del av slettelandskapet som strekker seg langt utover Jæren. Røylandsvatnet og Figgjoelva er også blå strukturer som knytter sammenhenger mot tilgrensende områder.	X
VEGETASJONSDEKKE OG VEGETASJONSBRUK	Utenfor tettstedsområdene er det jordbruksarealer som er dominerende.	X
AKTIVE NATURPROSESSER	-	
JORD- OG SKOGBRUK, TAMREINDRIFT, FISKE OG ANNEN UTMARKSBRUK	Tydelig jordbruksdominans i ubebygde deler av delområdet, mest dyrket mark, men også innmarksbeite.	
AREALBRUK	Tettstedsområdet har mye boliger, i tillegg til tettstedsfunksjoner med skoler, idrettsområder og sentrum med butikker. Det er også et større næringsområde som preger området vest og nord i det bebygde området. Disse områdene ligger ut mot jordbruksarealer. I tillegg til veier går det også en jernbanelinje gjennom delområdet.	
BEBYGGELSESPREG	Utviklet tettsted med sentrum og alle vanlige funksjoner. Boliger ligger opp i sidene rundt sentrum, og har ofte utsikt ut mot vannet. De gamle industrilokalene til Kverneland Group (produsent av jordbruksredskap) er fremdeles synlige og markante blant næringsbebyggelsen på Øksnevad.	
HISTORIE OG STEDSIDENTITET	Mange eksisterende og fjernede kulturminner i området. Mest fremtredende er et større område ved Frøyland/Orstad kirke som har en rekke registreringer av rydninger og gårdsanlegg, samt gravminner fra jernalderen. Område har også en sterk stedsidentitet knyttet til industri til jordbruket, med Kverneland group som har hatt sitt utspring og produksjon her siden slutten av 1800-tallet.	X
LANDSKAPSKARAKTER Frøylandsvatnet er et av få store vann på Låg-Jæren, og størrelsen gjør det til et dominerende landskapselement som har stor betydning for landskapskarakteren. Rundt vannet er det sammenhengende strandsone av løsmasser som gir en myk overgang mellom land og vann. Tettstedet Orstad-Kverneland har tett tilhørighet til vannet, men størrelsen på sentrum- og boligområdene gjør at en flere steder mister kontakten med vannet. Overgangen mot nord er mot et tydeligere jordbrukslandskap, ikke preget av vannet. Selv om Figgjoelva også er et viktig landskapselement er det ikke like dominerende for omgivelsene som det Frøylandsvatnet er.		

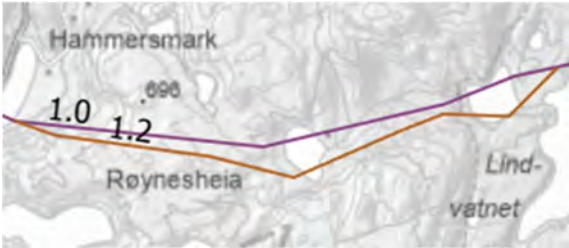
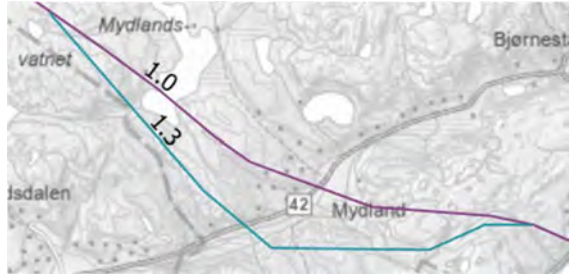
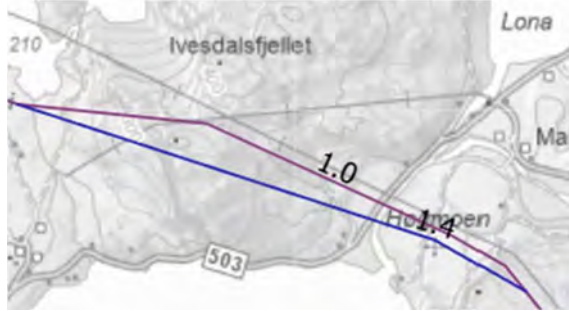

Tabell 5-31. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområde LA3.

Verdivurdering: Delområde LA3, Orstad-Kverneland						
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi		
▲						
<p><u>Inngrepsgrad</u>: Noe verdi <u>Natur-variasjon</u>: Stor verdi <u>Distinkte elementer</u>: Stor verdi <u>Mangfold</u>: Middels verdi <u>Særpreg</u>: Middels verdi <u>Sammenhenger</u>: Middels verdi <u>Tilhørighet/identitet</u>: Middels verdi <u>Visuell karakter</u>: Middels verdi</p> <p>Verdien av delområdet vurderes til å være stor verdi. Begrunnelse: Delområdet har stor naturvariasjon over korte avstander og er svært mangfoldig og domineres av distinkte elementer, først og fremst Frøylandsvatnet, men også Figgjoelva. Begge er kartlagt og verdsatt som meget vakre landskap av Rogaland fylkeskommune (1).</p>						
Tiltakets påvirkning						
Utbyggingsalternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet	
Alt. 1.0	▲					
<p><u>Synlighet</u>: Ubetydelig endring <u>Fragmentering</u>: Ubetydelig endring <u>Skala</u>: Ubetydelig endring <u>Formgivning</u>: Ubetydelig endring <u>Tilhørighet/identitet</u>: Ubetydelig endring</p> <p>Påvirkningen av tiltaket vurderes som ubetydelig endring Begrunnelse: Tiltaket følger tett på traseen til eksisterende kraftledning. Delområdet ligger også ca. 2 km vest for tiltakets endepunkt ved Fagrafjell trafostasjon. Tiltaket vil være synlig fra deler av delområdet, men det er liten til ingen endring i påvirkning fra eksisterende situasjon.</p>						
Tiltakets konsekvens						
Utbyggingsalternativ	+++ /++++	+ /++	0	-	-- /---	----
Alt. 1.0	▲					
<p>Tiltaket fører til ubetydelig endring for delområde med stor verdi. Dette fører til ubetydelig konsekvens (0) for landskapsverdiene i delområdet.</p>						

5.3.16 Vurdering av alternativer mot hovedalternativet

I tabell 5-32 er variant 1.1-1.6 sammenlignet med 1.0 på samme delstrekning. Vurderingene er basert på forenklet skala i tabell 2-1.

Tabell 5-32. Vurdering av variant 1.1-1.6 mot respektive delstrekning av 1.0 (lilla)

Delstrekninger	Variante	Vurdering av variantene mot 1.0	Variantvurdering
	Del av 1.0	Går gjennom LA1a og LA2a. 1.0 gir 1- for LA1a, og 1- for LA2a.	
	1.1	Variante 1.1 går lengre sørover langs Slettehei og får økt synlighet i LA1a. Endringen gjør at blir litt endringer i synlighet fra LA2a, men antall master som er synlige i silhuett er omtrent tilsvarende. En større del av Sirdalsvannet, sørover, får også sikt til master øst for vannet.	1.1 er litt dårligere enn 1.0
	Del av 1.0	Går gjennom LA2a og LA1b, med ubetydelig endring.	
	1.2	Variante 1.2 følger landskapsformer bedre og er mindre visuelt fremtredende fra Lindavatnet til Lindtjørn. Videre vestover følger 1.2 en litt mer synlig trasé, med noe økt synlighet. Samlet gir 1.2 lik konsekvens som 1.0	
	Del av 1.0	Går gjennom LA2a, LA1c og LA1d. 1.0 gir 1- for LA1c og LA1d, men ubetydelig konsekvens for LA2a.	
	1.3	Variante 1.3 har uendret påvirkning for alle delområdene.	
	Del av 1.0	Går gjennom LA2c, med 1- i konsekvens.	
	1.4	Variante 1.4 følger en mer synlig trasé, bl.a. sett fra Ivesdal kirke, med flere master i silhuett mot horisont.	1.4 er litt dårligere enn 1.0
	Del av 1.0	Går gjennom LA2d og LA1i med ubetydelig konsekvens.	
	1.5	Variante er litt mindre synlig og forstyrrende gjennom LA2d, særlig fra Kyllingstad, med boliger, forsamlingshus og campingplass. Litt økt synlighet vestover i LA1i (som ha noe verdi). Vurderes samlet som litt bedre enn 1.0.	1.5 er litt bedre enn 1.0

	Del av 1.0	Går gjennom LA2d, og påvirker også LA1i, begge med noe forringelse.	
	1.6	Master i varianten flyttet fra toppen av Langafjellet og Ulvanuten og ned på Langvåssheia. Der følger den terrengformasjonen, men med mindre synlighet både for LA2d og LA1i.	1.6 er litt bedre enn 1.0

5.4 Midlertidige virkninger

Tema landskap omhandler de permanente virkningene for landskapet i driftsfasen for tiltaket. De midlertidige inngrepene i anleggsperioden vektlegges derfor ikke i denne utredningen.

I perioder vil utbyggingen gi inngrep som vil framstå som sår i landskapet og som vil ha betydelig nærvirkning for berørte områder. Omfanget av virkninger vil imidlertid variere gjennom byggeperioden.

I områder med skog vil det etableres et nytt ryddebelte til tiltaket. Etter at eksisterende kraftledning er plukket ned vil det kunne gå mange år før vegetasjon er tilgrodd. Det gjelder også tilgroing etter midlertidig anleggstrafikk o.l.

6 Trinn 2: Konsekvens av alternativer

6.1 Sammenstilling av konsekvenser

Sammenstilling av konsekvenser for ulike alternativer er vist i tabell 6-1.

Tabell 6-1. Oppsummering av varige konsekvenser for landskap for delområder og samlet for hele strekningen. Til venstre sammenlignes hovedalternativet 1.0 med nullalternativet. Til høyre vurderes variantene av 1.0 på delstrekningene. Virkninger i anleggsfasen inngår ikke i tabellen.

Delområder	Alt. 0	Alt. 1.0	Variantvurdering								
			1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6			
LA1a	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)	■	■	■	■	■	■	■		
LA2a	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)									
LA1b	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)									
LA1c	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)									
LA1d	Ingen konsekvens	Middels negativ konsekvens (2-)	■	■	■	■	■	■	■		
LA2b	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)									
LA1e	Ingen konsekvens	Middels negativ konsekvens (2-)									
LA2c	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)								■	
LA1f	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)									
LA1g	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)									
LA1h	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)									
LA1i	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)								■	■
LA2d	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens (1-)								■	■
LA1j	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)									

LA3	Ingen konsekvens	Ubetydelig endring (0)						
Samlet konsekvens	Ingen konsekvens	Noe negativ konsekvens	Litt dårligere	Lik	Lik	Litt dårligere	Litt bedre	Litt bedre
Begrunnelse for samlet konsekvensgrad		Tiltaket har klar overvekt av delområder med noe negativ (1-) eller ubetydelig konsekvens (0), noe som samsvarer godt med samlet konsekvens på noe negativ. Det er mulig med inntil to delområder med middels negativ konsekvens (2-), som er tilfelle for alt. 1.0. Begge delområdene med middels negativ konsekvens (2-) er gitt middels verdi, uten at kartleggingen har funnet noen spesielt hensyns som bør vektlegges ytterligere.	Økt synlighet for LA1a og LA2a			Økt synlighet med silhuettvirkning for LA2c	Noe lavere synlighet for viktige områder i LA2d	Lavere synlighet for LA1i og LA2d
Rangering	1	2						

6.1.1 Nasjonale miljømål

Det er jf. Miljøstatus.no fastsatt 24 mål for miljøet av Klima- og miljødepartementet, fordelt på 6 ulike områder. Disse 6 områdene er:

- Naturmangfold
- Kulturminner og kulturmiljø
- Friluftsliv
- Forurensning
- Klima
- Polarområdene

Det er ikke utnevnt noen egne miljømål for landskap, men landskap inngår likevel som del av flere av miljømålene. Følgende er vurdert å være de viktigste miljømålene tilknyttet tema landskap:

- Miljømål 1.3 (Naturmangfold) Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner
- Miljømål 2.2 (Kulturminner og kulturmiljø) Kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging
- Miljømål 2.3 (Kulturminner og kulturmiljø) Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk.
- Miljømål 3.1 (Friluftsliv) Friluftslivets posisjon skal tas vare på og utvikles videre gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle.

For mer info om miljømålene tilknyttet naturmangfold, kulturminner og kulturmiljø og friluftsliv, se fagrapportene for disse temaene. Tiltaket vil ikke være i konflikt med nasjonale miljømål.

6.1.2 Miljøverdier av nasjonal eller vesentlig regional verdi

Rundskrivet Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis, T-2/16, gir en tematisk gjennomgang av de særlig viktige nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet som skal legges til grunn ved vurdering av planforslag og tiltak og innsigelser mot disse. Rundskrivet er ikke en uttømmende gjennomgang av alle forhold som kan gi grunnlag for innsigelse på miljøområdet.

Jf. rundskrivets kapittel 3.9 skal innsigelse vurderes når planforslaget er i konflikt med følgende punkter:

- Verdensarvområder (Bergstaden Røros, Vegaøyan, Vestnorsk fjordlandskap – Geirangerfjorden, Nærøyfjorden og Industriarven Rjukan-Notodden).
- Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA), jf. kartlag i Askeladden. Nasjonale kulturhistoriske bymiljøer, jf. NB!-registeret.
- Helhetlige kulturlandskap av nasjonal eller vesentlig regional interesse, herunder utvalgte kulturlandskap i jordbruket, jf. Naturbase.
- Landskap kartlagt etter NiN av nasjonal eller vesentlig regional verdi, der slik verdsetting foreligger.
- Landskap der de samlede kulturhistoriske verdiene og naturmangfoldverdiene vurderes å utgjøre en miljøverdi av nasjonal eller vesentlig regional interesse.

Tiltaket vil ikke være i konflikt med noen av disse interessene. Det krysser et kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (Ørdsdalen – Kvitlen), men er her vurdert å gi ubetydelig endring.

6.2 Rangering av alternativer

Nullalternativet fremstår klart som det beste alternativet (rangeres som nr. 1). Det har ingen negative konsekvenser, mens alternativ 1.0 (rangeres som nr. 2) har negativ konsekvens for 10 av 15 delområder, der to av dem har middels negativ konsekvens og 8 av dem har noe negativ konsekvens. Det er ingen delområder som får positiv konsekvens.

To av variantene som er vurdert gjør tiltaket litt dårligere, mens to gjør det litt bedre. De siste gir ikke endringer fra hovedalternativ. Valg av varianter påvirker ikke samlet rangering, selv om det kan gjøre alternativ 1.0 litt bedre for landskap.

Det er i hovedsak strekninger der nytt tiltak er flyttes høyere i terrenget, med økt synlighet og steder med silhuettvirkninger, som gir samlet negativ konsekvens for landskap sammenlignet med nullalternativet.

6.3 Ytterligere skadebegrensende tiltak

Begrensning inngrep

Nødvendig bredde på ryddebeltet bør vurderes for å unngå unødig hogging og fremheving av traséen. En bevisst behandling av vegetasjonen langs ledningen bør ivaretas gjennom skjøtselsplaner for rydding og ved avtaler med skogeiere.

For permanente og midlertidige anleggsdeler er det viktig å begrense permanente sår som skjæringer og fyllinger. Veitraséer kan eksempelvis stikkes på stedet der topografi og vegetasjon kan være utfordrende.

I den grad det brukes helikopter for å ta seg til mastepunkt med større avstand fra eksisterende veinett unngås nye inngrep eller sår i terrenget som følge av denne transporten.

Ved å borre for fundament til mastene begrenses inngrepene lokalt ved mastepunktene.

Topografi- og landskapstilpasning

På steder der kraftledningen kan bli dominerende mot horisonten eller andre sårbare elementer bør linjeføringen legges slik at den best mulig underordner seg landskapet og blir minst mulig synlig.

Konsekvensene fra tiltaket kommer i stor grad av at nytt tiltak er flyttet opp i terrenget, med betydelig økt synlighet selv om avstanden til eksisterende kan være relativt liten. Kun mindre justeringer av trasé og mastepunkt vil bidra til å redusere synlighet, og dermed konsekvens. Effekten vil være særlig stor ved å justere trasé mellom Mydland og Juvvatnet, på Storafjellet, ved Sandlinuten og ved å velge variant 1.6.

Fargesetting av master, ledninger og isolatorer

Fargesetting av master, ledninger og isolatorer kan være aktuelt i mindre landskapsrom og ved nærføring i skogbevakste områder. Hvilke master som bør farges, vurderes i den videre prosjekteringen av anlegget.

Plasseringen av mastene i forhold til topografi, vegetasjon, eksponering, eksisterende anlegg og nærliggende funksjoner kan være avgjørende for hvordan de oppfattes.

Valg av mastetype bør også sees opp mot landskapstype. I dette landskapet som veksler mellom kupert ås- og fjellandskap med lite vegetasjon, til skog, jordbruk og åpne vann, vil valg av andre mastetyper enn den industrielle preget som følger med fagverksmaster i stål gi lavere synlighet flere steder.

Matting av linene kan ha stor betydning for å unngå kraftige linereflekser over store avstander. Matting vil skje naturlig over en 3-5 års periode.

Kompositisolatorer reflekterer mindre og vil dempe inntrykket, og ses derfor som et tiltak som vil ha større effekt over tid. Det at kompositisolatorene ikke er gjennomsiktige, som glassisolatorene, gjør det derimot vanskeligere å oppdage svakheter og feil.

Tilbakeføring av berørte områder

Områder som er berørt ved etablering av kraftledninger skal tilbakeføres og tilpasses omkringliggende landskap. Det anbefales å etablere en revegeteringsplan og overvåke gjenvekst for å sikre reetablering av vegetasjon etter tiltaket.

6.4 Vurdering av samlet belastning

Tiltaket erstatter eksisterende kraftledning i tilnærmet samme trasé, men der plassering høyere i terrenget gir økt synlighet en rekke steder. Selv om det ikke blir flere traseer i området vil økt synlighet påvirke et større område enn i dag. Tiltaket er vurdert å samlet gi middels negativ konsekvens, der 9 av 15 delområder har noe eller middels negativ konsekvens.

Sett i et større område er det mest naturlig å vurdere samlet belastning fra ulike kraft-tiltak. Eksisterende vannkraftverk, med transformatorstasjoner og kraftnett, har de siste årene blitt supplert av flere vindkraftverk. Det er særlig tilfelle sørvest for tiltaket, fra Høg-Jæren og innover heilandskapet. Her ligger noen eksisterende vindkraftverk innenfor, eller tett på influensområdet, og det er flere litt lengre ut. NVE har avslått flere konsesjonssøknader, mens andre er under behandling.

Også ved Tonstad er det etablert to vindkraftverk, mens ytterligere ett er under behandling.

Alternativ 1.0 har noe negativ konsekvens, og bidrar til økt samlet belastning. Ved videre utvikling, med flere vindkraftverk og flere kraftledninger e.l., kan disse områdenes tåleevne nåes. Områder som i dag fremstår hovedsakelig naturpregede kan få for mye av horisonten endret eller for mange brudd med eksisterende landskapskarakter slik kraft-tiltak til slutt preger og dominerer opplevelsen.

6.5 Usikkerhet

6.5.1 Usikkerhet ved konsekvensutredningen

Ved vurdering av konsekvenser for landskap knytter det seg alltid en viss usikkerhet til om verdiene i området er godt nok fanget opp og vurdert korrekt. Verdiene er fastsatt på bakgrunn av innhentete data, befarings, ulike kartlegginger og fotografier av området. På grunn av tiltakets utstrekning og terreng var det ikke mulig å befare hele influensområdet, men målet var å dekke en representativt og nødvendig del. Ut ifra dette og de planlagte tiltakene vurderes kunnskapsgrunnlaget for landskap som tilstrekkelig. Påvirkningen er i hovedsak vurdert basert på teoretiske synlighetskart, 3D-modellen og fotovisualiseringer, og vurderes som relativt treffsikre.

6.5.2 Usikkerhet ved skadebegrensende tiltak

Det er lite usikkerhet knyttet til skadebegrensende tiltak sett opp mot tema landskap, men de skadebegrensende tiltak er ikke utredet i seg selv, og kan gi andre negative effekter. Det er heller ikke vurdert i hvor stor grad f.eks. farging av master og liner etc. gir redusert visuell virkning.

7 Referanser

1. **Rogaland fylkeskommune.** *Vakre landskap i Rogaland.* 1995.
2. **Statnett.** Statnett. [Internett] 2024. <https://www.statnett.no/vare-prosjekter/region-sor/ertsmyra-fagrafjell/#om-prosjektet>.
3. **Multiconsult.** 10263674-01-TVF-RAP-001_Hovedrapport KU Ertsmyra-Fagrafjell. s.l. : Multiconsult, 2025.
4. **Miljødirektoratet.** *Konsekvensutredninger for klima og miljø. Veileder.* Internett : <https://www.miljodirektoratet.no/konsekvensutredninger>, 2023. M-1941.
5. **NIBIO.** Nibio. *Kilden.* [Internett] 2025. <https://kilden.nibio.no/>.
6. **Artsdatabanken.** NiN landskap. *Artsdatabanken.* [Internett] 2019. <https://artsdatabanken.no/nin/landskap>.
7. **Riksantikvaren.** *Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse i Rogaland.* s.l. : Riksantikvaren, 2021.
8. **Miljødirektoratet.** Naturbase kart. *Miljødirektoratet.* [Internett] 2025. <https://geocortex02.miljodirektoratet.no/vertigisstudio/web/?app=a3a09afee5c24c459c53a9a9ff0915f1>.
9. **NVE.** Konesjonssøknad: IVAR IKS - Uttak av drikkevatt fra Birkelandsvatnet til 12 kommunar i Sør Rogaland. NVE. [Internett] <https://www.nve.no/konesjon/konesjonssaker/konesjonssak?id=7204&type=V>.
10. **Klima- og miljødepartementet.** *Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis.* 17.02.2021. Rundskriv T2/16.

8 Vedlegg

8.1 Metodikk konsekvensutredning (M-1941, Miljødirektoratet)

8.2 Definisjoner og avgrensning

8.2.1 Definisjon av landskap

I Miljødirektoratets veileder M-1941 beskrives tema landskap slik:

Utredning av landskap handler om en helhetlig, romlig og visuell vurdering av alle aspektene et landskap består av, og sammenhengen mellom komponentene i dette landskapet, samt områdets eller tiltakets forhold til omgivelsene. Utredningen omfatter faktorer fra andre fagtema, men setter ikke verdi på for eksempel turstier eller bygninger. Slike forhold fra andre fagtema settes inn i en helhetlig analyse av landskapet.

8.2.2 Tiltaksområde

Tiltaksområdet omfatter alle områder som blir direkte påvirket av den planlagte utbyggingen med tilhørende aktiviteter. Det er her fotavtrykket til det planlagte tiltaket vil stå, og vil endre landskapets form og innhold fysisk.

8.2.3 Influensområdet

Influensområdet omfatter tiltaksområdene og en sone rundt disse der det kan forventes fysiske og visuelle virkninger ved en eventuell utbygging. Denne sonen inkluderer både områder som får nær- og fjernvirkninger av utbyggingen, også utover tiltaksområdet. Størrelsen på influensområdet avhenger av synligheten av tiltaket, som igjen er avhengig av en rekke faktorer:

- Terrengformer og landskapsrom
- Standpunkt, avstand
- Lysforhold, årstider og vær
- Bakgrunn – kontrast eller silhuettvirkning
- Fargesetting
- Vegetasjon

Visuelt influensområde

I forbindelse med kraftledninger defineres soner hvor fra master og ledninger er mer eller mindre synlig (Berg, 1996).

Visuelt territorium: Det arealet objektet legger visuelt beslag på. Innenfor denne sonen må man flytte blikket for å fange inn hele objektet. Avstanden regnes til 3 x mastehøyden (her vil det normalt tilsi 75-90 m).

Visuell dominanssone: Sonen rekker ut til det punktet der betrakteren ikke lengre bare ser objektet (objektet fyller heile synsfeltet), men ser det sammen med omgivelsene. Avstandsverdien vil ligge på 8-10 x objekthøyden (inntil ca. 300 m).

Visuell influenssone: Denne sonen vil være sterkt avhengig av siktforhold og dagslys. Basert på erfaringstall er grensen for hvor master og ledninger blir vurdert som godt synlige som et sammenhengende anlegg satt til 4 km.

Visuell siktsone: Sona stekker seg videre til det området der anlegget ikke lengre er synlig. På klare sommerdager kan dette være 20-40 km. Det antas at anlegget fra denne avstanden, tross synlighet vil ha liten betydning for det visuelle inntrykket.

8.2.4 Teoretisk synlighetskart

Det er utarbeidet teoretiske synlighetskart for traséalternativene og for eksisterende master (sentral- og regionalnett). Synlighetskartene er basert på DOM-data (overflatemodell). Det vil si at de tar hensyn til blant annet eksisterende vegetasjon og bebyggelse. Dette viser mer korrekte visuelle virkninger av tiltakene enn et kart basert på DTM-data (terrengmodell), som kun tar hensyn til terrenget (Figur 8-1). Enkelte deler av tiltaksområdet vil medføre hogst av trær. Der dette er aktuelt er trærne fjernet i DOM-dataene ved å erstatte områdene med DTM-data før det er utarbeidet teoretiske synlighetskart, for å få et mest riktig resultat.

Der det er vegetasjon i modellen vil det skjerme for synligheten som det vil gjøre i virkeligheten. Men i områder med skog kan det vises synlighet som egentlig er fra toppen av trærne der ingen (normalt) oppholder seg. I modellen vil det som defineres som vegetasjon også blokkere synligheten fullstendig selv om man i realiteten vil kunne se noe gjennom den. Dette blir mulige usikkerheter/feilkilder i synlighetskartene.

Øyehøyde i de teoretiske synlighetsanalysene er satt til 160 cm over terreng. Det som er synlig vil avhenge av fysiske hindre, som trær og bygg og om man ser oppover eller nedover mot tiltaket.

Merk at 100% synlighet ikke betyr at man ser 100% av tiltaket. Det betyr at man ser opp mot 100% av punktene som er lagt inn i analysen, som er de høyeste punktene på anlegget (toppen av mastene).

Når det gjelder avgrensning av synlighet per mast er denne satt til 4 km (visuelt influenssområde), selv om masten i prinsippet *kan* være synlig utenfor denne sonen. Dette gjelder også for de eksisterende mastene som ligger innenfor influenssonen på 4 km.

Figur 8-1 Illustrasjonen viser forskjellen mellom overflatemodell (DOM (her DSM)) og terrengmodell (DTM), og hvordan DOM-scanningen oppfatter de ulike elementene (Kilde: NIKU 2016).

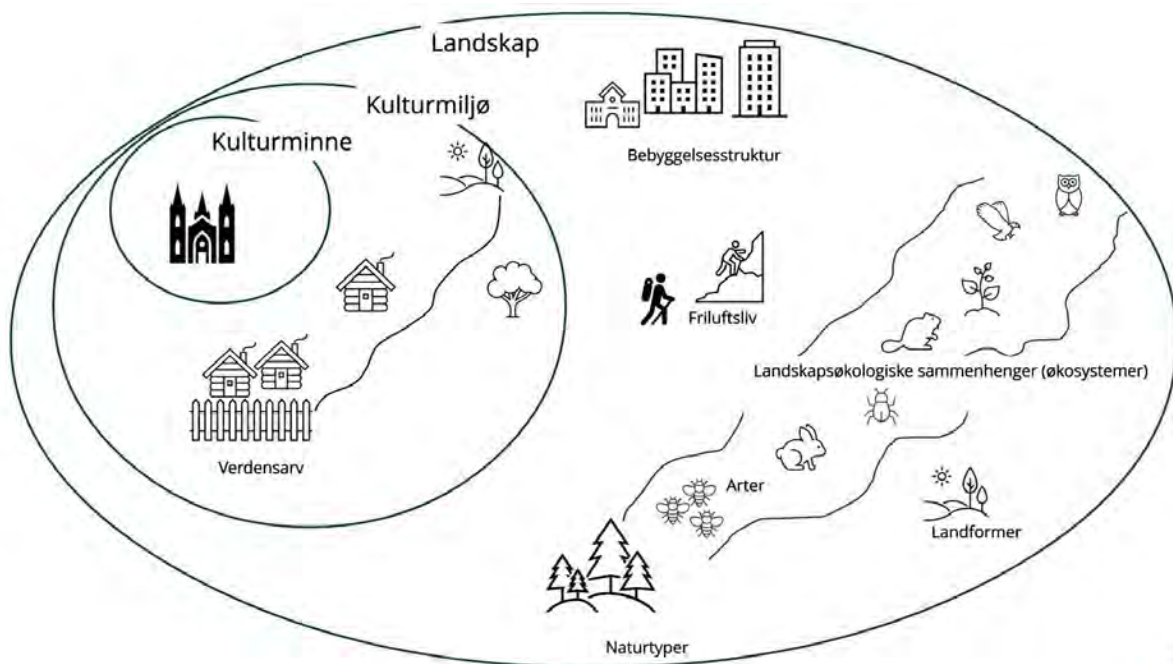
8.2.5 Avgrensning mot andre fagtema

I en konsekvensutredning skal konsekvenser telles kun én gang. Det er viktig at det kun er romlige og visuelle egenskaper i landskapet som verdsettes innenfor fagtema landskap. Verdier som er verdsatt i andre fagutredninger skal ikke verdsettes i landskapsutredningen. Dette for å unngå dobbelttelling av verdier, som er viktig å unngå da utredningen skal være en del av en samfunnsøkonomisk analyse.

De fagtemaene som grenser tettest inn mot landskap som fagtema er:

- Kulturmiljø
- Verdensarv

- Friluftsliv
- Naturmangfold

Figur 8-2: Illustrasjon for å vise sammenhengen mellom de ulike tilgrensende fagtema underbygger landskapet som en større helhet. Hentet fra veileder M-1941 (4)

Kulturmiljø

Under utredningstema kulturarv skal landskapets kulturhistoriske betydning vurderes.

I landskapsutredningen vil kulturmiljøer inngå i vurdering av forhold i landskapet som sammen med andre faktorer danner grunnlag for å sette landskapskarakter. Verdsetting skjer ved å sette de forhold fagtemaet omfatter inn i en helhet, og vurdere de *visuelle* aspektene ved områdene/registreringene som tilhører kulturmiljø. Se oversikt i tabell 8-2 over de visuelle forholdene ved landskapet som inngår i fagtema Landskap.

Friluftsliv

Under tema friluftsliv vurderes områders betydning for friluftsliv ut fra verdiriterier knyttet til brukerfrekvens, regionale/nasjonale brukere, opplevelseskvalitet, symbolverdi, funksjon, egnethet og tilrettelegging.

Friluftslivsområder i landskapsutredningen vil inngå i vurdering av forhold i landskapet som sammen med andre faktorer danner grunnlag for å sette landskapskarakter. Verdsetting skjer ved å sette de forhold fagtemaet omfatter inn i en helhet, og vurdere de *visuelle* aspektene ved områdene/registreringene som tilhører friluftsliv. Se oversikt i tabell 8-2 over de visuelle forholdene ved landskapet som inngår i fagtema Landskap.

Naturmangfold

I fagutredningen for naturmangfold settes det verdi på naturvernområder, arter, naturtyper, landskapsøkologiske sammenhenger eller geologiske forekomster (geotoper).

Områder med naturmangfold i landskapsutredningen vil inngå i vurdering av forhold i landskapet som sammen med andre faktorer danner grunnlag for å sette landskapskarakter. Verdsetting skjer ved å sette de forhold fagtemaet omfatter inn i en helhet, og vurdere de *visuelle* aspektene ved fremtoningen av naturmangfold i landskapet. Se oversikt i tabell 8-2 over de visuelle forholdene ved landskapet som inngår i fagtema Landskap.

Verdensarv

Områder som står på UNESCOs liste over verdensarv, skal utredes etter internasjonalt regelverk. Områder eller elementer fra UNESCO- listen over verdens kultur- og naturarv som inngår i område for landskapsutredning skal omtales i utredningen, men ut over dette inngå i vurdering av forhold i landskapet som sammen med andre faktorer danner grunnlag for å sette landskapskarakter

8.3 Inndeling i delområder

Influensområdet deles inn i **delområder**, basert på eksisterende og innhentet kunnskap om landskapet i området. Størrelse og innhold for delområdene er tilpasset det detaljeringsnivået som anses hensiktsmessig i den enkelte sak. En hovedregel etter M-1941 er at delområdene skal være mest mulig enhetlige (ha tilnærmet lik funksjon, karakter og visuell fremtoning). Delområder med utgangspunkt i landskapstyper i NiN-landskap og NIJOS kan justeres og deles inn i mindre delområder. Det er også anledning til å slå sammen flere delområder til ett delområde. Avgrensning av delområder bør i tillegg justeres i forhold til romlige forhold og landskapets skala eller arealbruk, som typisk kommer frem ved befarings. Trinn 1 i konsekvensutredningen innebærer inndeling i delområder, og vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for hvert delområde (kap.5). For hvert delområde gjennomgås ulike karakteristika ved landskapet, som vist i tabell 8-1.

Følgende forhold ved landskapet inngår som grunnlag for inndeling i delområder og beskrivelse av landskapskarakter, og vises i tabell 8-1.

- Geologi, landformer og vannforekomster
- Romlige forhold og skala
- Distinkte naturelementer
- Natursammenhenger
- Vegetasjonsdekke og vegetasjonsbruk
- Aktive naturprosesser
- Jord- og skogbruk, tamreindrift, fiske og annen utmarksbruk
- Arealbruk
- Bebyggelsespreg
- Historie og stedsidentitet

Tabell 8-1: Oversikt over forhold ved landskapet som kan brukes for å beskrive fremtoning, helhet og sammenheng i landskapet (4).

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Forhold som er viktigst for landskapskarakteren
Geologi, landformer og vannforekomster	Landskapets hovedformer og småformer (topografi). Hav, kystlinjer, vann og vassdrag.	

Romlige forhold og skala	Landskapsrom, landskapets dimensjoner og skala	
Distinkte naturelementer	Framtredende landformer og landskapselementer. F.eks geologiske formasjoner, orienteringspunkter, enkeltstående særpregede trær, spesielle elvedrag mm.	
Natursammenhenger	Natursammenhenger, f.eks. større naturpregede områder, blå-grønne strukturer i naturområder eller i bebygde områder og mot tilgrensende områder	
Vegetasjonsdekke og vegetasjonsbruk	Mosaikk, mønstre og variasjon i vegetasjonen. Form- og strukturdannende vegetasjon. Vegetasjon med kulturelle eller historiske referanser	
Aktive naturprosesser	F.eks. ras og skredaktivitet, endringer som følge av vann- og isbevegelser i landskapet. Vegetasjonsutvikling, naturlige suksesjoner.	
Jord- og skogbruk, tamreindrift, fiske og annen utmarksbruk	Pågående rurale aktiviteter som preger landskapet; oppdyrking, tilplanting, rydding av nye beiter, etablering av samdrifter, havbruksanlegg osv. Skjøtsels- og driftsformer.	
Arealbruk	Differensiering av bolig, næring, transformasjonsområder, parkområder, andre oppholdsarealer, omfang av infrastruktur som veg og gate. Brudd og overganger mellom de ulike områdene.	
Bebyggelsespreg	Områdekarakter, gatestruktur, dimensjoner og variasjoner på bebyggelse, silhuettlinjer, bygde landemerker/landskapselementer, tekniske installasjoner og fremtredende bygninger.	
Historie og stedsidentitet	Synlige kulturminner, kulturmiljø, tradisjonelle kulturlandskap, møteplasser osv. Historiske aktiviteter og bruk som har satt spor i landskapet gjennom tidene, som fjernet/nedfalls bebyggelse, og spor av ferdsel og opphold. Endret, fjernet, og/eller rester av fjernede naturelement, f.eks. gamle elvefar. Allment kjente kulturelle referanser lokalt og/eller nasjonalt. Litteratur, billedkunst, historiske hendelser, osv	
Landskapskarakter		

8.4 Verdisetting av delområder

Verdi for hvert delområde er vurdert etter åtte verdikriterier med tilhørende verdiskala (se tabell 8-2).

Tabell 8-2:Verditabell for landskap iht. M-1941 (4).

Verdikriterier	Uten betydning for KU	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Inngrepsgrad	Områder uten innslag av natur.	Naturpreget, men med overvekt av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur.	Noe inngrep. Sammenhengende naturområde i lokal skala. Naturpreget med spredt bebyggelse og infrastruktur.	Få inngrep. Stort sammenhengende naturlandskap i regional skala. Naturlandskap hvor det f.eks. er enkelte bygninger og kraftledninger.	Uten inngrep. Stort sammenhengende naturlandskap i nasjonal skala. Landskap som ikke, eller i svært liten grad, er preget av menneskelig

Verdikriterier	Uten betydning for KU	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
					aktivitet, bebyggelse og infrastruktur.
Naturvariasjon	Naturlandskap uten variasjoner.	Naturlandskap med lite variasjon.	Naturlandskap med noe naturvariasjon og flere landskapstyper.	Naturlandskap med stor naturvariasjon over korte avstander og med høyt antall landskapstyper.	Naturlandskap med svært stor naturvariasjon over korte avstander og med høyt antall landskapstyper.
Distinkte elementer	Landskap uten distinkte landskapselementer.	Landskapstype eller landskapselement som er synlig, men uten spesiell betydning for landskapet.	Landskapstype eller landskapselement som har stor betydning for landskapskarakteren.	Karakteristisk landskapstype eller landskapselement som setter tydelig preg på landskapet.	Karakteristisk landskapstype eller landskapselement som definerer landskapet.
Mangfold	Landskap uten variasjon av natur- og kulturverdier.	Landskap med variasjon med innhold av en eller få elementer fra natur, friluftsliv, kultur og landbruk.	Landskap som er mangfoldig og har et tydelig preg av flere elementer fra natur, friluftsliv, kultur og landbruk.	Landskap som er svært mangfoldig med et markant preg av elementer fra både natur, friluftsliv, kultur og landbruk.	Landskap som er svært mangfoldig med et og unikt markant preg, av elementer fra både natur, friluftsliv, kultur og landbruk.
Særpreget	Vanlig forekommende landskap uten særpreget.	Vanlig forekommende landskap med noe særpreget.	Særpregete landskap med flere innslag av eksempelvis inngrep, arealbruk, bebyggelse og elementer som forstyrrer særpreget.	Særpregete landskap med få, ikke dominerende, negative brudd og/eller kontraster.	Unike og intakte særpregete landskap.
Sammenhenger	Landskap uten kjente sammenhenger mellom elementer eller historiske spor.	Landskap med sammenhenger mellom elementer eller historiske spor som er viktige kun i lokal sammenheng.	Landskap med sammenhenger mellom elementer eller historiske spor som er viktige i regional sammenheng.	Landskap med sammenhenger mellom elementer eller historiske spor som er viktige i regional sammenheng.	Landskap med tydelige sammenhenger mellom elementer eller historiske spor som er viktige i internasjonal eller nasjonal sammenheng.
Tilhørighet/identitet	Områder som det ikke er knyttet spesiell tilhørighet til.	Områder med betydning for en bydel eller mindre gruppe, «hverdagslandskapet».	Områder med lokal betydning, «hverdagslandskapet».	Områder med regional betydning.	Områder med internasjonal/ nasjonal betydning.
Visuell karakter	Landskapet domineres av tilfeldighet, fragmentering, monotomi og/eller uoversiktighet.	Landskapet er ubalansert, til dels uoversiktlig, mindre strukturert, og har svake sammenhenger i utforming.	Landskapet fremstår balansert, lesbart, oversiktlig og strukturert.	Landskapet preges av bevisst formgivning, farge- og materialbruk, lesbare sammenhenger og godt totalinntrykk.	Landskapet preges av bevisst og gjennomført formgivning, farge- og materialbruk, god lesbarhet, logiske sammenhenger, og har et unikt visuelt totalinntrykk.

I tillegg skal noen områder og landskap alltid ha *svært stor verdi* og *stor verdi* (se tabell 8-3).

Tabell 8-3: Delområder som inneholder hele eller deler av følgende områder skal ha denne verdien (4).

Verdikriterier	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Landskapsvernområder og nasjonalparker					Alltid svært stor verdi
Kulturmiljøer og landskap av nasjonal interesse (tidligere KULA)				Alltid stor verdi	
Utvalgte kulturlandskap i jordbruket				Alltid stor verdi	
Verdifulle kulturlandskap				Alltid stor verdi	

Alle delområder er verdsatt og fremstilt i verdikart med tilsvarende fargekoder, se kapittel 5. En utdyping og forklaring av verdiskalene er vist i tabell 8-4.

Tabell 8-4: Verdiskala med forklaring på verdisettingen i verditabletten iht. M-1941 (4).

Verdiskala	Forklaring
Svært stor verdi	Landskap av internasjonal eller nasjonal betydning.
Stor verdi	Landskap av nasjonal betydning, eller betydning over gjennomsnittet i regional sammenheng.
Middels verdi	Landskap av regional betydning og/eller betydning over gjennomsnittet i lokal sammenheng.
Noe verdi	Vanlig forekommende landskap. Landskap av lokal betydning.
Uten betydning	Landskap uten, eller med få, visuelle verdier, og liten betydning både i regional og lokal sammenheng.

8.5 Vurdering av påvirkning for delområder

Påvirkning for hvert delområde er vurdert etter hvordan planen/tiltaket påvirker landskapskarakteren og/eller de verdiene som var utslagsgivende for verdisettingen av landskapet i delområdet.

Påvirkning er vurdert for fem påvirkningsfaktorer, og er gradert etter en femdelt skala fra *forbedret* til *sterkt forringet* (tabell 8-5).

Tabell 8-5: Påvirkningstabell for landskap iht. M-1941. Tabellen viser kriterier for å vurdere påvirkning på landskapet. For hver påvirkningsgrad er det tilstrekkelig at ett punkt oppfylles (4)

Påvirkningsfaktorer	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Synlighet	Tiltaket er istandsatt slik at det faller naturlig inn i landskapsbildet. Tiltaket fremhever landskapskvaliteter innen planområdet og/eller i omgivelsene. Tiltaket har blitt et positivt blikkfang. Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/sterkt forringet landskap.	Tiltaket har samme fremtoning i landskapsbildet som før inngrepet.	Tiltaket medfører noe økt synlighet i brudd med tiltakets nære omgivelser. Tiltakets fjernvirkning er liten eller ikke påvirket.	Tiltaket medfører vesentlig økt synlighet i landskapet i nære omgivelser. Tiltakets fjernvirkning er negativ i noen grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer.	Både tiltakets nær- og fjernvirkning er negativ, og skjømmer landskapet visuelt i stor grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer.

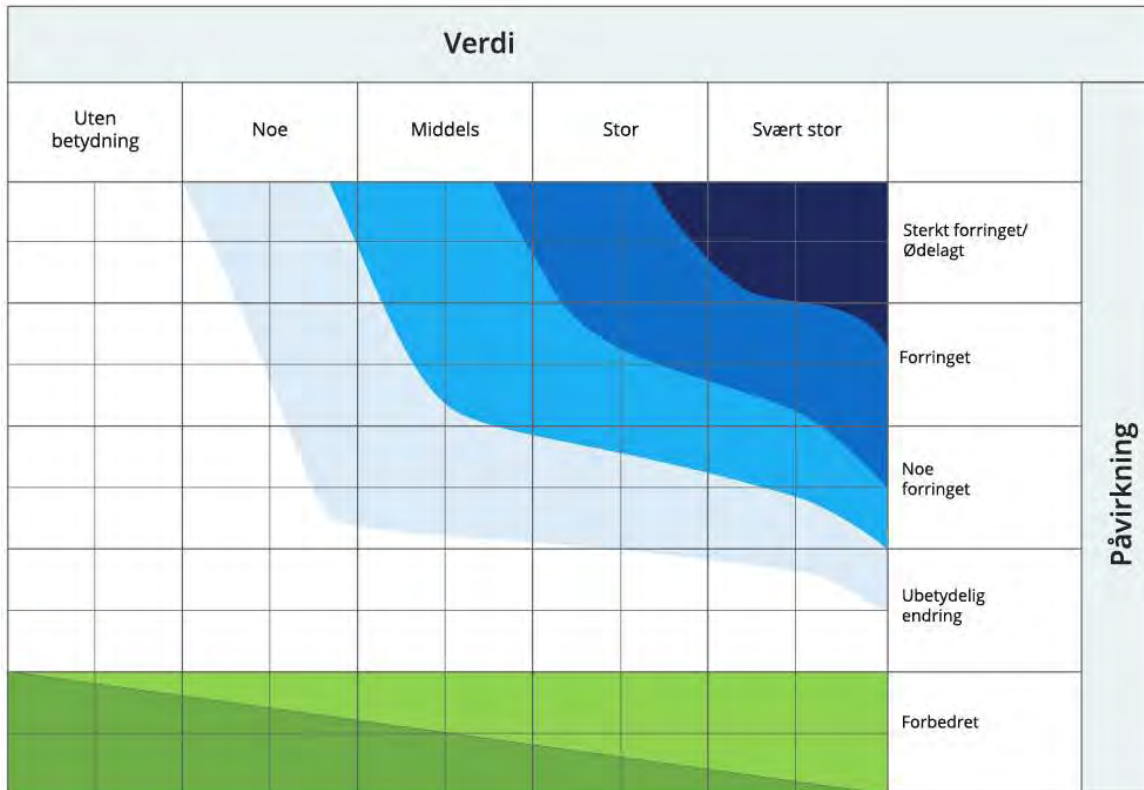

Påvirkningsfaktorer	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Fragmentering	Tiltaket skaper nye eller bygger opp ødelagte landskaps-sammenhenger, og/eller fremhever kvaliteter knyttet til helhet, struktur og lesbarhet.	Tiltaket medfører ikke endringer i landskaps-sammenhenger eller kvaliteter knyttet til helhet, struktur eller lesbarhet.	Tiltaket bryter delvis med landskaps-sammenhenger. Tiltaket medfører noe forringelse av kvaliteter knyttet til helhet og struktur, og har dårlig lesbarhet.	Tiltaket bryter landskaps-sammenhenger. Tiltaket skaper et uryddig og uoversiktlig landskap i utrednings-området.	Tiltaket bryter viktige landskaps-sammenhenger innad og ut over utrednings-området. Tiltaket skaper et uryddig og uoversiktlig landskap uten struktur.
Skala	Tiltaket har en god tilpasning til skalaen i landskapet, eller framhever denne.	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, eller er underordnet denne.	Tiltaket dominerer noe over landskapets skala, og/eller er ikke tilpasset landskapets skala.	Tiltaket dominerer i stor grad, og/eller er i brudd, over landskapets skala.	Tiltaket dominerer over landskapets skala og/eller er i vesentlig brudd med landskapets skala.
Formgivning	Tiltaket tilfører verdi til et monotont eller forringet landskap. Tiltaket er forankret i landskapet ved hjelp av formgivning, farge- og materialbruk, og har et balansert uttrykk.	Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen.	Tiltaket gir et ubalansert inntrykk. Tiltaket har tilfeldig formgivning og materialbruk. Tiltaket bidrar til et monotont eller uryddig inntrykk.	Tiltaket mangler bevisst formgivning, farge og/eller materialbruk. Tiltaket bidrar til et monotont eller kaotisk uttrykk.	Tiltaket mangler forankring i landskapet, og formgivning, farge og/eller materialbruk er uheldig. Tiltaket gir et monotont eller kaotisk uttrykk.
Tilhørighet/identitet	Tiltaket ivaretar og/eller forsterker tilhørighet/identitet i området. Tiltaket har gitt nytt og positivt innhold i et ubetydelig eller negativt ladet sted.	Tiltaket medfører ingen endring av tilhørighet, identitet eller brukeropp-levelse, gjenskapt eller kompensert.	Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropp-levelse er noe brutt eller forstyrret.	Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropp-levelse er brutt eller forstyrret i en slik grad at dagens referanser ikke er gjenkjennbare. Tiltaket fremstår uten sammenheng med historisk og/eller følelsesmessig tilhørighet og identitet.	Tiltaket har ødelagt tilhørighet, identitet eller brukeropp-levelse. Tiltaket oppleves som fremmed i landskapet.

8.6 Vurdering av konsekvensgrad for delområder

Konsekvensgrad for delområdene fremkommer ved å sammenstille verdivurderingen med vurderingen av tiltakets påvirkning i en konsekvensvifte (figur 8-3). Konsekvensen for hvert delområde er gradert fra *stor/svært stor positiv konsekvens* (+++/++++) til *svært stor konsekvens* (----) (tabell 8-6).

Konsekvensgrad for delområdene tas med videre i vurdering av konsekvens av alternativer.

Figur 8-3: Konsekvensvifte iht. M-1941 (4)

Tabell 8-6: Skala og veiledning for konsekvenssetting i delområder iht. M-1941 (4)

Skala	Forklaring
Svært stor konsekvens ----	Den mest alvorlige konsekvensgraden som kan oppnås for delområdet. Brukes kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
Stor konsekvens ---	Alvorlig konsekvensgrad for delområdet.
Middels konsekvens --	Middels konsekvensgrad for delområdet.
Noe konsekvens -	Noe konsekvensgrad for delområdet.
Ubetydelig konsekvens 0	Ingen eller ubetydelig konsekvensgrad for delområdet.
Noe/middels positiv konsekvens + / ++	Forbedring (+) eller betydelig forbedring (++)
Stor/svært stor positiv konsekvens +++ / ++++	Stor forbedring (+++) eller svært stor forbedring (+++). Brukes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

8.7 Vurdering av konsekvens for alternativer

Vurdering av **konsekvens av alternativer** og **rangering av alternativer** utgjør trinn 2 av konsekvensutredningen (kap. 6). Samlet konsekvens av hvert alternativ er bestemt gjennom en sammenstilling av konsekvensgrad for delområdene.

Konsekvensen av hvert alternativ er gradert fra *stor positiv konsekvens* til *kritisk negativ konsekvens* etter kriteriene i M-1941 (tabell 8-7). Høye negative konsekvensgrader vil bety at planen/tiltaket kan være i konflikt med nasjonale og vesentlige regionale interesser for klima- og miljø, og kan være grunnlag for innsigelse (10).

Etter en samlet vurdering av alternativene, er alternativene rangert fra best (1) til verst med hensyn til hva som gir minst negative konsekvenser, ev. størst positive konsekvenser for friluftslivet. Det er anledning til å rangere flere alternativer likt, dersom de er gitt lik konsekvens. Samlet vurdering og rangering av alternativer er begrunnet.

I fagrapporten er det også gjort greie for: indirekte virkninger av planen/tiltaket, usikkerhet i konsekvensutredningen, midlertidige virkninger og vurderinger av skadebegrensende tiltak. Skadebegrensende tiltak som er sikret gjennom plankart og bestemmelser i plan eller som er innarbeidet i det omsøkte tiltaket presenteres i tiltaksbeskrivelsen (kap.3.2), og er inkluderte i vurdering av konsekvensgrad. Andre skadebegrensende tiltak presenteres avslutningsvis i rapporten (kap. 6.3).

Tabell 8-7: Kriterier for vurdering av samlet konsekvens for landskap (4).

Konsekvens	Kriterier for samlet vurdering
Kritisk negativ konsekvens	Planen/tiltaket medfører kritisk skade på landskapet innenfor influensområdet. Brukes kun for områder med registreringskategorier som er gitt stor eller svært stor verdi. <ul style="list-style-type: none"> Flere delområder med konsekvensgrad svært alvorlig konsekvens (4 minus).
Svært stor negativ konsekvens	Konsekvensgrad svært stor negativ betyr at gjennomføring av alternativet medfører forringelse eller ødeleggelse av nasjonalt viktig landskap. Brukes kun for områder med registreringskategorier som er gitt stor eller svært stor verdi. <ul style="list-style-type: none"> Overvekt av delområder med konsekvensgrad alvorlig konsekvens (3 minus). Flere delområder har konsekvensgrad svært alvorlig (4 minus).
Stor negativ konsekvens	Tiltaket medfører stor konsekvens for landskapet innenfor influensområdet. <ul style="list-style-type: none"> Overvekt av delområder med konsekvensgrad noe/middels (2 minus). Flere delområder med konsekvensgrad stor (3 minus). Ett delområde kan ha konsekvensgrad svært stor.
Middels negativ konsekvens	Tiltaket medfører middels negativ konsekvens for landskapet innenfor influensområdet. <ul style="list-style-type: none"> Overvekt av delområder har konsekvensgrad noe negativ konsekvens (1 minus). Flere delområder har konsekvensgrad noe/middels negativ (2 minus). Ett delområde kan ha konsekvensgrad stor negativ (3 minus). Ingen delområder er gitt svært stor negativ konsekvensgrad.
Noe negativ konsekvens	Tiltaket medfører noe konsekvens for landskapet innenfor influensområdet. Lite konflikt med landskap innenfor influensområdet. <ul style="list-style-type: none"> Delområder har lave konsekvensgrader. Overvekt av konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus) og ubetydelig konsekvens (0). Maks ett delområde kan ha konsekvensgrad noe/middels negativ (2 minus). Ingen delområder er gitt konsekvensgrad svært stor (4 minus) eller stor (3 minus).
Ubetydelig konsekvens	Tiltaket/alternativet vil ikke medføre vesentlige endringer for landskapet i 0-alternativet. <ul style="list-style-type: none"> Overvekt av ubetydelig konsekvens (0). Ett delområde kan inneholde konsekvensgrad noe negativ konsekvens (1 minus). Ingen delområder er gitt svært stor (4 minus), stor (3 minus) eller noe/middels negativ (2 minus) konsekvensgrad.

Konsekvens	Kriterier for samlet vurdering
Positiv konsekvens	<p>Benyttes i områder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får noe eller betydelig verdiøkning som følge av tiltaket. Tiltaket/alternativet er en forbedring for landskapet i forhold til 0-alternativet.</p> <ul style="list-style-type: none">• Overvekt av delområder med positiv konsekvensgrad (1 eller 2 pluss).• Kan kun inneholde delområder med noe negativ konsekvensgrad (1 minus) oppveies klart av områdene med positiv konsekvensgrad.
Stor positiv konsekvens	<p>Benyttes i områder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket. Stor forbedring for landskapet i forhold til 0-alternativet.</p> <ul style="list-style-type: none">• Overvekt av delområder med svært stor positiv (4 pluss).• Overvekt av delområder med svært positiv konsekvensgrad.• Kan kun inneholde delområder med lav negativ konsekvensgrad, delområder med negativ konsekvensgrad oppveies klart av områdene med positiv konsekvensgrad.